

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti útleteken 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Bányász utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Uj rendszert!

Budapest, február 28.

Soha még a házfelosztásnak nem volt több jogosultsága Magyarországon, mint éppen ma és soha még nem volt arra ógetőbb szükség, mint a mostani felfordult állapotok között. Mélységes indulatok dulják, emésztik a magyar közéletet, amelyek bénává teszik a parlament működését és kizárnak minden egészséges reformot, vagy jogalkotást, amire pedig a mi szegény országunk annyira rá van utalva. A pártszenvédély már oly magas fokra hágott, hogy az ellenzék a többséggel reputációja sérelme nélkül nem érintkezhetik és el kell kerülnie még a parlament tájékát is, mert nem tudhatja, hogy melyik pillanatban uszítja rá a többség a maga pribékjeit, a rendőrséget, a csendőrséget, vagy a katonaságot. Külön őrséget is szereztek már az ellenzék letörésére és elnevezték azt parlamenti őrségnek. Holott nem az a feladata, hogy a parlamenti tekintélyt védje, hanem hogy a mentelmi jogot és a törvényhozás szabadságát a sárba tiporja.

De ki tudná felsorolni azt a tengernyi sok sérelmet, ami a lefolyt pár hónap alatt a többség részéről az ellenzékre érte és ami még mindig reparációra vár. Van e az országnak olyan embere, aki a sérelmeknek ezt a halmazát nyilván tudná tartani? Nincs. Maga az ellenzék sem tudja innáir,

hogy hányszor és miben sértette meg őt és a tételes törvényt a többségi erőszak. Csak azt érzi, hogy itt sérelem történt, amit orvosolni kell, mert enélkül nem állhat helyre a parlamenti rend és béke.

De ez csak egyik része az országos felfordulásnak, amiben most élünk. Vannak részei, amelyek még komolyabbak, vagy még cifraabbak. Arról van ugyanis szó, hogy azok, akik a törvényt sértéseknek és erőszakosságoknak ezt a halmazát elkövezték, erkölcsileg meg nem engedhető eszközökkel kerültek a hatalom polczaira és hogy az ország legelső emberének, a miniszterelnöknek is oly vétkes cselekmények tapadnak nevéhez, amik nemcsak a miniszterelnök egyéniségét és hivatali méltóságát, hanem az egész ország tekintélyét is a leg-súlyosabban kompromittálják.

Szóval a törvényt sértések halmazata mögött egy egész bűnös kormányrendszer rothadása áll, ami mindaddig a legteljesebb veszedelemmel fenyegeti alkotmányos életünket, amíg a rothadó anyagot a nemzet élő testéből ki nem operálják. És erre a nagy operációra készül a közvélemény.

Megújodást, friss, munkaképes közéletet kíván egy igazán demokratikus parlamenti és választójogi reform alapján, amely az ország fejlődését ismét évtizedekre biztosíthatná. Ez a közvélemény egyetlen vágya: erkölcsileg és politikailag újjászületni! És mi történik ekkor?

A bűnös és rothadó kormányrendszer utjába áll a tisztulási folyamatnak és a hatalom minden eszközével arra törekszik, hogy a purifikálásra irányuló minden törekvést könybe és vérbe fojtson. Általános választójogot követel a nép és ők egy silány hamisítványt adnak, ami nem jogkiterjesztés, hanem a jelenlegi jogok megszorítása. Igazságot kíván látni a nép, hogy megtudja, vajjon igazak-e azok a vádak, amelyek a miniszterelnököt állami pénzek elsikkasztásával illetik és ők megtagadják a bizonyítást és meghamisítják az igazságot!

És teszik ezt nyíltan, minden szemérem nélkül. Mintha csak az ő számukra odavetett préda volna az ország vagyona, alkotmánya, nyugalma és tekintélye. És amikor az ország közvéleménye ez ellen tiltakozik, akkor ismét mit látunk? Az ő parancsukra megmozdul a szuronyok erdeje és fenyegetőleg szembe helyezkedik minden jogos tiltakozással és felháborodással. Vérontás, halál és felfordulás fenyegeti az ország népét és miért?

Azért, hogy egynehány meggyőződés nélküli, lelkiismeretlen bécsi lakú tovább élősködhessék az ország testén és megakadályozhassa azt, hogy ebből az országból igazán megelégedett jogállam fejlődhesen. Azért, hogy a panama továbbra is hivatalos virágja maradjon a magyar közéletnek és hogy esetleg sohase tudjunk megszabadulni

Az új naiva!

Irta: Hadrik Elka.

Az új naiva, Felhő Gizzi, mindjárt az első szereplésével megnyerte a közönség s a kritika tetszését. Egyhangulag kimondták, hogy édes. És ennyi tudomány elég is egy vidéki naiv színésznek.

Gizike, mint ujdonság is, de főképp a ráruházott jelző miatt valóságos forradalmat idézett elő, a színház belső életében.

A színésznők pukkadtak, hogy ilyen olyan kis léha. A színészek könnyen lobbanó szívei lángra gyuladtak.

A „Három ökor“-höz címzett vendéglőben délben s előadás után a beszéd tárgya ezuttal Gizike volt.

A művészetét illetőleg a színészek véleménye is különböző volt.

— Erőltetett — mondta a siheder színész.

— Elkapatott már is — aggályoskodott a kómikus.

— Úgyes vezetés mellett lehetne valamit faragni belőle — véleményezte a kedélyes apa.

Jó lány. Ebben mind egyetértettek.

— Meg kell őt menteni — szolt ujca a kedélyes apa.

Kocczintottak és mindnyájan fölkiáltottak:

— Megmentjük!

A lelkes elhatározás után némi csend következett. Mert ki legyen a bátor, a hős! Hiszen mindegyikük ideális házasságban élt, kardalossággal, vagy segédszínészszóval, mely kötés nem igen bomlik meg a szerződés lejáratá előtt.

Désy, a hősszerelmes nem járult az eszmecseréhez. Adta a közönyöst. De a lelke mélyén már az első este tisztában volt azzal, hogy az új naivát szereti. Könnyen tehetett, éppen válófélben volt a törvényes hitvesétől.

Désy azonban nem sietett, nem alkalmatlankodott Gizike mellett, mindaddig, míg nem türethetlenné vált egy utászfőhadnagy állandó silbakolása a színészkijáró előtt.

— Ez már komoly ügy — gondolta Désy. — Meg kell menteni a kis csirkét.

A gondolatot tett követte.

Délután abban a szürkés koczkás öltönyben és aranygombos, mogyorószínű mellényben, melyben az egész társulat angol lordokat szokott játszani. Most egy kis magyarázat miatt a történetet félbe kell szakítani. Nehogy az általános koczkás öltöny Désy ruhatarának rovására íródjék. Mert tévedés azt gondolni, hogy ez a történet ripacsók életéből van merítve. Eppen nem. Nagy első szerepet játszó vidéki színház életéből való. De ahol sok fiatal, jókedvű színész van, ott legalább azt a régi, kollégiális jó szokást tartják fenn: ami tied, enyém is. Különösen farsangi időben, mikor egy-egy jó muri ked-

veért egész ruhatarak vándorolnak a tudományos akadémiának nevezett zálogintézetbe.

Ilyenkor szokásos a vándorló frakk s lakkecipő. Ki sejtene azt, hogy a komolyan deklamáló hős kollégája kedveért jelenése után a színpalak mögött sietve veti le a frakkját és az ingujjban várakozó épp oly sietve ölti magára arra az időre, míg jelenését elvégzi.

Még mulatságosabb az, mikor az elegáns bonvivant fényes lakkecipőjét löki le hirtelen a lábáról, hogy a harisnyában várakozó, kövéres jellemző színész fölvehesse harmarában.

Hogy a méretek miként egyeznek ilyenkor, az ő titkuk.

Az ilyen kölcsönös sziveségeken kívül csak azok a speciális ruhadarabok, melyek már kipróbáltak és hatáskeltők.

Ilyen volt egy alacsony kardalossnak érett buzakalászszerű télikabátja.

Ez a megviselt kóriska-kabát a színpadon feltűnő eleganciát mutatott és mindig alkalmas volt, ha nagy gavallérokat kellett jelképezni. Kitűnően illett valamennyi különböző testalkatu színészre. A bonvivanton bőven fityegett s ha a jellemző színész gazdag bankárt játszott, akkor kitűnően feszült.

Désy, hát tényleg, a saját ruhájában, mely közkincként szerepelt, sietett a borbélyhoz és onnan simán, illatosan Gizike lakására ment.

Désy először lépte át a szoba küszöbét.

attól a szégyentől, amit a munkapárti korszak hozott a magyar alkotmányosságra.

De hiába van az erőszak és hiába a szurony. Azt, ami a nép lelkében él és ott meggyőződéssé kristályosodott, nem lehet a hatalom eszközeivel kiirtani. Az erőszak csak még jobban felbőszíti a néplelket, amelynek haragja végre is erősebb, mint a szuronyerdő. Meddő és özértalan kísérlet tehát a megújulás utáni vágnak erőszakos elfojtása és még sohasem mentette meg azokat a teljes elbukástól, akik ezzel a hatalmi eszközzel éltek. És így lesz ez mostan is.

Lássák ezt be azok, akik az ország sorsával gondolni hivatottak, lássák ezt be odafönn Bécsben és lássa be ezt az udvar és a király is. Lássák be, hogy ebből az országos felfordulásból, ahova a munkapárti rendszer juttatta a nemzetet, csak egyetlen kivezető út van, ha magára a nemzetre, ha magára a népre bízzák, hogy regenerálja magát és ezzel a jövő fejlődés biztos irányát találja meg. Appelláljanak a nemzetre és osszlassák fel a törvénytelenül munkálkodó munkapárti képviselőházat. Osszlassák fel és a nemzet meg fogja majd a feleletet adni, hogy mely irányba kíván haladni.

Budapest, február 28.

Gróf Serényi Béla Budapesten. Mint jelentik, gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter márczius 5-én, szerdán érkezik vissza Montreuxból, ahová mintegy két héttel ezelőtt utazott üdülés céljából.

Az oklandi választás. Székelyudvarhelyről jelentik, hogy az oklandi munkapárti tegnap jelölési gyűlést tartott, amelyen báró Dániel Lajos földbirtokost jelölték munkapárti programmal.

A nagykarolyi püspökség. Nagykarolyból jelentik: Márczius 4-én Szatmár vármegye monstre-küldöttsége fog tisztelegni a kultuszminiszternél, hogy a görög-katolikus magyar püspökség székhelyét Nagykaroly városának kijelölését kérje. A küldöttséget a vármegye főispánja, Csaba Andor fogja vezetni.

Színészek nem szoktak egymásnál cél nélkül vizitálni. A naiva, kezdő színésznők hagyományos öltözékében, japán pongyolában volt s egy bizonytalan eleganciájú butorazott szoba milieujában, fakó tarantali szőnyeggel takart alkotmányon heverészett.

Rendkívül meglepődött és boldog volt. Titokban neki is tetszett Désy, mint ahogy minden valamirevaló férfi. Gizike ki is akarta fejezni örömét, de Désy nem engedte szóhoz jutni.

A hőszerelemes határozott karakter volt, állandóan a komoly férfítípust játszotta.

A kínálásra le sem ült. A szekrényhez támaszkodott, mely az ottomán átellenében volt. S rendes torokköszörülés nélkül, érezes hangját halkítva, beszélni kezdett.

— Gizike, maga még fiatal, tapasztalatlan. Védelemre, támaszra van szüksége, hogy ebben a mi tarka világunkban el ne tévelyegjen. Ma még mint szerény ibolya illatozik, nehogy megszeresse a drága, szagtalan kaméliát. Én imádom magát, kis lány és meg akarom menteni.

Gizike csudálkozva fölkiáltott a vilomás hallatára.

— Ne, ne szakítsa meg a beszédemet — tiltakozott Désy. — Ne is határozzon. El kell mondanom, mit veszt és mit nyer, ha szerelmemet elfogadja. Én csak egyszerű színész vagyok. Nem jó párti. Esetleg elszalaszt valami pohos gentrit, vagy egy gazdag pálinkás zsidót. Elszalasztja a különböző had-

Bukniok kell!

— Tisza azt mondja, hogy elég. —
Életbeléptetik a kivételes törvényt?

— A politika hírei. —

Budapest, február 28.

Lukács nemcsak a vesztét érzi, hanem legutolsó bécsi audienciája után tudja is, hogy pusztulnia kell. És igen természetes, hogy ezek után úgy tesz, mint mindenki, aki vesztét érzi: még korlátlanabbul ál, mint valaha.

A tegnapelőtt még oly alázatos Lukács ma már ismét kényur, aki büszkén hirdeti, hogy az általános sztrájk neki nem imponál és a jövő héten mégis csak előveszi a választójogi reform tárgyalását, ami tudvalevőleg piros posztó a közvélemény szemében. Lukács tehát ismét „akar”, de ebből az akaratból feltűnően hiányzik már a tartalom, a biztosság és elhatározottság.

Lukács bejelenti, hogy tárgyalatni kívánja a választójogi javaslatot, a munkásság erre bejelenti, hogy abban a perczben megkezdik az általános sztrájkot. És mi történik erre? Lukács ura és parancsolója: Tisza István félhivatalosan bejelenti, hogy hétfő helyett kedden, vagy szerdán tüzeti napirendre a jogfosztó reformot, hogy ilyképpen zavart idézhesen elő a munkásság táborában, mely ahhoz a perczhez kötötte az általános sztrájk kitérését, amelyben a választójogi torzjavaslat tárgyalása a munkapárti dumában megkezdődik.

Tisza — és alárendeltje, Lukács — ezzel a határozatlansággal tehát maguk is beismerték — amit a választójogi torzjavaslat megtagad — hogy a munkásság egy óriási erő, amelyvel szemben hatvanezer szurony is kevés, mert a munkástábor legyőzéséhez még bizonyos taktika és igen sok fejtörés is szükséges. De még akkor is kétséges, hogy a tervezett letörés sikerül-e és nem-e az török le, aki a munkásmilliókat akarta letörni.

Milliókról lévén szó, ki juthat más az eszünkbe, mint ismét — Lukács László a maga négy millió kilencszázezer koronájával.

nagyok udvarlását. Pezsgős vacsorákban ritkán lesz része. Virágbokréttakkal nem halmozhatom el. De majd ha a réten fakadnak virágok, együtt megyünk ki, kiválasztom a legszebbeket s fölkesitem vele, mint királynőmet. Amint látja, nem vagyok közönséges csábitó. Akkor másképp beszélnek. Hiszen ha hitelbe vasaltathatom a nadrágomat, egy pár hitvány eszököt is, kapnék hitelbe, sőt többet is. Hiszen én már vagyok valaki. De nem, azt akarom, lássa a jövődöt a maga sivatágában, mielőtt határozná. Majd meglátja, kije leszek én magának, ha egy pár hónap múlva a válópöröm lefolyik. Együtt fogunk szárnyalni a dicsőség mezején. Már most is féken tartom az intrikát, melyet Kenderesi Mária maga ellen uszit.

— Ah, az a vén, kövér nő! — kiáltott közbe Gizike felháborodással.

— Ne bánja, hisz itt vagyok én mellette. És most feleljen, akar-e az én szerény feleségem lenni?

Gizike az egész díkezióból csak annyit jegyzett meg, hogy Kenderesi intrikál el-lene, mint ő már sejtette is. Nem is tudott felelni, mert sirás környekte. És mit is tehetett volna más, minthogy sirva odaberrult Désy kezébe kabátjának a vállára.

Désy az ilykép nyilvánvaló ellágyulást hivatászerűleg megértette és esőkkal hálálta meg. A esők után pedig már tudták, hogy szeretik egymást.

Másnap Désy is, Gizike is lelésték a ki-

Ezek is milliók és Lukács Lászlóra, nemkülönben a munkapárti rendszerre nem kevésbé veszedelmes milliók, mint a munkásság milliói. Ezek a milliók Lukács László becsületét fojtogatják és ezt a fojtogatást nemcsak Tisza István, a Nemzeti Kaszinó legújabb választmányi tagja, hanem Bécs is érzi. Ezekbe a „diszkrét” milliókba Lukácsnak bele kell bukni. Hiába írja egy mai vezércikkében Tisza István, hogy a személyes harcából már elég. Még nem elég! Előbb az igazságnak és a meghamisított igazságszolgáltatásnak győzni kell és csak azután lehet szó arról, hogy elég! Addig nincs nyugalom, nincs rend és addig semmi sem elég. Sem a Lukács László feje, sem a Tisza Istváné, sem a munkapárti rendszeré. Ma már nem fejek kellene, hanem maga az igazság. Nem büntetés kell, hanem közéleti megújulás, hiszen ebben a megújulásban benn fog foglaltatni a bűnök megbüntetését is. A Lukácsé és mindenkié! . . .

Érzi ezt Lukács és épp ezért zárkózik el minden gondolattól, ami a közéleti megújulást előmozdítaná. A közvélemény végső fegyverére: az általános sztrájkra a háboru esetre szóló kivételes törvények életbeléptetésével akar feleni, ami már most is olyan ellenszenvet kelt a közvéleményben, hogy arra igazán csak a szenvedelmek féktelen kitörése lehet a megérdemelt válasz. Ettől pedig a Gondviselés óvja meg ezt a szegény, koldusbotra juttatott országot! . . .

A politika mai eseményeiről híreink itt következnek:

Az intéző-bizottság ülése.

A szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága holnap, szombaton délelőtt 11 órakor értekezletet tart Kossuth Ferenc lakásán.

A Kossuth-párt értekezlete.

A negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párt márczius 2-án, vasárnap este hat órakor a párt Irányá-utcai helyiségében pártértekezletet tart.

A disszidensek értekezlete.

Szombaton este 8 órakor Sándor Pál országgyűlési képviselő lakásán a munkapártból kivált képviselők értekezletet tartanak, melyen a vá-

lencz órai próbáról. Nem tűnt fel senkinek. Csak azután sorozták őket a házasok listájába, amikor Désy elmaradt a Három ökröböl és Gizike lakására vitette a koeztját.

Ezek után mult az idő. A válópör természetesen soká huzódott. Kenderesi folyton intrikált. Gizike szerződése lejárt, nem újították meg. A kis naivának meg kellett válni a színháztól. Szomorú nap volt ez. Több szerető pár szakadt el egymástól. A színház-nál dult férfiarok és könnyes női szemek találkoztak egymással. S úgy látszott csak a törvényes házasok vigyorognak gunyosan, kik nem szerződnek párjaik nélkül.

Gizikét az egyfogatu kocsin Désy kíséerte a vasúthoz. A szegény kis nő háromszor elájult utközben. Désy csak örök szerelmének biztatásával tudta eszméletre hozni mindenkor.

A vonat elrobogott. Gizike, miután már nem láthatta a kendők lobogtatását, meghúzódott a kupé sarkában és gyors egymásutánban törülgette duzzadt orroczkáját.

A vonat száguldott, hamar tul volt a városon. Kertek, szőlőhegyek tüntek föl. Jól esett Gizike kimerült, sirástól fáradt szemének az üde, friss levogó. Később kitekintott a kékülő hegyekre.

— Istenem, hogy megváltozott minden — gondolta. — Az előbb ott abban a csuf városban esett az eső, csunya, szürke idő volt, most meg erre milyen derűs. Ah, nem

lasztójogi javaslat parlamenti tárgyalása alatt követendő magatartásukat fogják megtárgyalni.

Minisztertanács.

A miniszterelnöki palotában délután fél öt órákor minisztertanács volt, amelyen *Lukács* László miniszterelnök elnöklésével résztvettek a kormánynak Budapesten időző tagjai az új vallás- és közoktatásügyi miniszternek, dr. *Jankovich* Bélának kivételével, aki a megjelenésben akadlyozva volt. A távollevő földmivelésügyi és honvédelmi miniszterek helyett báró *Kazy* József és *Karátson* Lajos államtitkárok voltak jelen. A minisztertanács, amely *folyó ügyekkel* foglalkozott, hét óra után ért véget. A jegyzőkönyvet báró *Skerlecz* Iván miniszterelnökségi miniszteri tanácsos írta.

Politikai körökben a mai minisztertanácsról az a hír terjedt el, hogy ott a politikai tömegsztrájk kérdésével foglalkoztak és a minisztertanács hozzájárult ahhoz, hogy a sztrájk tartamára a kivételes törvényt léptessék életbe. Miután azonban az ilyen határozathoz a kabinet összes tagjainak hozzájárulása szükséges, a mai minisztertanácsról távirati felszólításokat intéztek a távollevő miniszterekhez, hogy hozzájárulásukat a kivételes törvények életbe lépéséhez ugyancsak távirati úton adják meg. Munkapárti körökben ma este azt beszélték, hogy ez a hír alappal bír és így a jövő héten az ország esetleg már gyönyörködhetni fog abban a jogtiprásban, amit a kivételes törvényekkel a munkapárti uralom csempészett be a magyar közjogba.

A kultuszminiszter-változás.

A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratokat közli:

„Kedves gróf *Zichy*! Magyar miniszterelnök előterjesztésére Önt, saját kérelmére, vallás- és közoktatásügyi magyar miniszteri állásáról, szolgálatai elismerése mellett, kegyelemmel felmentem. Kelt Bécsben, 1913. évi február 26-án. *Ferencz József* s. k. *Lukács László* s. k.“

„Kedves *Jankovich*! Magyar miniszterelnök előterjesztésére Önt vallás- és közoktatásügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem. *Ferencz József* s. k. *Lukács László* s. k.“

Jankovich Béla, az újonnan kinevezett vallás- és közoktatásügyi miniszter a legközelebbi napokban fogja letenni hivatali esküjét a király kezébe. E célból *Jankovich* miniszter Bécsbe fog utazni s odautazik egyszerre *Lukács* László miniszterelnök is, hogy az ünnepélyes eskütételnél jelen legyen. Az új kultuszminiszter csak az eskütétel

leszek már boldog soha! De a levegő isteni! Nagyszerű volna most leszállni és gyalog barangolni az erdőkben. A nagy sötét fák alatt, aztán egy mezőre jutni, virágot szedni, aztán elmenni a patakhoz. Jaj Istenem, de egyedül, mégis félős lenne. Ah!

A természet oly csudaszép volt, hogy Gizike szükségesnek találta elővenni ridiküljéből kis kézitükrét. Désy ajándéka volt s Gizike újra sóhajtott:

— Ah, rut vagyok — gondolta és előszedte a puderes puffit is, hogy eltüntesse a sirás piros foltjait.

Erős délutáni nap tüzött a kupé ablakán át. Gizike belemosolygott a tükrébe. Kis grimaszt is csinált az arczával, hogy helyesebb legyen. Minden jól ment. Meg se látszott az előbbi bánata, éppen olyan helyes kis lány volt, mint ezelőtt egy évvel, mikor Désyvel találkozott.

— Vajjon milyen lesz az új város, lesznek-e fesszűk? — gondolta, mialatt rendezgette szőke, göndör hajfürtjeit és ezzel teljesen megelégedkezett a szomorú napról, lelki szemei előtt az új város képe tünt föl.

Désy, miután elbucszott Gizikétől, az utolsó Isten hozzád után az étterembe ment. Feketekávéval rendelt, rágyújtott egy illatos havannára, megnézte a zsebóráját, összehasonlította a vendéglő órájával.

— Rendben van — gondolta — egy óra múlva érkezik a pesti gyors, ezzel jön az új naiva, megvárom, ha már itt vagyok.

után fogja hivatalát elfoglalni, amely alkalommal csupán az egyes ügyosztályok vezetőinek tiszteletét fogja fogadni.

Gróf *Zichy* János tegnap délután járt utóljára a Kultuszminisztériumban, ahol este félnyolc óráig hivatalos ügyeket intézett el. Gróf *Zichy* a minisztérium tisztviselői karától írásban bucsuzott el s tegnap csak az elnöki osztály tagjaitól vett szóbeli bucsút. Gróf *Zichy* bucsuzó-körlevele, amelyet a minisztérium tisztviselőihez intézett, így szól:

„Ő császári és apostoli királyi felségének a vallás- és közoktatásügyi minisztérium vezetője alól engem legkegyelmesebben felmenteni méltóztatván, az események gyors egymásutánai bekövetkezése miatt sajnálatomra nem áll módomban a minisztérium tisztviselőkarától személyesen bucsuzhatni. Amidőn körükből távozom és visszapillantást vetek az eltöltött három évi munkásságra, őszintén sajnálom, hogy az idő rövidsége s a nehéz politikai viszonyok nem tették lehetővé részemre, hogy mindazokat a kulturális czélokat, melyeknek megvalósítását feladatomban tűztem ki, nem valósíthatam meg oly mértékben, mint ahogy szerettem volna. Hogy mégis működésemet több irányban siker koronázta, ezt a minisztérium tisztviselői kara odaadó és buzgó támogatásának és közreműködésének tulajdonítom. Megragadom tehát az alkalmat, hogy ezért a tisztviselői karnak őszinte köszönetemet és hálámat nyilvánítsam és arra kérem, hogy szíves jóemlékükben megtartani sziveskedjenek, mint ahogy én is mindenkor szívesen fogok az együtt töltött időkre visszagondolni s ápolni kívánom azt a kapcsolatot, mely a közművelődés általános érdekei révén bennünket egybeköt.“

A Tisza-reform tárgyalása előtt.

Eddig az volt a konstelláció, hogy a választójogi javaslat tárgyalását hétfőn kezdi meg a képviselőház, ahová akkor az ellenzék is bevonul, s ugyanakkor az általános sztrájkot is proklamálják. A nagy napra a Ház összes karzatjegyeit elkapkodta a szenációra éhes közönség. Pedig nem is olyan bizonyos még, hogy hétfőn megkezdődik-e a nagy csata. Mert mint félhivatalosan jelentik, a választójogi javaslat tárgyalását a képviselőházban nem hétfőn, hanem valószínűleg kedden vagy szerdán kezdi meg, miután a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásával hétfő vagy kedd előtt aligha fognak elkészülni.

Ezt a félhivatalos jelentést értekezlet előzte meg a képviselőház jegyzői szobájában, amelyet *Khuen-Héderváry* Károly gróf elnöklésével tartott meg a munkapárt vezetősége.

A munkapárti értekezlet délelőtt kezdődött és csak rövid ideig tartott. *Khuen-Héderváry* Károly gróf nyitotta meg és csak ő beszélt. Bejelentette, hogy a Ház legközelebb befogja a választójogi javaslat tárgyalásába. Minden jel arra vall, hogy ez hétfőn történik meg. Mindenesetre előbb még az adójavaslatot és a tanítói javaslatokat kell letárgyalni. Ha ezzel holnap, ezombaton elkészülnek, akkor hétfőn a választójogi javaslat kerül napirendre, ha nem, akkor a választójog kedden vagy szerdán kerül napirendre. Szükséges, hogy a választójogi javaslat tárgyalásán a munkapárt tagjai jelen legyenek. Intézkedni kell tehát, hogy a munkapárti képviselők ez alatt az idő alatt Budapesten tartózkodjanak. Az értekezlet elhatározta, hogy ilyen irányban megteszi az intézkedéseket.

A helyzet tehát ma az, hogy a választójogi javaslat hétfőn vagy kedden kerül napirendre.

Egy renegát vesszőfutása.

A néppártból kilépett gróf *Sheer-Thoss* Béla, a községi kerület országgyűlési képviselője kilépése óta először ellátogatván kerületébe, emel egy félhivatalos tudósítás úgy számolt be, hogy választói egy része helyeselte álláspontját. Mint most *Köszeg*ről jelentik, gróf *Sheer-Thoss* Béla azért utazott le kerületébe, hogy puhatolódzzék aziránt, hogy adandó alkalommal tarthat-e beszámolót, de ez alkalommal még szó sem volt arról, hogy beszámolót tartson. A képviselő megjelent *Heisz*

Mátyás lékai esperesnél, aki éppen névnapját ünnepelte és így nagyobb társaság volt nála. A jelen voltak előtt aztán szóba hozta *Sheer-Thoss*, hogy mért lépett ki a néppártból s programját mért hagyta cserben az ellenzékkel együtt. Ezután kérdést intézett az egybegyűltekhöz, hogy a vele szemben tanúsított ellenszenv lanyhult-e és tarthatna-e már beszámolót. Az információk után a képviselő lemondott arról, hogy választói színe előtt megjelenjen és eljárását menteni igyekezzék.

Nyílt levél Orosdy Fülöphöz.

Buziásfürdőről jelentik: A végvári kerület választói ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy Orosdy Fülöp báróhoz, ki magát a választások alkalmával úgy szóban, mint írásban lekötötte az általános választójog mellett, nyílt levelet intézzenek és ebben felhívják, hogy az általános választójog harcossai mellé álljon. A nyílt levél a következőképen szól:

Méltóságos báró *Orosdy* Fülöp urhoz, a végvári kerület országgyűlési képviselőjéhez, Budapest. — Mélyen tisztelt képviselő ur! Mikor méltóságod a végvári kerületet kiválasztotta, úgy mutatkozott be, mint a mi felejthetetlen *Kossuth* Lajosunk titkáranak a fia s mint ilyen úgy szóval, mint írásban, választási plakátjain, az általános választójog hűségese elharczosának vallotta magát. Itt az idő, méltóságos ur, hogy ígéretét, amelyet nemcsak választói, de a kerület minden polgárának adott, be is váltsa. Választóinak nagy része a mai napon értekezletet tartott és elhatározta, hogy méltóságodhoz ezt a nyílt levelet intézi és felszólítja önt, hogy ígéretéhez képest, amit mi *Kossuth* Lajosunk titkáranak fiától el is várunk s ami önnök is becsületére szolgál, harczoljon az általános választójogért, amennyiben ezt pártja keretében nem tehetné, lépjen ki a „müegpárt“ kötelékéből, a legrosszabb esetben pedig tegye le a mandátumát. Midőn felháborodásunkat fejezzük ki az ominózus és sokat szelöltetett 4.800.000 koronás panama felett, amelylyel a munkapárt nagy része megválasztott, egyszerre mind nyíltan és őszintén kijelentjük, hogy a legjobb tudomásunk szerint méltóságod ebből a Judás-pénzből egy fillért sem kapott, mert tudomásunk szerint a nagy választási költségeit sajátjából fedezte. Kelt Buziásfürdő, febr. 27. Számos aláírás.

Apró javaslatok.

— Akcióban a mü-ellenzék. —

A sópárti дума ülése.

Budapest, február 28.

Ma meglehetősen jó napja volt a kormánynak, be tudott csalogatni a Házba néhány mü-ellenzék. Megjelentek a románok, *Giesswein* Sándor és *Lengyel* Zoltán, de akadt egy új ember is: *Sennyey* Miklós báró, volt Kossuthpárti képviselő, aki megválasztása óta ma volt másodszer a parlamentben. Nagyobb meglepetést fog kelteni, hogy a szövetkezett ellenzékhez tartozó 48-as kisczardapárt két tagja: *Szabó* István és *Herczeg* Sándor is elfoglalta régi helyét, igaz, hogy nagy szegyenkezve. Nagyatad követe pironkodva mentegőzött a folyosón az uszágirók előtt:

— Ne gondolja senki, hogy én állenzéki vagyok, amiért bejöttem a Házba. Engemet „pártom“ és kerületem valósággal kényszerített arra, hogy bejöjsek és az osztatlan közös legelőkről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál felszólaljak. Ez a javaslat reánk, kisczardákra rendkívül sérelmes s én több módosítást fogok benyújtani a javaslatához. Mindenben helyeslem az ellenzék küzdelmét s abban részt is veszek. Sok ideig azelőtt a dilemma előtt állottam, hogy lemondok mandátumomról, inkább minthogy bejöjsek.

Bezzeg *Sennyey* báró nem szegyenkezett megtámadni napirend előtti felszólalásában volt ellenzék társait, de egy figyelemreméltó észrevétel mégis volt, hogy oszlassák föl az országgyűlést. Persze ezt a szivességet aligha fogják neki megtenni.

Részletes tudósításunk a következő:

Napirend előtt.

Gróf *Tisza* István elnök tizenegy óra előtt öt percczel nyitotta meg az ülést. Bemutatja az Ipolságon megválasztott *Jankovich* Béla kultusz-

miniszter megbízó-levelét. Az igazoló-bizottsághoz utasítják. Bemutatja *Berzeviczy* Albert levelét, amelyben egészsége helyreállítására hatheti szabadságot kér. (Megadják). Jelenti, hogy báró *Sennyey* Miklós, (volt Kossuth-párti képviselő) napirend előtt való felszólalásra kért és kapott engedelmet.

Báró *Sennyey* Miklós nyíltan ki akarja fejtetni, mi készítette őt arra, hogy annak idején a Kossuth-pártból kilépjen, anélkül, hogy függetlenségi-elveitől a legkisebb mértékben is eltért volna. Az obstrukcióban soha sem vett részt, mert meggyőződése szerint ezzel nemzeti ideáljainkhoz közelebb nem juthatunk. Az obstrukcióval gazdasági erőnköt fogyasztottuk, gazdasági erő nélkül pedig erős nemzet nem lehetünk. A nagy indulatoknak nem szabad tért engednünk, mert ezzel kátfelé szakad a nemzet s szabad prédája lesz a külső és belső ellenségnek. Nem hallgathatja el, hogy olyan fontos törvényt, mint a választói reform, a jelenlegi parlamenti viszonyok között, amikor az ellenzéknek a tárgyalásban való részvétele erkölcsi lehetetlenség, egyoldaluan nem lehet megalkotni. Nem hiszi, hogy akinek a haza jövője szíven fekszik, lelkiismeretét nyugodtan hagyhassa az a gondolat, hogy ezzel olyan precedens teremtetnék, amely végzetes lehet a nemzetre. Nem lehet kétség az iránt, hogy az ellenzéki képviselők erőszakos eltávolításával olyan sérelem esett az ellenzéknek, amely orvosolatlannal nem maradhat. Ezt tehát orvosolni kell. Mert azt csak még se lehet feltenni az ellenzékéről, hogy minden orvoslás nélkül ide visszacompolyogjon. Gondolják meg az urak, hogy az indulatok végső fölszításával áthidalhatatlan ellentétek támadhatnak a pártok között és a társadalomban ennek ismét csak a nemzet adja meg az árát. Az ellenzék sérelmét orvosolni kell, ha pedig nem lehet orvosolni, tessék az országgyűlést föloszlítani, döntősen a nemzet!

Jelentések, javaslatok.

Hegedüs Lóránt előadó betérjeszti a pénzügyi bizottságnak a legutóbbi tárgyalási javaslatokra vonatkozó jelentését.

Báró *Born* Frigyes előadó a számvizsgáló-bizottság jelentését terjesztette be.

A jelentéseket annak idején napirendre tűzik. A *fiatalkorúak bíróságáról* szóló javaslatot harmadszori olvasásban is elfogadták. Átteszik a főrendiházhoz.

A megüresedett jegyzői széket töltötték be ezután névszerinti szavazás útján. *Almássy* Lászlót választották meg 125 szavazattal.

Az *osztatlan közös legelőkről* szóló javaslat került ezután tárgyalásra.

Pirkner János előadó ismertette és ajánlotta elfogadásra a javaslatot.

Öt perc szünet után

Pop-Cs. István román nemzetiségű szólalt föl a javaslat ellen. Alkalmatlan az idő ennek a javaslatnak tárgyalására, amely elő sincs készíve. Az illetékes mezőgazdasági érdekeltek meg sem hallgatták a javaslat készítésénél. Ezután azt bizonyítja, hogy a javaslat nem elégítheti ki azokat, akik szívükön hordják a kisgazdák érdekeit. Kifogásolja, hogy a javaslat intézkedéseivel a magántulajdon szentsége szenved csorbát. Nem fogadja el a javaslatot.

Balogh Jenő igazságügyminiszter *Pop-Csicsó* szavaira reflektálva, hangoztatja, hogy ennek a javaslatnak éppen a kisgazdák érdekében nagy szociális jelentősége van. Tudja, hogy a javaslat egyes részeit erős agitációs fegyverül használja föl az ellenzék. Hogy az aggodalmaknak elejét vegye, a kormány nevében kijelenti, hogy a javaslat 74. szakaszának mindama rendelkezéseit, amelyek a kizárólagos joggal függenek össze, elejti. A részletes tárgyalás során ehhez képest módosításokat ajánlanak. Hivatalosan is kijelenti, hogy a törvényjavaslat a folyamatban levő birtokrendezési eljárást egyáltalán nem érinti. Gondja lesz rá, hogy az urbéres ügyeket minél gyorsabban intézzék el a bíróságok.

Szabó István beszéde.

Szabó István (nagyatádi) kisgazdapárti szólalt föl azután. Megnyugvással veszi tudomásul a miniszter kijelentését, mert hiszen éppen erre esett volna felszólalásának sulypontja. Néhány szóval megokolja azt, miért jelent meg a javaslat tárgyalásánál. Arra az elbánásra, amelyben itt az ellenzéki képviselők részeseültek, nem volt semmi szükség. Nagyon megokoltnak tartja, hogy az ellenzéki képviselők, akik az erőszakos eltávolítással olyan nagy sérelmet szenvedtek, nem tárgyalnak olyan elnök alatt, aki ezt a sérelmet ejtette rajtuk. Most is helyesnek tartja az ellenzék álláspontját. De ő különös helyzetbe került, hogy e kizárólag a kisgazdákat érintő javaslat tárgyalásán meg kell lennie. A somogy megyei kisgazda-szervezetek és választóinak óriási többsége az elé a kegyetlen kötelesség elé állította, hogy meggyőződése ellenére

részvegyen a tárgyaláson. Ő respektálja választói többségének akaratát, föláldozta ezért önmagát, föláldozta meggyőződését. (Derültség.) Ez nem nevetni való dolog, de sokkal komolyabb ügy, sem hogy nevetni lehessen rajta. Ezután a javaslat bírálataira tért át. Több kifogást hozott föl a javaslat ellen, s kijelentette, hogy a részletes tárgyalás során módosításokat fog benyújtani a hibák lehető kiküszöbölésére.

Elnök két órakor a tárgyalást félbeszakította és javasolta, hogy holnap délelőtt tíz órakor tartsanak „ülést”, amelyen a mai tárgyalás félbeszakításával elsősül az adótörvények életbeléptetésének elhalasztásáról szóló javaslatot tárgyalják le s csak azután folytassák a ma félbeszakított tárgyalást, majd a mai napirendre kitűzött javaslatok kerüljenek sorra. Ehhez hozzájárultak.

A jegyzőkönyvet hitelesítették még és két órakor véget ért az ülés.

A nagy harcra készen.

— A tömegsztrájk küszöbén. —

Tiszáék ingadoznak.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 28.

A forradalmak lendülete ur ma Magyarországon. A szunnyadó erők, melyek idáig kénytelen tehetetlenséggel, csodálatosan elfojtani tudott indulattal türték a türelmetlent, forrongani kezdenek és erejük láttán megrettennek azok, kiknek a rettegésre millió okuk van.

A munkásság nagyszerű, felkészült harczához impozáns egyértelműséggel csatlakozik az ország polgársága. Az egész ország egy táborban van, csak kevesek azok a szájalomraméltók, akik az igaz ügy judasainak szerződtek le. Megtörtént az a hihetetlen esemény, ez a történelmi csoda: a XX. század nagy érdekharczában, az osztályok elkeseredett küzdelmeiben leomlottak Magyarországon a pártkeretek, elenyésztek az osztályok érdekei, megszűntek társadalmi válaszfalak: egy táborban van az ország minden becsületes polgára, a másik oldalon a sóbálvány megtévedt imádói lézengenek.

És érzik a veszedelmet Lukácsék, érzik a vést, mely feljűk tornyosul. Ha elgondoljuk, hogy Tisza, az akadályt nem ismerő, az önmaga nagyságába belehabarodott Tisza, egyik napról a másikra halogatja a választójog napirendre való kitűzését, hogy habozik elindítani a mindent elsodró lavinát, ha igaz az a hír, hogy a mai minisztertanácson elhatározták, hogy végveszélyben életbeléptetik a kivételes törvényeket minden törvényes alap ellenére. — valamelyes megnyugvással nézzük az eseményeket: ez a vég kezdete!

Tisza István ugyan puccsra készül és egy nap alatt készülni elintézni — mint megirtuk már — a választójogi javaslatot és Lukács László megnyugtatta ő felségét, hogy minden rendben van, ám mi nem látjuk ilyen egyszerűnek a helyzetet. Az események igazolni fogják, hogy Lukács mélyen csalódott, amikor csak azért, hogy a delegációk befejezéséig miniszterelnök maradjon, hamisan informálta a koronát az ország viszonyairól. Furcsa is, hogy amikor Lukács fitymálódva beszél sztrájkokról, ellenzékéről, amikor megnyugtatta a királyt, hogy semmi különös intézkedésre nincs szükség, ostromállapotba helyezik a fővárost és megtöltik magyarfaló horvát katonasággal. Hát vajjon maradhat ez így? Vajjon a kormánynak, ennek a gyűlölt, megvetett utált és megbélyegzett társaságnak, ennek a Tisza István személyes szolgálatára berendelt társaságnak van joga ahhoz, hogy pozíciója védelmére tömeggyilkosságra tegyen előkészületeket, vajjon e körülmények között nem jo-

gos-é minden, minden, ami az erőszakot hasonlóval akarja visszaverni?

Reméljük, hogy nem kerül sor rája, hogy vér borítsa a városok kövezetét. De annyi bizonyos, hogy ennek az átoknak Lukács és Tisza az okozója, annyi bizonyos, minden ártatlan csepp vér az ő fejükre szór brók átkot. Ne feledjük el, korszakos eseményeknek kellett következni, hogy a természetes ellenfele, gróftól munkásig, polgártól proletárig egy eszmében, egy érzésben egyesüljenek!

És minden hiába. Betilthat gyűlést Boda, hozhatják a katonák ezreit, mindenki az országban összefog: a sztrájk sikerülni fog, mert sikerülnie kell. A jogfosztó javaslatból nem lesz törvény.

Mai híreink a következők:

A nagy sztrájk küszöbén.

A nagy sztrájk küszöbén állunk. Szinte vészes gyorsasággal sietnek a napok és immár végleg elkerülhetetlen a munkásság forradalmi mozgalma. Mindnyájan teljesen résen állnak és a vezetők munkája éppen abban, hogy csillapítsák a tömeget, nyugton tartásák, mert legfőbb törekvésük, hogy minden véres összeütközést kerüljenek.

A szocziáldemokrata pártszervezeteknek és a szakmák szervezeteinek vezetői és titkárai csütörtökön este ismét értekezletet tartottak, amelyen főként a gyermekek ellátásáról tárgyaltak. Igen sokan jelentkeztek úgy a fővárosban, mint a vidéken és Ausztriában a sztrájkolók gyermekeinek elvállalására.

Általában sikerrel járt az agitáció a gyermekek ellátása iránt és a társadalom minden körében szeretettel várják a kis proletárgyerekeket, akik a sztrájk első napján beállítanak majd a vendégszerető házakhoz.

A Népszava pénteki számában a gyermekek javára 4610 korona gyűjtés van kitüntetve, ehhez hozzászámítandó a munkásbiztosító pénztár alkalmazottainak mintegy tízezer koronányi gyűjtése, amelyet csütörtök esti gyűlésükön ajánlottak föl márczius elseji fizetésükből. A példát több intézet és vállalat tisztviselői követni fogják.

Az eddigi megállapodások szerint a sztrájkot egyidejűleg kezdik meg a választójog tárgyalásával. Tudomásunk szerint az összes gyárakban szünetelni fog a munka, míg a kisebb műhelyek 70 százaléka, a kereskedők 60 százaléka és a kávé- és vendéglősiiparhoz tartozók 50 százaléka vesz részt a sztrájkban.

A villamos közlekedést úgy igyekeznek majd a hatóságok biztosítani, hogy minden kocsin egy rendőrt és egy csendőrt fognak elhelyezni, akik a legkisebb zavargás esetén fegyverüket használhatják.

Tilos a gyűlés.

Ma délelőtt megelelt Boda Dezső főkapitánynál a szocziáldemokrata párt vezetőségének képviselőiben *Buchinger* Manó és *Farkas* István és bejelentette, hogy a munkásság a jövő hét elején sztrájkba lép. Biztosították a főkapitányt arról, hogy a sztrájk a teljes béke jegyében fog lefolyni, csupán az a kívánságuk, hogy a főkapitány engedje meg, hogy a munkásság a sztrájk első napján felvonulást rendezhessen, a második, hogy a következő napon a főváros különböző helyein népgyűléseket tarthassanak.

Boda Dezső erre azt válaszolta, hogy a sztrájkra vonatkozó bejelentést tudomásul veszi, ellenben sem a tervezett felvonulást, sem a gyűléseket nem engedte meg, illetve nem vette tudomásul azzal a kijelentéssel, hogy a tömegsztrájk napjain egyáltalán semmiféle csoportosulást nem enged meg.

Lukács a sztrájkokról.

Lukács Lászlónak, ugylátszik, még mindig nincsenek tiszta fogalmai arról, hogy a nagy sztrájk voltaképpen az utolsó halálos csapást fogja mérni a korhadt sópártra. Bécsben holmi üres demonstrációnak jellemezte az általános sztrájkot, melytől nem kell tartani, ma pedig egy újságíró előtt nyilatkozott is róla, mondván:

— Nagyon rossz szolgálatot tesznek a munkásságnak azok, akik a sztrájkba beleviszik őket. Nem is értem, miért csinálják a sztrájkot. Tisztán csak azért, mert az ellenzéknek erre leköltötték magukat? Különben is az a meggyőződésem, hogy ez az általános sztrájk nagyon rövid ideig fog tartani.

Hogy ezzel némileg ellentmond az a lázas készülődés, melyet a hatóságok és a kormány vállalva kifejtjenek a sztrájk letérésére, azzal Lukács nem igen törődik. A mulatságos nyilatkozatában egyedül az, hogy nem érti, miért csinálják a sztrájkot. Nos hát, lesz még ideje gondolkodni ezen — azután.

Katonai készenlét.

A sztrájk időtartamára ismét ostromállapot lesz a fővárosban. Az utca katonai táborrá változnak át, minden szögletből a gépfegyverek fognak rámeredni a járókélfekre.

A karhatalmi főparancsnok *Fail-Griessen* altábornagy lesz. Helyettese *Schay* vezérőrnagy. Mind a ketten a rendőrfőkapitányságon fognak tartózkodni.

A fővárost hat körletre osztják. Körletparancsnokok: *Podhoránszky* vezérőrnagy, *Lukachich* ezredes, *Mengele* alezredes és *Planzer* ezredes.

A perifériákon mozgótartálékok is lesznek. Az egész várost a katonaság részére külön telefonnal is felszerelik, sőt utcai telefonállomások is fognak látni. Mindegyik mozgótartálékkal egy nyílt parancsossal ellátott rendőrtiszt lesz.

Az összes fővárosi üzemetek katonaság szállja meg, sőt a munkásokat is katonák váltják fel. Így a vízműveknél, a világítási üzemeknél, a kenyérgyárban és a vágóhidakban.

Mindenestre megnyugtatóbb, ha a katonaságra bizzák a főváros nyugalmának és a polgárság testi épségének az őrizését, mint ha a rendőrségre bizzák. Szomorú tapasztalataink vannak aziránt, hogy gyakran a rendőrség garázdálkodása ellen kéne megvédeni a fővárost, a hepeziáskodó fogalmazóeszkák és a vérszomjas rendőrök elől, akiknek egy-egy rendkívüli esemény a legjobb alkalom, hogy elfojtott indulataiknak és előléptetést megkövetelő vágyakozásaiknak szabad folyást engedjenek. Majdnem biztosra vesszük, hogy fegyveres erő beavatkozására az egész sztrájk tartama alatt nem lesz szükség, mert hisz a rendőrségnek már megszokott provokatív magatartását egyszóval a munkásság nyugodt öntudata, másrészt a katonai készenlét ellensúlyozni fogja. A rendőrfőkapitány különben már kijelentette, hogy a jövő héten semmi néven nevezendő gyűlést vagy felvonulást nem engedélyez.

Hervát katonaság a fővárosban.

Ma éjjel a déli vasuton négy ulánus-ezred érkezett *Horvátországból* és a gyalogság folytatólagos szállítása — értesüléseink szerint — a hajnali órákig fog tartani. Tekintettel arra, hogy a budapesti ezredek legénységének legnagyobb része távol van a fővárostól, a sztrájk idejére horvát katonasággal tömik meg a fővárost.

A hatóságok és a sztrájk.

A sztrájkra való tekintettel ma *Almády Géza* tanácsnok hirdetményt bocsájtott ki, melyben tájékoztatja a közönséget, hogy mint viselkedjék a sztrájk idején. Eszerint tanácsolja, hogy a lakosság legalább két napra lássa el magát élelemmel, bár a mi információink alapján joggal tanácsolhatjuk a közönségnek, hogy több napra lássa el magát, mert a sztrájk esetleg egy hétig is el fog tartani.

A sztrájk idején a katonaságot szükség szerint az állami iskolákban fogják elhelyezni, de ha kell, a fővárosi iskolákat is átalakítják e célra. Nem minden pikantéria nélkül való, hogy a katonaság kiküldötte bejelentette, hogy ha kell, polgári házakban is fognak katonákat elszállásolni.

A sztrájk és a MÁV.

A veszedelmesen közeledő tömegsztrájk hírei közé tartozik az is, ami ma terjedt el a főváros-

ban. E szerint a tömegsztrájk idején a vasutak sem fognak közlekedni. A MÁV. igazgatósága ezzel szemben kijelentette, hogy a vonatok nem fognak megállani. A vasutak műhelyeiben sem fog szünetelni a munka. A műhelyekben — mondották — csak szórványosan vannak szervezett szociáldemokraták és így a műhely-sztrájk is, ha kitörne, csak részleges lesz, továbbá a Budapest területén levő pályaudvarokra gyorsáruként érkezett élelmiszereket, tüzelő- és világító-anyagokat márczius 2-án vasárnap, a hétköznapokra meghatározott hivatalos órák alatt is kiszolgáltatják.

A Választójogi Liga akciója.

A készülő nagy harcban a polgári egyesületek közül a *Választójogi Országos Szövetség* — mint már többször említettük — a legserényebben dolgozik. Arra a hírre, hogy a rendőrség a sztrájk kitörése után le fogja tartóztatni a szociáldemokrata párt vezetőségét és a „Népszava” szerkesztőségét. Ezzel szemben a Választójogi Szövetség köréből mozgalom indult ki, hogy az intellektuális vállalkoznak szükség esetén minden szellemi munka elvégzésére, amelynek rendez munkáit a hatóság eljárása ebben megakadályozná. A mozgalom vezetői számos aláírással ellátott nyílt levelet intéznek a tárgyban a szociáldemokrata párthoz, melyben kötelezik magukat, hogy szükség esetén mindenben rendelkezésre állnak a pártvezetésnek.

Mint értesülünk, a szövetség szombaton este fél 7 órakor a Reform Klub helyiségeiben végrehajtó-bizottsági ülést tart. A rendkívül fontos tárgyra való tekintettel ezuton is felkéri az elnökség a tagokat, hogy az ülésen feltétlenül jelenjenek meg.

Iparosok és kereskedők a sztrájk mellett.

A Belvárosban a belvárosi kereskedők ezerszámszámra felhívást osztogattak szét, amelyben a kereskedőket és iparosokat felhívják arra, hogy a munkásság tömegsztrájkját támogassa. A tekintélyes belvárosi kereskedők által aláírt felhívás a következő:

A belvárosi iparos és kereskedő társainkhoz! Polgártársak! A kormány a választójogi javaslatot már hétfőn tárgyalás alá akarja venni és minden jel arra mutat, hogy a Házban keresztül is szándékozik hajtani. Az iparos munkásság elhatározta, hogy tiltakozása jeléül ugyanezen napon sztrájkba lép. Polgárok! Ez a sztrájk nem ellenünk irányul, hanem tiltakozás a kormány választójogi javaslata ellen, melynek intézkedései épp oly súlyosan érintene bennünket polgárokat, mint a munkásságot. Polgári kötelességünknek tartjuk, hogy ezen harcban a munkásság sztrájkját támogassuk. Felhívunk tehát benneteket, hogy az általános sztrájk napján tartásotok üzleteiteket zárva. Éljen a polgárság és a munkásság szolidaritása! Éljen az általános, egyenlő, titkos választójogi!

A belvárosi kereskedők és iparosok legnagyobb része egyetért a felhívással és üzletét a tömegsztrájk napján zárva tartja, a sztrájkoló munkásokat pedig anyagi támogatásban részesíti.

A budapesti kisiparosok és kereskedők tegnap este tartott gyűlésükön mondották ki a sztrájkhoz való csatlakozásukat. *Lipsitz* István ismertette a most kitörni készülő nagy harcot, amelylyel szemben a kisiparosoknak és kereskedőknek annál inkább is állást kell foglalniok, mert a választójogi kérdése reájuk nézve még fontosabb, mint a munkásságra nézve. Kimondta a gyűlés a munkásság általános sztrájkjának legmesszebbmenő támogatását, a jelenlevők becsületesszavukkal fogadták, hogy üzletüket és műhelyüket a sztrájk alatt zárva tartják, a munkásokat a sztrájk alatt erkölcsileg és anyagilag támogatják, bármily hosszú ideig tartson is a sztrájk. A kóser hentesáru és szalámi gyárosok ma délelőtt értekezletet tartottak, amelyen egyhangulag kimondták, hogy rokonszenveznek a munkásság harcával s ennek jeléül a sztrájk kitörésének napján a gyárakat bezárják s az üzem teljesen szünetelni fog.

Incidens az Egyetemen.

A munkásság tervezett tömegsztrájkjának hullámai ma átesaptak az egyetem falai közé is. Déli 12 órakor történt a jogi karon, hogy amint *Grosschmid* Béni tanár befejezte előadását és el-

távozott a tanteremből, egyik hallgatója, dr. *Turnovszky* Sándor ügyvédjelölt a pódiumra lépett és buzdító beszédben felhívta a teremben lévő mintegy ötven főnyi egyetemi hallgatót, hogy az egyetemen indítsanak mozgalmat a munkásság tömegsztrájkjához való csatlakozás ügyében. Az izgatott szónok ellen egy harmadéves joghallgató szállt sikra, de sikertelenül, mert a jelenvoltak lehurrogták. A feltűnést keltő incidensnek *Angyal* Pál egyetemi tanárnak megjelenése vetett véget. Hír szerint az egyetemi hallgatók teljesen szervezeten készülnek az egyetemi sztrájkra.

Orvosi készenlét a sztrájk idején.

Az előre nem látható fejleményekre való tekintettel a mentők munkásságát hathatósan igyekeznek a *Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár* megkönnyíteni. Ugyanis a bekövetkezendő tömegsztrájk tartamára a pénztár összes rendelő-intézetekben állandó orvosi szolgálatot tart naponta délelőtt 9 órától esti 9 óráig. Ezalatt az idő alatt a pénztári tagok mindennemű megbetegedés vagy sérülés esetén első orvosi segítyt vehetnek igénybe. Állandó orvosi készenlét lesz a II., Margit-körút 25. szám, a VI., Hungária-ut 116. sz., a VII., Csengety-utca 11. sz., a IX., Gróf Haller-utca 48. sz., a X., Martinovics-tér 3. sz. és az újpesti Árpád-ut 38. szám alatt lévő rendelő-intézetekben.

Az osztrák szociáldemokraták.

Az osztrák szociáldemokraták körében — mint már más alkalommal megirtuk — nagy figyelemmel és érdeklődéssel kísérik a magyarországi szociálisták sztrájkmozgalmát. A bécsi pártvezetés elhatározta, hogy tőle telhetőleg támogatni fogja a magyarországi általános sztrájkot és ebben az ügyben népgyűlést is hívott össze holnap este. A népgyűlés napirendje a következő: A magyar választójogi-rablók ellen. Szónokok: dr. *Renner* Károly szociáldemokrata reichsráthi képviselő és *Austerlitz* Frigyes, az *Arbeiterzeitung* nemrég Budapesten járt szerkesztője.

Ezenkívül elhatározta a szociáldemokrata párt, hogy a magyarországi általános sztrájk idejére megbízottakat küld Budapestre, hogy a sztrájk egész lefolyásáról jelentést tegyenek az osztrák pártvezetésnek. Reichsráthi képviselők lesznek a kiküldöttek, akik különösen a katonai karhatalom működését fogják megfigyeni, mert a szociáldemokrata pártnak az a szándéka, hogy a Reichsráthban interpellációban fog tiltakozni a közös hadseregnek ilyen célokra való felhasználása ellen.

Igen jól beavatott forrásból tudjuk még azt is, hogy az osztrák szociáldemokraták végszükség esetén nemcsak ellenőrizni fogják a magyarországi elvtársak élet-halál küzdelmét, hanem meg fogják találni azokat az eszközöket és módokat is, melyekkel aktív segítségére lehetnek a magyarországi küzdelmeknek.

A vasárnapi népgyűlések.

Márczius 2-án, vasárnap a *Választójogi Országos Szövetség* a következő helyeken rendez kormány választójogi ellen népgyűléseket:

Zomborban, ahol a ligát *Jászi Oszkár* képviseli.

Jászberényben, a Lehel-szálló nagytermében, délután 3 órakor, a *Választójogi Országos Szövetség* nevében dr. *Czóbel Ernő* tanár beszél.

Szolnokon délután tartandó gyűlésen dr. *Fényes Samu* szólal fel a liga részéről.

Győrött délelőtt lesz gyűlés, itt dr. *Maléter* István képviseli a ligát.

Nagytétényben a délután tartandó gyűlésen *Aradi Viktor* jelenik meg a *Választójogi Szövetség* részéről.

Alagon a délután tartandó gyűlésen *Kepes Ernő* képviseli a *Választójogi Országos Szövetség*ét.

Minden gyűlésen a *Választójogi Országos Szövetség*ön kívül részt vesz a függetlenségi és 48-as párt, valamint a szociáldemokrata párt is. A népgyűléseken az általános választójogonkívül a tömegsztrájkjal is foglalkoznak.

Betiltott népgyűlés.

Székesfehérvárról jelentik: A pátkai választópolgárok a napokban bejelentették a székesfehérvári járás főszolgabírójának, *Kálmán Vinczenek*, hogy politikai népgyűlést akarnak rendezni a választójogi érdekében. A főszolgabíró a népgyűlést nem engedélyezte és ezt a határozatot különös módon indokolta. Ha az ember nem tételezné fel, hogy a főszolgabíró urat az az egyetlen szem pont

vezérelte, hogy bármily módon, de be kell tiltani a népgyűlést, hajlandó volna elmegegyintézet után kiáltani. A furcsa indokolás így hangzik:

„A hónapok óta dúló balkáni háború, ebből kifolyólag a Dalmácia kardjaként fenyegető európai háború esetleges kitörése oly izgalomba hozta az országot, hogy a hatóságnak minden igyekeztével szoros lelkiismeretbe vágó kötelessége odatörekedni, hogy ezen izgalom tovább ne fejlődhesék és a további békés hangulat fentartassék. A politika elvonja a gazdákat munkájuktól és így az esetleges népgyűlés a gazdasági életre kárt jelentene. A jelen viszonyok között a politikai kérdések tárgyalása népgyűléseken a helyzet komolyságával nem egyeztethető össze és így ennek megtartása a rend és béke érdekében nem engedélyezhető.“

A különös indokolás miatt a legközelebbi vármegyei közgyűlésen interpellálni fognak.

Budapest, február 28.

A gyáriparosok az egyesülési jogért. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága tegnap dr. Chorin Ferencz elnöklésével látogatott ülést tartott. Az ügyvivő igazgató bemutatta a belügyminisztérium legújabb rendelkezését, amelyvel az alapszabályokkal bíró egyesületeket arra kötelezi, hogy amennyiben az egyesületek helyiségein kívül tartanak gyűléseket, vagy pedig helyiségeikben tartott gyűlésekre vendégeket is meghívják, az ily gyűlések a rendőrségen bejelentendők. Báró Herzog Péter hozzászólása után, ki csodálkozását fejezte ki, hogy alkotmányos államban ilyen rendelet bocsátható ki és az egész félreértésnek tudja be, az igazgatóság elhatározta, hogy a fennálló szokásjoggal ellenkező, a közszabadságot korlátozó s a gazdasági egyesületek tevékenységét teljesen megbénító rendelet megváltoztatása érdekében felirattal fordul a belügyminiszterhez, szükség esetén a képviselőházhoz.

Szenteltett törvény. Folyó évi február 28-án megjelent az „Országos Törvénytár“ (Corpus Juris) 1-ső száma a következő tartalommal: I. tez. A hajóösszeütközésekre, továbbá a tengeri segítségnyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése céljából az 1910. évi szeptember 23. napján Bruxellesben létrejött nemzetközi egyezmény és a rájuk vonatkozó aláírási jegyzőkönyv becsikélyezéséről.

KÜLFÖLD.

A Reichsrathból. Mint Bécsből jelentik, a pártvezérek konferenciája mai tanácskozásán dr. Sylvester elnök kijelentette, hogy igyekezni kell egyrészt a pénzügyi bizottságnak a feladata befejezéséhez szükséges időt rendelkezésére bocsátani, másrészt azonban szükséges a Házat plenáris ülésekre is összehívni. Kéri a konferenciát, nyilatkozzék arról, vajjon a pénzügyi bizottság munkálatainak befejezésére határozott terminust kellene-e kitűzni, vagy pedig a konferencia az elnökre bizza-e, hogy megállapítsa a következő plenáris ülés egybehívásának idejét. A bizottság elfogadta az elnök javaslatát, mely szerint a házat csütörtök délután 3 órára hívja össze plenáris ülésre, a múlt ülés napirendjével. Parlament körökben híre jár, hogy a szociáldemokraták a magyarországi általános sztrájkot is szóvá akarják tenni a plénumban. — A költségvetési bizottság által a külföldön történt tengerészeti rendelkezések megvizsgálására kiküldött albizottsága előtt Georgi landwehrminister ma különböző kérdésekre felvilágosítást adott. Glückl és Friedmann képviselők a következő javaslatot tették: Az albizottság sajnálatát fejezi ki afelől, hogy a kormány az akták előterjesztésének megtagadása által az albizottság tárgyalásait, a külföldi rendelkezés helyes vagy helytelen voltának kötelességszerűleg megvizsgálását megnehezíti vagy legáltalában is kizárja. Ily körülmények között az albizottság a szekértők szakvéleménye alapján, mely a kormányakták előterjesztésének megtagadása által nyer sulyban, fogja határozatát meghozni. Az albizottság Glückl-Friedmann javaslatát elfogadja. A következő ülés márczius 6-án lesz. — A pénzügyi bizottságban ma délelőtt folytat-

ták a tartományoknak állami pénzeszközökkel való dotálásáról szóló javaslat tárgyalását. Következő ülés délután lesz. — A közgazdasági bizottság határozati javaslatot fogadott el, mely nyomatékosan felszólítja a kormányt, hogy kivándorlási törvényt terjeszzen elő. Felszólították továbbá a kormányt, hogy a következő bizottsági ülésen adjon felvilágosítást a Kanadaián Pacific vállalatot kötött házassági szerződésről és a kivándorlók javára e szerződésben foglalt rendelkezésekről.

A képviselőház pénzügyi bizottsága délután folytatta az adóemeléssel folyó bevételi többlet felszámolására vonatkozó tanácskozást. Zaleski pénzügyminiszter a kormány álláspontját fejtegeti az előadók indítványait illetően. Arra a kérdésre helyes-e a mostani felosztás kulesa, a miniszter kifejti, hogy elérkezik az idő, talán nemsokára, amikor az állam és a tartományok között tárgyalni kell azt a kérdést, nem volna-e helyesebb ha az állam egyes adónemeket magának igényelne, másokat pedig átengedne a tartományoknak s emellett az állami és tartományi bevételeket rendszeresen és tárgyilagosan kellene elválasztani. Végül azon óhajának ad kifejezést, hogy a bizottság és a parlament a pénzügyi reform tárgyalását mihamarább fejezze be, hogy a kormány a szolgálati pragmatikára vonatkozó törvényt minél hamarabb hatályba léptethesse. A bizottság 24 szavazattal 4 ellenében elfogadta a vita berkesztésére vonatkozó indítványt. A legközelebbi ülés kedden lesz.

Földközi-tengeri szövetség. Madridból jelentik: Ellenfétes londoni és párisi hírekkel szemben, amelyek arról szóltak, hogy Spanyolország nem vesz részt a Földközi tengeri státusquó biztosításának szövetségében, a kormány ma közli, hogy tegnap minisztertanács volt a király elnöklése alatt, amely a nemzetközi politikai helyzettel és a Földközi tengeri szövetség lehetőségével foglalkozott.

Az új pétervári olasz nagykövet. Pétervárról jelentik: Carlotti marquis, az új olasz nagykövet ideérkezett.

A német hadügyi javaslat. Berlinből jelentik: A Germania jelenti: A német birodalmi kormány és a parlamenti pártok közt tárgyalások indultak meg, hogy a birodalomgyűlés közvetlenül pünkösöd után tárgyalja a hadügyi javaslatot. Még a szociáldemokraták táborában is hajlandóság mutatkozik a javaslat megszavazására. De annyi bizonyos, hogy annak megvalósítása elé ez a párt sem fog akadályokat gördíteni. A reformok költségeit beavatott körökben évi 200 millió márkára becsülik, ennyivel fog emelkedni a hadügyi budget, de ehhez járul egyszeri tulkiadásoként ennek az összegnek négy-ötösdörése, tehát a német birodalom ez idén kerek egy milliárd márkát fog hadicélokra költeni.

Kétféle nyelv a belga hadseregben. Brüsszelből jelentik: A kormány törvényjavaslatot terjesztett a kamarák elé, mely biztosítja a flammand nyelv egyenjogúságát a francia nyelvvel a hadseregben. Ez a törvényjavaslat szükségé vált, mert bizonyos flammand körök a hadseregnek flammand vallon ezredre való elosztását kérték.

Általános hadkötelezettség Angliában. Londonból jelentik: A nemzeti védelmi bizottság Asquith miniszterelnöknek memorandumot nyújtott át, amelyet a brit hadsereg sok nagyevű tisztje és még több politikus irt alá. Ez a memorandum azt hangoztatja, hogy az angol territorialis hadsereg nem képes a nemzeti védelmet ellátni, tehát be kell hozni az általános hadkötelezettséget. Felszólítja a miniszterelnököt, hogy apelláljon a végből a nemzetre. A tengeren túl levő brit gyarmatok védelme azt követeli, hogy ezeknek számára külön szárazföldi sereget állítsanak, de legfontosabb magának Nagy-Britanniának oltalma s e részben az angol kormány kötelességet mulaszt, ha nem tart lépést a nagyhatalmak fegyverkezésével.

Francia flotta-törvény is készül. Párisból jelentik, hogy a hadügyi javaslattal egyidejűleg a kormány flotta-javaslatot is terjesztett tegnap a törvényhozás elé, az új javaslat szerint a tengerésztszék száma feltétlenül szaporítandó, különös tekintettel arra, hogy a kikötők és az arzenálok szolgálata sok tengerésztszék von el a hajóhajókról.

Wilson elnök hivatalbalépése. Newyorkból jelentik, hogy Wilson, az Egyesült Államok új elnöke, kedden, márczius 4-én foglalta el hivatalát és aznap nevezte ki kabinetjét is. Államtitkár, aki egyuttal külügyminiszter is, valószínűleg Bryan lesz, aki már két ízben volt elnökjelölt.

Az európai ellentétek.

— Eredménytelen tárgyalások. — Nincs eszerelés. — Osztrák-magyar — orosz ellentétek Albánia miatt. — Szerbia segítséget küld Skutari ostromára. — A porta siettetni a béketárgyalásokat. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 28.

A leszerelés még mindig késik és ennek egyedüli oka az albán-kérdés. Különböző nyilvános és titkos konferenciákon foglalkoznak a konfliktus elsimitásával, amelyek elé most ismét akadályokat gördít Szerbia makacssága. Szerbia most elkötötte azt, hogy segélyesapatokat küldött Montenegrónak Szkutari ostromlására azzal a rejtett céllal, hogy mire az albán-kérdésben megegyezésre jutnának. Szkutari már Montenegróé legyen s így a hatalmakat befejezett tény elé állítsák. S ha a szerb segélyesapatoknak sikerül tengeren Durazzóba jutniok és megszállniok Szkutarit, akkor a balkáni szövetségesek csakugyan fait accompli elé állíthatják Európát. Nem lehetetlen azonban az is, hogy közben ismét megújulnak a béketárgyalások és újabb fegyverszünet jön létre. A dolgok mostani állásában azonban számolni kell azzal a lehetőséggel is, hogy a tárgyalások minden vonalon eredménytelenek lesznek és a nagyhatalmak közt fennálló ellentéteket nem lehet elsimitani.

Mai táviratainkat itt adjuk:

A nemzetközi helyzet.

A leszerelés.

Bécs, február 28. A „N. Fr. Pr.“ a helyzetéről ezt jelenti: *Az északi határon lévő tartalékosok elbocsátásának napját pontosan még nem lehet megállapítani*, azonban abból a nagy haladásból, amely a diplomáciai tárgyalás terén elkövetkezett, sejteni lehet, hogy közel van. Jellemző, hogy a tárgyalások nagyon kis határok közt mozognak, szombattól a jövő hét valamelyik napjáig. A tárgyalásnak a célja az, hogy Ausztria-Magyarországot és Oroszországot annyira kikapcsolja a háborús eseményekből, hogy viszonyok ne függjön többé a háború lefolyásától, illetőleg a balkán-államok és Törökország között kötendő békétől, és hogy Szkutari elfoglalásának, vagy el nem foglalásának kérdése se legyen szálka az osztrák-magyar és az orosz viszonyban. Erről ugyanis majd Ausztria-Magyarország és Oroszország közvetlenül a montenegróakkal tárgyalhatnak. *Montenegró királyának esetleg kárpótlást fognak följárni: Ipek várost és környékét.*

A trónörökös lapja, a „Reichspost“ azt írja, hogy az osztrák-magyar és az orosz megegyezés által létesített reményteljes hangulatba bombaként csap le az a riasztó hír, hogy a szerb kormány harmincezer embert küld Skutari alá, a montenegróiak segítségéül. *Ezzel Szerbia bizonyára meg akarta zavarni az osztrák-magyar-orosz megegyezést, és Oroszországot arra akarta kényszeríteni, hogy vagy nyílt ellentétbe kerüljön Szerbiával és Montenegróval, vagy pedig Szerbiának és a montenegróiaknak sikerét az eddigi egyezményekkel ellentétben jutalmazza. Ez már nem a törökök ellen irányuló lépés volna, hanem a nagyhatalmak által megállapított Albánia ellen.* Pétervárnak most alkalma volna arra, hogy a szerencsés megindult béke ügyének szolgálatát tegyen, amennyiben minél hamarabb ártatlanná teszi ezt az aknákat, amely a nagyhatalmak békemunkája ellen irányul.

A szerb főhadiszállásról jelentik: *Harmincezer főnyi szerb csapat áquikkal indul Skutari alá, hogy a montenegróiak javára fordítsa a hadiszerencsét. A cél az, hogy mire a londoni nagykövetségi reünión szóba kerül*

Albánia körülhatárolása. Szkutari már montenegrói kézen legyen és az ellentétek Oroszország és az osztrák-magyar monarchia között kiélesedjenek. Az orosz harezias párt sikere ez, amelynek élén Nikolajevics Miklós nagyvezér áll.

A szerb manőver.

Belgrád, február 28. Feltétlenül hiteles hírek megröszítik, hogy

szerb csapat indul Skutari ostromára. A görög kormány a szerb hadvezetőséggel egyetértőleg azonnal terjesztette ki a tengerzárta Durazzoig, hogy biztosíthassa a szerb csapatok partraszállását.

Szalónikiból jelentik: E hónap 24-ike óta három szerb ezred áll készen ágyúkkal, municziókkal, megfelelő élelemmel, 120 vasúti kocsival, hogy különvonatokon Szalónikibe szállítsák.

Szalónikiból görög szállítóhajók viszik a szerb csapatokat Durazzoig, hogy támogathassák a Szkutari ostromló montenegrói sereget.

A szerb haderő azonban mindaddig nem fog hajóra szállni, amíg biztos hír nem jön a Hamidie török csirkalóról, amely a szerb csapat szállításának biztonságát fenyegeti.

Az albán határkérdés.

Berlin, február 28. A „Tageblatt“-nak jelentik Pétervárról: Orosz diplomáciai körök megerősítik, hogy Oroszország beleegyezett abba, hogy Szkutari az albánoké legyen, ha viszont Ipeket, Prizrent, Dibrát és Gyakovát a balkáni államoknak adják s rájuk bizzák a városoknak egymás között való fölosztását. Ehhez az állásponthoz Anglia és Franciaország is hozzájárult. Oroszország azt javasolta, hogy Albánia és Montenegro között uniót létesítsenek, a montenegrói fejedelem uralkodása alatt; ezt a javaslatot a hármasszövetségi hatalmak keréken visszautasították. Ami Rodusz-szigetnek Olaszország által való megvásárlását illeti, Anglia és Franciaország kijelentették, hogy ehhez a megoldáshoz semmi szín alatt sem járulnak hozzá.

Az albánok kongresszusa.

Trieszt, február 28. Holnap, szombaton összeül itt az albánok kongresszusa. A napirenden van az önállóságnak, az elhatárolásnak, Albánia kormányformájának, a blokád megszüntetésének és a hadműveletek megszüntetésének kérdése. A trón betöltésének kérdésével a kongresszus nem fog foglalkozni.

Péter király levele a csárhoz.

Belgrád, február 28. Demetriusz metropolita Pétervárra utazott, hogy a Romanov-ünnepségen résztvegyen. A metropolita magával vitte Péter királynak a csárhoz intézett levelét.

A szerb tengerparti kikötő.

Belgrád, február 28. A kormány legutóbb tanácskozást tartott a tervezett csatlakozó vasutvonalak építésére vonatkozólag, amelyek az Adriai tengerhez fognak vezetni. Ez a kérdés közvetlen összefüggésben áll az azal a kérdéssel, hogy milyen adriai kikötőt kívánjon magának Szerbia, mert tudvalevőleg a londoni nagyköveti konferencia Szerbia választására bizta az engedélyezett kereskedelmi kikötő kijelölését.

Új béketárgyalások.

Törökország új békejavaslata.

Londoz, február 28. Tewfik basa tegnap megjelent a külügyminisztériumban és átnyújtotta Törökország új békejavaslatát Grey külügyi államtitkárnak.

Az angol kormány erre képviselői után

megkérdezette Szófiában, Athénben és Belgrádban, hogy melyek volnának most a szövetségesek békefeltételei.

Szófia, február 28. Itteni politikai körökben híre jár, hogy Mahmud Sefket basa nagyvezér felkereste Giers konstantinápolyi orosz nagykövetet és felkérte, vállalja el a közvetítő szerepét a bolgár kormánytól és igyekezzék azt a béketárgyalások újbóli megkezdésére rábírni.

Pénzt kap Törökország.

Konstantinápoly, február 28. A porta táviratilag szólította fel Nabi római török nagykövetet, hogy az ouchy-i békeszerződés 10. pontja értelmében kérje annak az összegnek kifizetését, amely a dette publique tripoliszi jövedelmeinek tőkésítéséül köttetett. Az olasz kormány 14 napon belül kell a pénzt folyósítania és pedig harminczöt millió lírát Londonban, tizenöt milliót Párisban, azoknál a bankoknál, amelyeket a porta megjelöl. Ez összegnek harmadrésze a török államkincstárnak jut.

Megvan a béke?

London, február 28. Híre jár, hogy a békekötés megtörtént volna. Ezzel szemben a Reuter-ügynökség kijelenti, hogy a hatalmak képviselői titkolóznak s így biztosat tudni még nem lehet. A béke ügye azonban jól áll és kilátás van arra, hogy rövid időn belül meglesz a békekötés.

A román-bolgár konfliktus.

A hatalmak akciója.

London, február 28. A „Daily Telegr.“ jelenti: A hatalmak együttesen föl fogják kérni a román kormányt, hogy ne csak közvetítésüket fogadjja el, hanem vesse alá magát döntésüknek is. Ha Románia megmarad eddigi vonakodása mellett, akkor a hatalmak értesítik Bulgáriát, melyet ebben az esetben szintén csak a mediáció kötelez, a döntőbírásg azonban nem.

A nagyköveti konferencia.

Bécs, február 28. Csütörtökön Londonban sir Arthur Nicolson államtitkár elnöklésével a nagyköveti konferencia ülést tartott, amelyen, mint a Tageblatt értesül, a bolgár-román konfliktusról, valamint a Drinpolyba, Janinába és Skutariba szorult idegenek helyzetéről volt szó. Albánia határainak megállapítása nem került szóba.

A harcztér eseményei.

Bolgár katonai póthitel.

Szófia, február 28. A Szobranje ma megkezdte rendes ülészkát. Teodoroff pénzügyminiszter ötvenmillió lei póthitelre vonatkozó törvényjavaslatot nyújt be. Ez összeg a hadsereg szükségleteinek fedezésére szolgálna, fedezésére pedig kincstári utalványokat akarnak kibocsátani.

Drinápoly ostroma.

Konstantinápoly, február 28. Az utóbbi napokban fokozottabb erővel indult meg Drinápoly ostroma. A török erők tüzelése nagy veszteségeket okozott a bolgár pozíciókban. Drinápoly helyőrsége még mindig kitűnő állapotban van. Sukri pasa táviratban jelentette, hogy nagyon meg van elégedve a helyzettel. Manifestumot bocsátott ki, melyben a mohamedán és keresztény lakosságot felszólította, hogy ezentul is barátságos viszonyban maradjanak egymással, mert akik viszályt okoznának, azokat szigorúan megbünteti. A városban hetenként kétszer zöldségvásár van, ami annak a jele, hogy a környékről állandóan hozhatnak be élelmet. Az élelmiszerek ára nem túlságosan magas.

A drinápolyi idegen kolóniák közül az osztrák-magyar a legnagyobb. Mintegy 100 osztrák és magyar alattvaló (20—25 család) él ott. Ezekhez járul még 91 család (350—400 taggal), amelyek Ausztria-Magyarország védelme alatt állanak. A német alattvalók száma

mintegy harmincz. Ezek többnyire mérnökök és kereskedők. Érdekeiket az osztrák-magyar konzulátus védi. A francia kolónia 40—50 tagot számlál akik többnyire lelkészek, illetve tanítók és tanítónők. Az olasz kolónia, amely szintén az osztrák-magyar konzulátus védelme alatt áll, az olasz-török háború óta igen kicsiny. A Drinápolyban élő oroszok száma alig husz. Még kisebb az angol kolónia, melynek csak öt tagja van.

Török támadás a görögök ellen.

Athén, február 28. Bizaninál a török tüzéréség bombázni kezdte a görög hadállást. A tüzelés azonban csak igen rövid ideig tartott.

Összeesküvés Konstantinápolyban?

Konstantinápoly, február 28. A rendőrség elmúlt éjjel házkutatást tartott Sabah Edin hercegre lakásán, valószínűleg azért, hogy a Stambulban talált kiáltványok eredetét megismerje. A házkutatás idején a herceg odahaza volt. A rendőrség azzal jött a házba, hogy a herceg magántitkárárt kell tartóztatni, ez azonban a kérdéses időpontban Jenikőjében volt.

Konstantinápoly, február 28. A Sabah Edin hercegnél tartott házkutatás ügyében azt mondják, hogy az ifju-törökök már régen gyanakodnak a hercegre, aki élénk összeköttetésben áll Wahid Edin herceggel, a trón másodjogu várományosával, aki hír szerint a múlt év nyarán történtek alkalmával hírhedséget szerzett tiszti ligával együtt összeesküvést sző.

Konstantinápoly, február 28. Rassik alezredes, a konstantinápolyi volt rendőrprefektus lakásán szintén tartottak házkutatást, amely azonban eredménytelen maradt. Az alezredes azzal gyanúsítja, hogy tagja a tiszti ligának.

Pesti komédiák.

Övintézkedések a sztrájk idejére.

A hatóságok ezen az uton is felhívják a nagyérdemű közönség figyelmét a várható általános sztrájk alkalmával követendő övrendszabályokra.

Az utcára kilépni nem tanácsos, mert az utcák és terek bakákkal lesznek kikövezve s így könnyen szuronyba hághat az ember.

Aki egy repülő ólomgolyóba veri a fejét, tartozik a fejével elnyelt ólom árát, különben végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Csoportosulni nem szabad, amiért is minden egyes utcán lézengő egyén tartozik előzetes felhívás nélkül is széjjel menni.

Hangosan megpukkadni a dühtől azért, mert kávéház és vendéglő nincsen nyitva, szigorúan tilos. A hangosan megpukkadókat csendháborítás címén fogják felelősségre vonni.

Elvárjuk a főváros komoly elemeitől, hogy a helyzetet mérlegelni fogják, amiért az utcán való megjelenés csak egy kis kézi mérleg kíséretében ajánlatos. Sohasem lehet tudni, mikor kerül valaki olyan veszedelmes helyzetbe, amelyet mérlegelni kell. S mér ne legeljenek? Nem igaz? Miután a közelebbi napokban nagy horderejű események várhatók, mindenki tartozik a mellénk kifüggesztett táblán jelezni, mekkora a hordereje és hordképessége. Kivétel a miniszterelnök, mert olyan „nehéz fiú“, hogy nem tudja elhordani magát.

A rendőr-, csendőr- és bakaközegek figyelemzetési megszívlelendők. „Oszolj!“ kiáltásra oszolni kell. Kivéve, sajnos, a munkapártot és a csonka parlamentet, amelyeken ambátor a rothadás és erjedés előjelei mutatkoznak, még sem óhajt feloszlani.

A templomok órái, valamint a nyilvános órák hangot változtatnak. A sztrájk ideje alatt ugyanis nem így szólnak: tik-tak, hanem: attak-attak. Vagyis a legkisebb utcai rendetlenkedésre lovasattak várható.

Védetlen polgárnak védekeznie, fegyvert viselnie szigorúan tilos. A védetlen polgár tartozik némán tűrni, különösen, ha adófizető, hogy

naturiszt, rosszbiffet és füstölt cldalast transziroznak belőle.

A fegyverválasztás joga mindig a rendőre. Feltételek: lovassági kardok, bandázs nélkül, koponyarepedésig. Ha a sérülés nem elég mély, akkor hatszori golyóváltás négy lépésnyi távolságból három lépés avanszal. Amiótt is ajánlatos, hogy a sztrájk ideje alatt mindenki vigyen magával a zsebében tüt és czernát sebeinek összevarrására. Az egyes tereken hatósági varrógépek fognak állni a fejsebek gyorsabb összevarrása céljából.

Végül: undorodni nyilvánosan a mostani politikai viszonyoktól tilos. Az ez ellen vétkezők azzal büntetnek, hogy nekik a munkapárti tagság díjmentesen adományoztatik.

Fakir.

A vitás „Lakájok“.

— Plágiumvád a szerző ellen. —

Budapest, február 28.

A Vígsházban holnap este mutatják be Hajó Sándornak a „Lakájok“ című darabját. Ma, a premier előtt egy érdekes affér keletkezett a darab körül, plágiummal vádolják a szerzőt. Nem első eset, hogy színre kerülő darabok bemutatója előtt felbukkan a plágium vádja, rendszerint alaptalanul, vagy téves megokolással, de a vádló ezúttal olyan erős hangon és komoly formában — a sajtó útján — bocsátja nyilvánosságra plágium-vádját, hogy az eset már komolyan kell, hogy foglalkoztassa az illetékes köröket.

A vád, amely egy könyvatos laptudósító útján került nyilvánosságra, a következő:

Plágiummal vádolom Hajó Sándort, amiért 1911-ben irt „Lakájok“ című tragikomédiát, amelyet ugyanaz év márczius 1-én a Nemzeti Színház Halmos Izor-féle vígjáték pályázatára nyújtottan be — elorozta. Kijelentem, hogy darabom belső írói és színházi körökben 1911. év eleje óta kézen forgott. Hajó Sándor darabja, mely utóbb készült, oly feltűnően hasonlít az én darabomhoz, hogy annak részletezésébe bocsátkozni helyszülke miatt lehetetlen. Csak annyit, hogy a „Lakájok“ című darab alap gondolata, jellemvonásai ugyanazok, meséje, sőt egyes jelenetek, mondatok majdnem darabom szavai szerint valók. E frappáns hasonlóságokon kívül Hajó Sándor ellen olyan sorozatos érveim vannak, hogy könyvtelen vagyok az ügyet — miután személyemet és darabomat, mint már említém — belső írói körökben ismerik — igazmondás végett a bíróság elé vinni. Ezeket plágium-vádnak tekintem, mert minden jövődó író érdekében ez közügy. Sürgősségét azzal igazolom, hogy az esetleges sztrájk miatt következő hallgatásom ne magyarázhatná félre. Aczél Pál.

Ebben az ügyben egyik munkatársunknak ma alkalma volt megkérdezni magát Hajó Sándort, hogy miképpen vélekedik az ellene emelt plágium-vádról. Hajó Sándor a következőket mondotta:

— Körülbelül két esztendeje, sőt annál is több, hogy a „Lakájok“ című darabom dolgozom. Ezekben a kérdésekben annyira kényes vagyok, hogy még olyan alakot sem viszek a színpadra, amilyen más darabban, akár csak mint epizódszereplő előfordul. Mikor Molnár Ferencz Farkas című darabját bemutatták, darabom már készen volt és igen aggódtam, mert a Farkas fűszereplője a második felvonásban lakáj szerepében is megjelenik. Ekkor említettem is ezt Molnár Ferencznek, aki nevetve biztosított arról, hogy ez távolról sem lehet plágium. Az Aczél-féle plágium-vádról tudomásom volt már és kijelenthetem, hogy az egészen csak mosolyogni tudok. Akik ismernek, azok legjobban tudhatják, hogy az egész vád alaptalan.

A Vígsház igazgatóságának egyik tagja pedig volt szives az „Egyetértés“ munkatársának a következőket mondani:

— Hajó Sándor ismert írói egyénisége

nem szorul arra, hogy mi védelmezzük. A gyanu sem férfközhetik hozzá. Ez az ellene emelt vád egyáltalában nem érinti a „Lakájok“ holnap premierjét. Egyébként pedig kijelentjük — mondta mosolyogva — hogyha Aczél ur említett darabja is olyan jól van megírva, mint a Lakájok, akkor azt is a legnagyobb készséggel előadjuk.

Egyelőre így áll a legújabb plágium-ügy, amelynek a vádló ma kiadott nyilatkozatának természetes következményeképpen — a budapesti büntetőbíróóság előtt lesz befejezése.

TÁVIRATOK.

Vihar a dumában.

Pétevár, február 28. A дума 202 szavazattal 89 ellenében sürgősnek mondta ki azt az interpellációt, amelyet a Petrowski képviselő lakásán tartott házkutatás és a képviselőnek több órán át lakásán történt fogvatartása miatt adtak be. Petrowski két vidéki ismerősét fogadta be lakásába, amélkül, hogy bejelentette volna őket a rendőrségnek. A vita során viharos jelenetek történtek, amelyek során Puriskevics szélső jobbpárti és Cslocheidze szociáldemokrata képviselőt, akik kölcsönösen goromba szitkokkal illették egymást. Büntetésből egy ülésről kizárták.

Nasi nem lehet képviselő.

Róma, február 28. A kamara igazoló-bizottsága 19 szavazattal 8 ellenében elhatározta, hogy a kamarának javaslatot tesz aziránt, hogy Nasi volt miniszter választását érvénytelennek mondja ki, minthogy a legfelsőbb bíróság által történt elítélteése folytán nem volt képviselővé választható.

UJDONSÁGOK.

Az asszony harca.

* * *

Hozzá kell tenni: annó 1913-ban történt. Csak azért, mert ez a történet épp úgy leperereggett volna egy évvel, két évvel ezelőtt, mint akár Krisztus előtt ezer esztendővel... Az ujság pedig csak új dolgot hozhat...

Az első pillanatban fölkapja az ember a fejét. Romantika, biztos romantika, a legérzelgősebb, a legszentimentálisabb mese húzódik meg mögötte. Annyira hihetetlen, annyira szeszélyes, hogy író fantáziája nem tudott volna megbirkózni vele, csak az élet, csak az élet találhatta ki.

Az asszony a templomban ült és talán sirt. Biztosan könyezett, a véréte szerte volna elsírni. Semmit se érzett, csak valami irtózatot fájdalom szorongatta a szívet, nemsokára vége, vége mindennek, az egész világ összeomlik... A pap beszélt. Gonosz kezek ellopták a szentségtartót. Gazemberek jártak az istenházban... Az asszony agyát hirtelen egy gondolat szántotta végig... Ontánytelenül elmosolyodott, a víz felszáradt az arcán... Igen, így kell tennie... Megveszi a szentséget, följánlja az Urnak... Az Urnak, aki mindenható, aki majd visszahódítja neki az ura, a parancsolója elhidegült lelkét...

Ez történt. Így talán még a folyton óhajtott, szépségekkel megtömött romantikát is megtalálják benne, pedig egyszerű, sablonos, mindennapi történet ez. Megtörténik ezerszer és milliószor: naponta, csak a formák mások... Mert hagyjuk csak el azt, ami magától is esillog: a templomot, a misztikus szentségeket... Így leszürve a dolgokt, csak az asszony ugrik elének, az asszony, aki az uráért harcol... Egyszerre észreveszi, hogy az ura csókja hideg. Eleinte

még titkolják, de aztán még azt is elfelejtik. Eleinte csak a szörnyű félelem rémítgeti, de aztán a valóság is rátámad. Igen, megcsalják, vége az ura szerelmének. Megpróbál mindent, verekszik, harcol, hiába. Ujra kezdi, elesügged, a szalmaszálba is bekapaszkodik. Az is elmerül a vízben, csak egy marad meg: a hit... A remény csak a halállal száll ki belőlünk...

Nem romantika ez, igazán nem az, sokkal véresebb, igazabb dolog...

(p. ö.)

NAPIREND: Naptár. Szombat, márczius 1. Róm. kath.: Albia pk. hv. Prot.: Albin, Csanád, Görög. orosz: február 16. Pamfil vt. Zsidó: február 22. A nap kél reggel 6 óra 43 perczkor, nyugszik délután 5 óra 42 perczkor. A hold kél délután 3 óra 28 perczkor, nyugszik délelőtt 10 óra 48 perczkor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. A miniszterek nem fogadnak. Muzeumok: Nemzeti Muzeum ásványtára 9—2-ig, Erzsébet Muzeum 9—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Művészi szönyvek kiállítása az Iparművészeti Muzeumban, nyitva 9—1-ig és 4—6-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Széchenyi Muzeum 10—2-ig, Tanszer Muzeum 3—7-ig. M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakönyvtár 9—2-ig. Képtárak: Az ifju művészek kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. Ferenczy Károly gyűjtemény kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. A Szépművészeti Muzeum grafikai osztálya, nyitva 10—2-ig.

— A berlini udvar nász előtt. Potsdamból jelentik: *Augusztá Viktória* császárné este 11 óra 10 perczkor *Viktória Lujza* hercegnővel és *Ernő Ágost* herceggel Gmundenbe szándékozik utazni. A császárné kíséretében *Gersdorff* udvarhölgy, *Eulenburg* herceg főudvarnagy és *Redern* kamarás, a hercegnő kíséretében *Saldern* udvarhölgy lesz.

— Magyar nemesség. A király Török Vilmos törvényszéki telegkönyvvezetőnek s törvényes utódainak régi magyar nemességét, „Harasztosi“ előnevét és a bemutatott czimert megerősítette.

— A pápa intézkedett a sirjáról. Római jelentés szerint X. Pius pápa a minap már intézkedett a sirhelye felől. A pápának ugyanis már régi időktől fogva szokásuk, hogy siremléküket saját terveik szerint készíttetik el. A pápa a templom Szent Péter kriptájában fog nyugodni. A sir egyszerű lesz: fülkét vágnak a falba, amely csak éppen olyan nagy lesz, hogy a koporsó beleférjen és ezt a fülkét a pápa haláláig téglakkal fogják befalazni. Később egyszerű márványtáblával zárják el a fülkét, amely hirdetni fogja, hogy ott nyugszik Pius pápa.

— Morzsányi Károly temetése. Morzsányi Károlyt holtteste délelőtt a Házman-utca 10-ik szám alatti lakásán feküdt ideiglenesen ravatáon. Az erzsébetvárosi plébániatemplomot már ma délelőtt gyászpompába vonták, ahova a holttestet ma este 6 órakor szállították s ott az előre elkezített diszes ravatalra helyezték. A közönség holnap délelőtt 10 óráig tekintheti meg a ravatalt. Az elhunyt temetése innen a templomból fog végbemeni holnap, szombaton délelőtt fél 11 órakor. Beszentelés után kiviszi a halottat a Kerepesi-uti temetőbe, ahol a családi sirboltban helyezik örök nyugalomra. — Az Erzsébetvárosi Kör ma délután választmányi ülést tartott *Paksy Béla* elnöke alatt, hogy megbeszélje a körnek részvételét elhunyt elnöke temetésénél. *Paksy Béla* melez beszéde után azt javasolta, hogy a kör dr. Morzsányi Károly temetéséről saját költségén gondoskodjék, hogy diszes koszorút helyezzen ravatalára, hogy falragaszokon hozza a közönség tudomására a temetés idejét és hívja meg arra a kerület polgárságát. Indítványozta továbbá, hogy márczius 9-én, vasárnap, délelőtt tizenegy órakor a kör gyászkönyvülést tartson, amelyen *Márkus Miksa* udv. tanácsos fog tartani az elhunyt elnökről emlékbeszédet. A választmány köszönettel és elismeréssel vette tudomásul az indítványt. *Márkus Miksa* udv. tanácsos bejelentette, hogy a sirnál *Láda* Károly fogja a bucsubeszédet tartani. A kör választmányi ülése után a VII. ker. bizottsági tagok tartottak értekezletet esetei *Herzog Péter* báró elnökletével. Az értekezlet a temetésen való részvételt illetőleg esatlakozott a kör választmányára által hozott határozatokhoz s ezenkívül szintén átiratot fog intézni a boldogultnak feleségéhez, legmélyebb részvételt és fájdalommal tolmácsolja. Az átiratot a bizottsági tagok valamennyien aláírják.

— A londoni magyarok díszbédé. A Londoni Magyar Egyesület, Londoni jelentés szerint, ma tartotta meg az évenként szokásos díszbédét. A Hyde-parkban tartották meg a díszbédét, az asztalfőn gróf *Mensdorff-Pouilly* londoni osztrák és magyar ragykövet ült. Az ebéden megjelent a nagykövetség teljes személyzete, a londoni magyar kereskedelmi kamara követe, *Buttkay* magyar kereskedelmi szakreferens, báró *Tha* magyar főmivvelésügyi kiküldött és még igen sokan. A díszbédén gróf *Mensdorff-Pouilly* mondotta az első pohárköszöntőt. Beszéde végén az angol királyt ültette. Beszédet mondott azonkívül gróf *Héderváry* Pál, aki Ferencz József királyunkra ültette poharát. Az ebédet koncert követte.

— **Pertik Ottó meghalt.** Dr. **Pertik Ottó**, a magyar orvosi kar egyik díszösége, a budapesti egyetem kórboncztan osztályának nyilvános rendes tanára, a Szent Rókus kórház bonczoló főorvosa meghalt ma éjjel a fővárosban. Az orvostudomány egyik európai hírnélvője volt **Pertik Ottó**. Mint tanár a legkedveltebbek közül való orvos, mint orvos, példaképe volt a lelkiismeretes, önmegtagadó orvosoknak. **Pertik** tanár egy év óta betegeskedett: régi szívhibája gyötörte. Kürrülbelül egy hete válságosra fordult állapota s az éjjel szívszélhűdésben meghalt. A holttestét bebalzsamozták és a Ferencz József-rakpart 25. szám alatt levő lakásán ideiglenesen ravatalra helyezték. A holttestet holnap, szombaton éjszaka az egyetemi templomba szállítják, ahol díszes ravatalra helyezik. A temetés innen lesz vasárnap délelőtt 10 óra órákor.

Dr. **Pertik Ottó** udvari tanácsos, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, 1852. december 11-én született Budapesten. 1876-ban nyert orvosi oklevelet. Előbb Scheuthauer tanárnak, majd Mihalkovicsnak volt az asszisztense, s főleg a bonczolás és szövettanban képezte magát tovább. Tanulmányai folytatására később államségélyt kapott és hetedfél esztendőig töltött így külföldi egyetemeken, jórészt Párisban és Strassburgban. 1884-ben tanári meghívást kapott Dublinba, s ugyanakkor Pasteur is megígérte neki, hogy magához fogadja, **Pertik** azonban 1885. elején hazatért és az új Szent István kórház bonczoló főorvosává nevezték ki. 1887-ben a bonczolástani egyetemi magántanárává lett. Koch Róbert laboratóriumából visszatérve, a székesfőváros bakteriológiai laboratóriumát létesítette, 1895. májusában az újonnan alapított kórbonczolástani és kórszövettani tanszék rendes tanárává és a Szent Rókus kórház főorvosává nevezték ki. Hallgatói osztatlan részvételt keltett nemcsak pályatársai között, hanem a főváros előkelő társadalmában is, amelynek kedvelt és becsült tagja volt.

— **Orosz zsidók üldözése.** Pétervárról jelentik: A rendőrfőnök rendeletére ötven zsidó kézművest kizárták a kézműves céhekéből. Ez Pétervárról való kiutasításukat is jelenti.

— **Új honvédegyezred Budapestben.** Eperjesről jelentik: A 9-ik honvédegyezrednek a márczius 1-én életbe lépett új hadrendi beosztás következtében Eperjesről Budapestre áthelyeztetésül zászlóalj Inezdy Gyula őrnagy parancsnoksága alatt ma este utazott el különvonaton Budapestre. A távozó zászlóaljat elkísérte az egész eperjesi helyőrség, élén Desmár Lajos tábornokkal. Az 5. számú gyalogezred zenekara játszott és a megjelent nagyszámú közönség szívélyesen bucsúztatta a távozó honvédeket.

— **Öngyilkos németországi kereskedő.** Ma reggel egy uriasan öltözött 35—40 éves körüli ember állított be a Rákóczi-úton levő „Excelsior” szállodába és szobát kért. Az első emeleten nyitottak neki egy szobát. Azonnal bement és bezárkózott. Elmulat a dél is, este nyolcz óra felé feltűnt a szálló személyzetének, hogy az ismeretlen nem jelentkezik. Kopogni próbáltak az ajtón, de választ nem kaptak. Erre feltörték az ajtót. A vendég ott hevert az ágyon, a kis szekrénykén mellette a ciziankális üveg üresen. Azonnal értesítették a mentőket, de már segíteni nem lehetett, az idegen meghalt. A rendőrség a bejelentő-lapról megállapította, hogy **Arnott** Hugónak hívják és németországi kereskedő. Életuntságának az okát nem tudják. A hullát a boncztanai intézetbe vitték.

— **A feloszlott hadbíróóság.** Székesfehérvárról jelentik: A feloszlott székesfehérvári V. honvédkerületi parancsnokság és hadbíróóság egyes osztályai különböző honvédkerületi központokba, ahová elhelyeztettek, már elindultak. Ma szállították el erős fedezet mellett a kerületi fogházban raboskodó katonákat és pedig jórészt Budapestre, kisebb részüket pedig Sopronba.

— **Agyonlőtt aviatikus.** A lapok megírták, hogy **Kostine** orosz aviatikus, aki a bolgár seregben szolgált, a törökök fogságába esett. **Kostine** a Drinápolyt ostromló seregben tartózkodott és egyik átrepülése alkalmával motoromlás miatt kénytelen volt a város kellő közepén leereszkedni. A törökök akkor nem tudták megegyezni, hogy katonáknak tekintsek-e, akire ilyen módon hadifogság vár, vagy pedig kémnek, akit egyszerűen agyonlőjenek. Ugy látszik, az utolsó felfogás győzött, mert pétervári jelentés szerint **Kostinet** február 20-án agyonlőtték.

— **Úton a krasznahorkai gróf holtteste.** Az idegenből már jön a vaskoporsó a krasznahorkai grófnak, gróf **Andrássy Dénesnek** a holttestével. Idehaza már nagy gyászompával várják Krasznahorka várának utolsó igazi nagy urát. Mélységes gyászt öltött Krasznahorka, Rozsnyó és az elhnyt gróf **Andrássy Dénes** óriási uradalmának minden faluja. A krasznahorkai vár bástyatornyain hatalmas gyászlobogók hirdetik, hogy megtört őseihez az utolsó **Andrássy**, a monoki grófi ágból. Az uradalom tisztviselői kara, élén **Sulyovszky István** kormányzóval, serényen készül a temetésre s a holt főúr fogadására. A temetés ugyanolyan gyászompával fog történni, mint tíz év előtt a nagyasszony: **Francziska** grófné temetése. A egyszerű mauzoleum körül óriási árbozfákat állítanak föl, amelyekről messze földre integetnek a fekete lobogók, szomorúságot kelte mindenütt, ameddig látszanak. **Balázs** Lajos rozsnyói püspök fogja a gyászszertartást végezni az öszes kegyuri lelkészek segédletével. Rozsnyó polgársága már a haláleset első hírére mozgalmat indított, hogy országos gyűjtés útján szobrot emeljenek gróf **Andrássy Dénesnek**, nevének szobra mellett. Különben már a **Francziska**-szobor elhelyezésekor olyan szélesre építették a szobor talapzatát, hogy arra majdan elhelyezhessék gróf **Andrássy Dénes** szobrát is. A nemes lelkű gróf elhunytá alkalmából impozáns részvét nyilatkozik meg az ország minden részén. **Sulyovszky István** uradalmi kormányzóhoz halomszámra érkeznek a részvétlívartok és a bejelentések a temetésen résztvenni kívánó küldöttségektől. Képviselteti magát a temetésen Bécs városa is, amelynek tanácsa az első közt küldötte el részvétlívartát. (Gróf **Andrássy Dénes** és neje a Bécs melletti Döblingben, másfél millió koronán, százhusz növendék befogadására alkalmas leánynevelő-intézetet alapított.) Gömör vármegyét száz tagból álló küldöttség fogja képviselni a temetésen. **Bornemissa** László főispán vezetésével. A vármegye nevében **Lukács Géza** alispán fog mondani bucsúztatót a koporsónál. Nagy küldöttséggel vesz részt a temetésen Zemplén vármegye is, melynek az elhalt gróf első virilistája volt. Ezt a küldöttséget **Dókus Gyula** alispán vezeti. Kassa városa **Kossuth** Lajos városi tanácsos vezetésével szintén népes küldöttséggel képviselteti magát a gyászünnepségeken. A nagy temetésen a gróf **Andrássy** család valamennyi tagja megjelenik. A koporsónál első helyen mégis egy **Széchenyi** gróf fog állani, gróf **Széchenyi György**, a gróf **Széchenyi Aladár** fia, aki unokája nőhai **Andrássy** Manónak a „vas grófnak”, édes anyja **Andrássy** Natália grófnő után **Széchenyi György** lép az örökébe a Krasznahorkai hitbizományának is, aki jelenleg Münchenben kereskedelmi akadémiai hallgató. A krasznahorkai gróf holttestét ma szentelték be Palermóban és mindjárt vasútra is tették a koporsót. A holttest szorda esténél előbb aligha érkezik meg Krasznahorkára.

— **Gárdos Mariska letartóztatása Amerikában.** **Gárdos** Mariska, a magyar nőmunkás-mozgalmak legismertebb harczosa most Amerikában van, ahol a magyar munkásszervezetek meghívása folytán előadásokat tart. Felolvasó-körútjában eljutott South-Bend városba is, ahol azonban **Várta** Sándor magyar plébános és **Bartók** Béla református lelkész hamis ürügy alatt elfogató-parancsot eszközölték ki ellene, amire a rendőrség a magyar nőapostolt tényleg le is tartóztatta. A South-Bendben lakó magyar munkások a legszélesebbkörű intézkedéseket tettek meg **Gárdos** Mariska szabadonbocsátása érdekében és kimondták, hogy a letartóztatással ért sérelmet a magukévé teszik és ezért illetékes helyen elégtételt fognak követelni, mert **Gárdos** Mariska az amerikai magyar szervezett munkásság vendége.

— **Házasság.** Issekutz Gyula kolozsvári kir. táblabíró fia, ifj. **Issekutz Gyula**, es. és kir. huszárhadnagy, az ismert utolvas, eljegyezte **Petavovits** József nagybirtokos és volt istállótulajdonos leányát, **Paulát**.

Rádó J. Dezsi nagyváradi női divatkereskedő eljegyezte **Schwarz** Péter földbirtokos leányát, **Mati**lákát **Károlyi-Erdődről**.
Simozyi Hajos Vilmos eljegyezte vizkeleti dr. **Vikélety** Árpád Árpád, Zalavármegye szolgabírája.

— **Kivégzett követ.** Belgrádból ma óriási feltűnést keltő hírről kaptunk táviratot. **Gavrilovics** szerb követet ugyanis Belgrádban kémkedés miatt halálra ítélték és ma ki is végezték.

— **A pancsovai honvédhadnagy esete.** Annak idején megírtuk **Szekeres** László pancsovai honvédhadnagy esetét, aki kovással a balkáni háboru kitörése után, mint a verseczi hetedik honvédegyezred tisztje, pancsovai állomáshelyéről négy honvéddel csónakon gyakorlatozni a Dunára ment. A gyakorlat **Szekeres** hadnagyokra izgalmas balaséttal végződött. Midőn a Duna közepére értek, eltört a kormánylapátjuk és az ár vad iramban ragadta magával a csónakot a folyam örvényei felé. Megállítani nem lehetett a járművet, ha kiugranak belőle a katonák, meríthetetlenül elpusztulnak. Az ár kényére kellett bízniok magukat. Egy szerb szigethez sodródtak, ahol puskalövéllyel fogták őket a szerb csendőrök. Honvédeinknél nem volt fegyver, hiszen teljesen békés szándékkal mentek a Dunára, eszük ágában sem volt sem a kémkedés, sem semilyen provokálás. Tünniök kellett, hogy a szerb csendőrök elfogják és **Belgrádba** szállítsák őket. Itt nyomban hadbíróóság elé vitték őket és csak **Ugron** István követünk gyors közbenjárásának köszönhető, hogy statáriálisan nem végezték velük. **Szekeres** László hadnagy és a négy honvédközlegény kiszabadult tehát a szerb fogságból és visszajutott Pancsovára. Annál rosszabbul járt itt **Szekeres** hadnagy. Hadbíróóság elé állították és a szegedi II. számú honvédkerületi hadbíróóság **harmincz napi fogházbüntetésre ítélte őt, kimondva egyúttal a szolgálattól való elbocsátását is.** Nem fosztották meg a tisztí rangjától, ami csak átfiamlító vétségeikért szokásos büntetés, de elbocsátották állásából, elveszítvén már előbb az előléptetésre való jogát, hiszen novemberben főhadnaggyá kellett volna előlépnie. Kétségtelen tehát, hogy **Szekeres** hadnagy, akinek a világon semmi bűne abban, hogy megtörtént vele a szerb területre való kivettése, sajnálatraméltó áldozat, akit a szerbeknek ime felkínál hadvezetőségünk.

— **Tűz a patrongyárban.** Bécsúj helyből jelentik: Ma este 7 órákor a Steinfeldben az ugynevezett Wasserkasernen melletti töltényhüvelygyárban tűz ütött ki s az épület lángokban áll. A bécsúj helyi tüzoltóság nagy készenléttel, gőzfecskendőkkel vonult ki, ezenkívül felriasztották a helyőrséget, amely tisztjei vezetésével résztvett az oltás munkájában. A gyár közvetlen közelében van a közös hadsereg egyik töltényraktára és egy másik épület, amelyben **tiszta löport tartanak.** A tűz egyre növekedett és erősen veszélyezteti a katonai épületeket. Tüzoltóság és katonaság emberfeletti küzdelmet folytatott a lángokkal, melyeket az erős szél egyre táplált. A tűz sok embert csábított a környékre, de a hatóság a közeli helységek tiizoltóit is odarendelte.

— **Sikkasztások egy belga bankban.** Brüsszelből jelentik: Egy ottani bank igazgatótanácsa följelentést tett a bíróságnál az intézet ellen, aminek következtében rendőrök jelentek meg a bankban és lefoglaltak 1,200,000 frank értékű adóslevelet, tekintélyes készpénzt és az üzleti könyveket. A följelentésre egy sikkasztás adott okot, amely állítólag 1,000,000 frankkal károsította az intézetet. Más oldalról azt jelentik, hogy a bank tárczájában hamis adóslevelek foglaltak helyet. Több letartóztatás várható. Pénzügyi körökben nagy izgatottságot keltett az eset, mert a kár pontos mérve nem ismeretes.

— **Öngyilkos gyógyszerészegéd.** Aradról jelentik: **Martonffy** Sándor aradmegyei Simand községbeli gyógyszerészegéd Aradon a Fehérkereszt szállóban morfiumot vett be. Haldokolva a kórházba szállították.

— **Lelőtte az inasa.** Miskolcraól jelentik: **Campi** József czemontgyári tisztviselő inasát, a tizenhárom éves **Dusi** Miklóst ruháinak tisztítására utasította. Az inas igen sokáig maradt el, **Campi** utána ment a konyhába, figyelmeztette, hogy sicszen, mire az inas tizenkét milliméteres boifogyvert fogott rá s azt mondotta: Vigyázzon, mert lelövöm! **Campi** ki akarta csavarni a fiu kezéből a fegyvert, amely elsült és a golyó **Campi** balhalántékába furdott. Eszméletlen állapotban a közkörházba szállították. Sebésülése életveszélyes. A fiut letartóztatták.

— Egy szegedi ügyvéd tragédiája. Esküvője előtt rettenetes merényletnek esett áldozatul dr. Csonka Ferenc fiatal szegedi ügyvéd. Az eset részleteit itt adjuk: dr. Csonka Ferenc szegedi ügyvéd nemrég a Szegeddel határos Horgos községbe telepedett át. Ma reggel Horgosról készült be Szegedre Bődöné Trintesz Paula szegedi tanítónéval. A vasúti állomás felé menet, az egyik ház kapujából egy parasztleány ugrott ki az ügyvéd elé. A leány hatalmas husínggal támadt az ügyvédre. Fejbe vágta a meglepett Csonkát, aki a hatalmas ütés következtében elvágódott a földön. A tanítónő, mikor látta, hogy a parasztleány még egyszer az ügyvéd felé akar sujtani, közbeugrott és ellökte a leányt, aki most a tanítónő ellen fordult. Bődöné elfutott, közben Csonka Ferenc eszméletre tért és a parasztleány felé fordult. A megdühödött ember erre a husínggal ismét az ügyvéd felé vágott. Az ütés a koponyáját érte, eszméletlenül terült el újra a földön. Ez nem volt elég. Legalább tíz ütést mért a hatalmas doronggal a földön fetrengő emberre. Nagynehezen emberek verődtek össze, akik lefogták a dühöngő leányt. Jöttek a csendőrök is, akik vallatásra fogták. Elmondotta, hogy *Tilinkó* Pálnak hívják és azért akarta agyonverni az ügyvédet, mert ez harmincz korona miatt végrehajtást vezetett ellene. Dr. Csonka Ferenc ügyvédet a szegedi kórházba szállították, életbenmaradásához semmi remény sincsen.

— A belvárosi plébániatemplom új oltárszentsége. A belvárosi főplébánia-templomban a hó 14-én elrabolták a szentségtartót. Az oltárszentség megszenteltetésének kiengesztelésére márczius 2-án, vasárnap reggel hat órától este hat óráig szentségimádás keretében megkérlelt ajtatósságokat tartanak, amikor már az oltáron fog állani az új szentségtartó. Ezt a szentségtartót a templomnak egy vásárcsarnoki gyümölcsárú asszony ajándékozta. A templomrablás délutánján ugyanis a litánia után a templom kaplánja felment a szószékre és tudtára adta a hívőknek a rablást. Erre *Bakács* János apátplébánoshoz a következő napon beállított egy gyümölcsárúsnő és eladta, hogy boldogtalan házasságot él a férjével s azért, hogy maga felé fordítsa az Isten kegyességét, felajánl a templomnak az elrabolt helyébe egy új diszebb szentségtartót. *Bakács* János elfogadta a gyümölcsárúsnő ajándékát, aki csak azt a kikötést tette, hogy nevét senkinek el ne árulja.

— A MÁV. szentoltvai. A MÁV. vonala Soroksáron közvetlen a Nagy Nándor-utca mellett halad el. Ez a közelség a soroksári Nagy Nándor-utcai asszonyok és a vasúti alkalmazottak között csakhamar benső viszonyt fejlesztett, aminek azután az lett a következménye, hogy a Nagy Nándor-utcai gazdaszonyokat már a múlt év tavasza óta a MÁV. alkalmazottai, masinistái, tolatói, huzatói látták el szénnel. A dolog úgy tudódott ki, hogy az olcsó szenet élvező menyecskék közül a legöregebbet társnői bojkottálni kezdték, mire ez boszúból elárulta, hogy tojásért, csirkéért, sőt néha-néha egy édes mosolyért hatalmas széndarabok potyognak le a mozdonyokról és a vagonokból. Némely házikókban a megindult nyomozás folyamán négy-öt métermázsza szenet találtak. A bíróság a szentoltvai parasztságosonkat 8—10—14 napi fogházbüntetésre ítélte. A vasúti alkalmazottak ellen — akiket ezideig nem sikerült kipuhatolni — a vizsgálatot folytatják.

— Továbbképző női tanfolyam. A Nőtisztviselők Országos Egyesülete állásban levő tisztviselőknél számára esti továbbképző tanfolyamokat tart fenn, amelyeken elsőrendű szaktanárok vezetése mellett kis csoportokban ad teljesen alapos továbbképzést. Első sorban a német nyelvből, továbbá angol nyelvből (kezdő és haladó csoportok) magyar német gyorsírásból, könyvvitelből és gépírásból (többféle rendszerű gépen.) Ezekre a tanfolyamokra csakis aktív nőtisztviselőket és olyan jó előképzettségű nőket vesznek fel, akiknek előtanulmányuk megfelel a kereskedelmi iskolának. Jelentkezni az egyesület új helyiségében V., Vigadó-tér 1. alatt lehet (ezelőtt Andrassy-ut 83.)

— Széngázmérgezés. Nagytapolcsányból jelentik: Kubaj Ferenc, a MÁV-nál alkalmazott munkás és felesége tegnap este lefeküdtek és az éj folyamán a kemenczéből kituduló széngáz elábrította őket s eszméletüket veszítették. Ilyen állapotban szállították be őket a kórházba. Ashá-zaspár élet és halál között lebeg.

— A bécsi merénylet harmadik áldozata. Jelentették, hogy Bécsben milyen szörnyű vérfürdőt rendezett *Allman* nevű elcsapott öreg hivatalnok, aki ségorait, a három *Berger* testvért revolverrel lelőtte az utcán. Kettőn mindjárt meghaltak az áldozatok közül, újabb jelentés szerint ma a harmadik *Berger* testvér, Alfréd is meghalt.

— Örültek a hajón. Triesztből jelentik: Az Austro Americana hajózársaság *Martha* Washington nevű hajója tizenhét örült hozott vissza Amerikából. Az amerikai kikötői hatóságok minden egyes örült mellé ápolót rendeltek, aki hazájukig kíséri őket.

— A tengerbe pusztult kirándulók. A Zárával szomszédos *Bosszár* tengerpartján tegnap egy kisebb társaság akart kirándulni *Verinacba* a tengeren. A társaság *Pesucich* Márkából, a feleségéből, a férjéből és 15 éves Mária leányukból állott. Egy vitorlás csónakot fogadtak, amelynek vezetője *Mihalovich* Ide halászmester volt. Alig indultak meg a tengeren, erős szél kerekedett, amely a kis ladikot a nyílt tengerre hajtotta. A hatalmas hullámok felborították a csónakot. Csak a 15 éves Mária menekült meg, az is úgy, hogy egy a tengeren uszó deszkába kapaszkodott. A többiek az Adria örvéire veszttek.

— Elfogott orosz család. A zürichi rendőrség ma délben táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy körözésükre ma Zürichben elfogták *Kutscher* Jakab Ábrahámot, aki az orosz nemzeti banknál 56.000 rubelt csalt ki és megszökött.

— Az országúton lövöldöző őrszem. A Jugosi 8. honvéd gyalogezred harcászati lövőgyakorlatán megrendítő szerencsétlenség történt. Lugos határában tartották a gyakorlatot, az arra vezető országút szélén katonák örködték, nehogy idegen emberek férközzenek be a lövő-térre. Az egyik ilyen katonai őrszem *Szappanos* Lajos póttartalékos egyszerre csak észrevette, hogy négy férfi hajtja az országúton. Felszaladt egy magaslatra s *Alji*-t kiáltott a kocsiira, az azonban csak tovább robogott, mert a lovak megbokrosodtak. A póttartalékos erre a kocsi után lőtt és eredményesen. A kocsi *Apael* János művezető, *Vas* és *Mihalecz* lakatosok voltak, a Tóth-féle gyár emberei ültek. A golyó a művezető fejét találta, aki holtan fordult le a szekérről. A katasztrófa helyére vegyes bizottság szállt ki, amely megállapította, hogy a katonának nem volt joga fegyvert használni. A szerencsétlen nyilván attól félt, hogy mulasztást követ el és ezért használta fegyverét. A kocsi mentőegység, hogy azért nem áll meg, mert nem hallotta a katonai kiáltását.

— Színházi katasztrófa. Charlottenburgban, néhány héttel ezelőtt nyílt meg az új operaház, amely színpadi felszerelés tekintetében a legerősebb legmodernebb. Így többek közt az égboltozat feltüntetése nem függönyöket használnak, hanem egy hatalmas, masszív kupolaboltozatot. Ez az égboltozat tegnap majdnem végzetes katasztrófát idézett elő. Ugyanis kevéssel az előadás előtt ez a kupolahorizont lezuhant. Szerencsére abban a pillanatban senki se tartózkodott a színpadon. Az előadást tegnap nem is lehet megtartani.

— Szélhámoskodás vasutas egyenruhában. A szegedi rendőrség letartóztatta *Varga* Mihály temesvári elmozdított vasutast, aki vasutas egyenruhában, bár annak viseletére joga már nem volt, Temesvárot, Aradon és Szegeden tömördek szélhámoságot, csalást, lopást követett el. Rendesen a pályaudvarokon tartózkodott, ahol egyenruhájában gyanútlanul hozzáférkezhetett a vasutasokhoz és lophatta bundájukat, órájukat, pénzüket, ékszerüket. Egy alkalommal egy mélyen alvó kalauznak a lábáról lopta le a cipőt és zsebeit is átkutatta, anélkül, hogy a kalauz felébredt volna. A szélhámoságaira úgy jöttek rá, hogy egy alkalommal sőt lopott, amitől berugva elárulta magát. Az álvasutast átadták az ügyészségnek.

— Rajtavesztett a szökésen. A karlsruhei katonai fegyház egyik vasrostélyos ablakából ma hajnalban rémes segélykiáltások hallatszottak. Összefutott az őrség és az utca népe. A keskeny rekeszek közé beszorulva láttak egy teljesen meztelen embert, aki már majdnem megdermedt a hidegtől. Sztét kellett fűrészelni a vasrostélyt, hogy kiszabadítsák a szerencsétlent. Mikor magához tért, elmondta, hogy keresztül akart kuszni a vasrekeszeket, de beleszorult és a nagy hidegtől elerődlenedett.

— Élet a Dunán. Ma reggel óta a Dunán és mellékfolyóin megszünt a jégzajlás és miután az idő enyhébbre fordult, nem is várható újabb jég a Dunán. Reggel óta a kis csavargözösök is vígan uszálnak a vizen. Ma már a halászok is láthatók voltak, amint a csónakokból a halókat, a vizbe

— Vasuti elgázolás. Miskolcra jelentik: A Bánróveről Miskolcra érkező személyvonat tegnap éjjel Sajószentpéter mellett elgázolt egy asszonyt. Kikötőt odig még nem sikerült megállapítani. A nyomozás folyik, hogy öngyilkosság vagy szerencsétlenség történt-e.

— Sztrájkoló kikötőmunkások. Brindisiből jelentik: A munkások 24 órai általános sztrájkot proklamálnak, tiltakozásul az ottani kikötői parancsnokságnak a Puglia-társaság ott horgonyzó gőzöseitnek leszerelésénél nyújtott segítség ellen.

— Letartóztatott szélhámos. Székesfehérvárról jelentik: A székesfehérvári rendőrség letartóztatott egy ismeretlen nevű embert, aki *Urbanek* Ottó prónafalvi földbirtokosnak mondotta magát. A nyomozás megállapította, hogy *Urbanek* közönséges szédelő, aki okirathamításért, sikasztásért már többször volt büntetve. Megmozgásakor hater koronáról kiállított váltóblanckottát és 10.000 koronás életbiztosítási kötvényt találtak nála, amelyekkel valószínűleg újabb szélhámoságot akart elkövetni. A rendőrség *Urbanek*-et csavargásért 8 napra ítélte. A büntetés kiállása után eltoloncolják.

— Öngyilkos matróna. Aradról jelentik: Ötvenéves *Grimm* Ignáczné 70 éves háztulajdonosnő leugrott házának második emeletéről és azonnal meghalt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

— Megszökött vezérigazgató. Prágából jelentik: Az itteni papírgyári részvénytársaság vezérigazgatója, *Anselmo Götzl*, nagy adósságok hátrahagyásával megszökött. A részvényesek oszlatéka ennek következtében nagyon kétségessé lett.

— Rendőri hírek. Életunt kereskedő. Tegnap este a Hársfa-utca 59. szám alatt levő „Edison” szállodában Nagy Sándor husz éves kereskedője mellőlte magát. Súlyos sebével a Rókus kórházba vitték. — *Husmérgezés*. Tóth János harminczéves kovács tegnap a Budaörsi-ut 9. szám alatt hirtelen rosszul lett. A mentők husmérgezést állapítottak meg. — A Győri-ut 1. szám alatt *Moldován* László viceházmester és a felesége *Penp* Katalin libaprólékot ettek vacsorára. Az étel romlott volt és mérgezés tünetei között megbetegedtek tőle.

— Időjárás. Hazánkban az idő változóan felhős lett és kisebb csapadék az ország délnyugati részében, mely elvéve a keleti részeket esett. A hőmérséklet, amely 1—2 fokkal a normális fölé emelkedett, nappal az Alföldön, meg a Dunántúlon meghaladta a 10 C. fokot s az éjjeli fagyok, főleg az utóbbi helyeken, erősen meggyengültek; a maximum 14 C. fok volt Eszéken, a minimum —11 C. fok Rozsnyón meg Botfalun. — *Prognózis a következő 24 órára*: Változókéony idő várható megélénkülő szelekkel, hősiyedéssel és sok helyütt csapadékkal. (Sürgönyprognózis: Változókéony, hidegebb, sok helyütt csapadék.)

x Fővárosi Orfeum. *Sylvester Schaeffer*, a csoda artista marad! *Waldmann* igazgató óriási anyagi áldozattal márczius hóra is lekötötte. Ma szombaton kerül bemutatásra a szenzációs új márcziusi műsor, amely a nagy *Sylvester* vezetése alatt ezúttal is minden este az utolsó helyig eladott házakat fog vonzani. Célserű a jegyeket előre váltani. Minden vasárnap és esütörtökön két előadás. A holnapi délutáni előadásra már a páholyok és zenekari helyek majdnem minél elkelték.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 2. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x A legújabb férfi szövétdivat az ismert posztógyári cég *Siegel* Imhof Brunn gyűjteményéből látható. Legnagyobb tetszést nyer az igen nagy választék a szép színek és mintázatban, annál is inkább, mivel az árak bámulatos olcsók. Ezen legújabb gyűjtemény megánszemélyek is megkapják ingyen és bérmentve.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© *Wright* siremléke. *Wilbur Wright* volt a modern aviatika megalapítója és a francia aviatikusok még a kezdet kezdeténél tartottak, amikor ő már mint teljesen rutinos és kipróbált pilóta jelent meg a maga konstruálta gépével Párisban. *Wright* tavaly hunyt el és a francia aviatikusok most emléket akarnak állítani tiszteletére. Az északamerikai egyesült államok párisi követe tegnap dejeuner adott a szoborbizottság tiszteletére, amelyen a francia hadi és tengerészeti miniszter is megjelentek. Az emlékművet valószínűleg még ez évben leplezik le.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Tavaszi ünnep.

(Dráma három felvonásban. Írta: Bíró Lajos. A Magyar Színház mai bemutató előadása.)

Az új magyar színpadi dráma, amely néhány év óta veszedelmes gyorsasággal vette magát a francia drámaipar után, felvette ennek egy kétségtelenül ügyes tulajdonságát: az új magyar színpadi dráma is úgy épül — mert hiszen itt nem is annyira írásról, mint inkább építésről kell beszélni — hogy minden igyekezetével, eszközeivel, trükkjeivel, pontjéival a második felvonás vége felé gravitál és ott éri el tetőpontját. Két felvonást azért kell eljátszani, hogy az ebben elhelyezett minden petárda, dinamit és egyéb robbanó eszköz a második felvonás végén robbanjon, explodáljon, egy óriási villamoszikkra pattogjon el és ezzel vége. A harmadik felvonásban jöhet esetleg a líra, vagy a tendenzia, vagy ha a szerző nagyon sokat akar adni, jöhet az irodalom is.

Ezt a megjegyzést nem kellett volna ilyen határozottsággal éppen a Bíró Lajos darabjáról szóló referáda elé írni, a nála még nagyobb nevé és technikailag még ügyesebb írókon talán kézzelfoghatóbban konstatalható ez, de mégis említeni kellett a magyar színpadi drámának ezt az új irányban való technikai átalakulását azért, mert Bíró Lajosnak ezúttal ez a ma bemutatott darab az első olyan darabja, amelylyel ő is erre az utra tér. Ez az út is vezethet a siker felé, sőt bizonyos szempontból sokkal biztonságban vezet a sikerhez, mint az az út, amely a közönséget negligáló tiszta irodalom hegyes kristálykavicsaival van kirakva.

Most speciálisan Bíró Lajosról, az új magyar irodalom egyik kimagasló elbeszélőjéről kellene írni és nem tagadhatjuk meg magunktól most azt, hogy a „Sárga liliom“ és a „Rablólovag“ szerzőjének legújabb darabjában is ne első sorban az elbeszélőt lássuk. Bíró Lajos darabjaiban éppen úgy keveredik az elbeszélés a drámával, mint a hogy novellái is egy-egy drámai szituáció kedvéért íródnak. A legtöbb novellája a magva, vagy kis töredéke lehet egy drámának, csak eléje kell írni azokat a momentumokat, amelyek a novellában kicsattanó drámat a néző előtt is indokoltá teszik. A „Tavaszi ünnep“ drámája egy tíz perces jelenetben explodál a második felvonás végén. Ez az izgatóság tíz perc a novellairól Bíró Lajosé. És a drámaíró Bíró Lajos két érdekesen, előkelően és finoman megrajzolt felvonással készíti elő ezt a nagyszerű tíz perceset.

Tíz perc mulva elfújják a kaszárnyában a takaródót. Ennyi gondolkodási időt ad a züllött huszárkapitány a leánynak, hogy válaszson. Közte vagy a barátja között. Ha tíz perc mulva nem őt választotta, akkor ő, a kapitány a takarodó hangjai mellett lövi magát agyon a kaszárnyában. Ezzel elmegy. S magára marad a lány azzal az emberrel, akit szeret. Kezdődik a kínos tíz perc. Élet és halál kérdése forog most itt. Tétovázás. tanácstalanul egymás szemébe való nézés. tőprengés, egy züllött élet, amelynek sorsa egy leány kezébe téve most vagy megsemmisül, vagy győzedelmeskedik a maga vakmerőségével. Még csak nyolcz perc. És most jön egy másik leány. Egy kis nyomorult, ezegény, elveszett rongy, akinek az életét ez a halálra szánt kapitány tette tönkre. És ő kezd beszélni. És elmondja, hogy miképpen ment tönkre az élete a kapitány miatt. A két ember tétovázik. Meg kell menteni a kapitányt — mondják — és ekkor az a züllött kis teremtes folytatja a kapitány bímlajstromát. És a piano rohamosan megy át a fortissimóba. Ujabb és újabb bűnök következnek. Gaztettek, amelyekért nem lehet megbocsánítani. Letelt a tíz perc. Távolról felhangzik a takarodó és egy berohanó szolgáló jelenti, hogy a kapitány agyonlőtte magát.

Ami ezután jön, az már csak egy hosszú

pont ez után az izgalmas tíz perc után. Hogyan mossák tisztára a saját lelkiüket attól a vértől, amely két elveszett ember halálával rájuk tapadt. Mert a kapitány régi szeretője, az az elveszett kis teremtes, aki közvetve okozója volt a halálának, szintén megy a halálba a kapitány után. És az a két ember, aki szereti egymást, halni engedi őket, mert aki nem ifjú, nem erős, aki nem bírja el a hajnali napfényt, az haljon meg.

De az egészben mégis az a nagy második felvonásvégi elektromos kicsattanás a fontos. Itt az új dráma-technika! Stilosan építeni egy kis palotát azért, hogy a második emeleti erkélyen elhelyezhessünk egy gyönyörű, frappánsan ható szobrot és a palota úgy simuljon a szoborhoz, mintha vele egyidőben készült volna. Pedig a szobor, amely elszédítően szép, már évezadatokkal előbb készen volt.

Hatásos darab. A Bíró Lajos egyéni stílusa és sajátos beszéltető képessége még hatásosabbá teszi. Amit pedig a színészek adnak bele a magukéból, azzal egyenesen a nagy publikum-siker felé viszik a darabot. R. Gombaszögi Frida, Cs. Aczél Ilona, Törzs és Csontos egy harmonikus egészben szentelik művészetüket a drámának és teljes igyekezettel viszik sikerre. Vajda László stilusosan rendezte darabot, amelynek külön érdekességei azok a magyar motívumokkal stilizált díszletek, amelyeket Márkus László tervezett. A siker, amely úgy a szerzőnek, valamint a szereplőknek szólt, nagy volt.

Balassa Emil.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Amikor színész házasodik.)

Kevés színész házasága kelt olyan széleskörű érdeklődést, mint a Hajdu Józsefé. A Nemzeti Színház közkedveltségű „Pepi“-je márczius 28-án vezeti oltárhoz az ő imádtott Dudikáját, de a színház körében már hónapok óta beszélnek erről az eseményről.

Hiszzen, ha rajta mulik, ő már régen bevezett volna a házasságot kikötőjébe, csak hogy állandóan olyan nagy szükség van rá, hogy mindaddig nem kaphat szabadságot. Már pedig nászut nélkül nem ér semmit a házasság.

Akkor is csak úgy bír elszabadulni, hogy márczius 28-án, pénteki napon, lesz a „Faklyák“, *Bataille* új színművének bemutatója. Ezt a darabot, a régi hagyományhoz híven, háromszor játszzák egymásután, s minthogy Hajdu Pepi — véletlenül — kimaradt belőle, megnősülhet és kap három napi szabadságot.

Három nap arasznyi idő, de jobb a semminél. És a boldog vőlegény már is merész terveket szövöget.

— Hány órákor indul Bécs felé a vonat? — kérdezte tegnap.

— Délután kettőkor, — felelték. — s hétkor már Bécsben lehetek.

— Hétkor! Nagyszerű! — ujjongott Pepi. — E szerint aznap még elmehetünk valamelyik színházba!

Ilyen a színész! Első gondja, hogy még a nászestét is színházban töltsse.

(Melyiket szeresse?)

Vasárnap lesz az Operaházban a „Chabert ezredes“ premiére-je. Holnap nem tartanak nyilvános főpróbát a *Waltershausen* operájából. Szamosi Elza ugyanis gyöngékedik, s csak úgy hajlandó vasárnap játszani, ha teljesen üres nézőtér előtt folyik le a holnapi főpróba.

Mind a mellett, hogy a sajtó a bemutató pillanatig ki lesz zárva, eléggé ismerjük a mesét. Tudjuk, hogy *Balzac* egyik szép elbeszélése nyomán készült, hogy a nagy Napoleon idejében játszik, s hogy a hősnője egy grófnő, akinek első férje állítólag a csatatéren elesett, ő második házasságot köt, s ekkor visszatér halottnak hitt első férje.

Már most itt az égető, nehéz kérdés: Melyiket szeressem, melyiket szeressem?

Ez a libretto, tulajdonképen, a *Ruttkay* György, „Az első és a második“ című színművének a maszkulinumba átültetett és megzenésített változata.

Tanakodtak a be nem avatottak, hogy hát Szamosi Elza végül melyiket fogja választani?

— Rögtön megmondom ön, — szölt egy furfangos zenekritikus, — csak azt tudjam, milyen énekesek játszzák a férjeket?

— Az elsőt a baritonista, — világosította föl egy kollégája, — a másodikat a tenorista.

— Nos, hát a másodikat fogja választani... mert a nők mindig a tenoristákat szeretik jobban. És úgy is van.

(Tenoristák harca.)

Egyáltalában mostanság, az egész vonalon a tenoristák állnak az érdeklődés előterében. Az Operaház tenoristái, egy csunya meggyanusítás alkalmából, testületileg nyilatkoztak, most meg két népoperai tenorista tüzött össze.

A Tisza Kálmán-tér operai virágos kertjében nyílik egy csodaszép bözszerzsa. Ezt döngicsélik körül a piaci legyek, az ő szirmai között szeretnének mézet gyűjteni a pákosztos méhek, ezt veszélyeztetik a turkáló vakondok és mindenféle két- és négylábu ellenségek.

Szerencsére van mellette egy buzgó *Kertész* legény, aki vigyáz rá, hogy a *dér* meg ne csipje, s hogy más baleset sem érje. Éjjel-nappal nem mozdul mellőle.

Igy hát meg kellett hallania, hogy egy kollégája, aki szintén vitézül ki szokta vágni a magas c-t, egy alkalommal nem a kellő tisztelettel nyilatkozik a szépséges virágszárlól. Kérdőre vonta, szó szót követett s végül a kezek se maradtak telenek.

A csattanós ügy az igazgató elé került. Márkus Dezső okos higgadságának sikerült a virágoskert egész tornyosuló viharfelhőket szétoszlatni. A harcias felek békésen távoztak, ő azonban tünődve mondogta:

— Azt értem, hogy ez a *Kis Kertész* miért jött olyan tűzbe, ... de az a *Hajagos* ... miért lett egyszerre — *haragos*.

(Az udvariasság a fő.)

A Népoperának sláger-darabja az „Aranyeső“ tudvalevőleg estről estre táblás ház előtt játszódik le. Minden előadásán 3600 kézpár tapsol a kitűnő szereplőknek. Azért csak ennyien, mert többen nem férnek a szűk nézőtérre.

Természetes, hogy e fokozódó sikerrel szemben, a színház féltékenyen vigyáz, hogy semmi se zavarja a nézők élvezetét, s a nívóaut semmi slendriámkodás se szállítsa le.

Nagy volt hát a rendező megütközése, amikor a tegnapi előadásán, éppen a második felvonásbeli, kedves „Tartsunk össze mi pestiek“ sextett alatt valami feltűnő dübörgés hallatszott.

— Honnan jön ez a csendzavarás? — kérdi suttogó, de dühös hangon *Merei Dolfi*.

— A jobboldali második kulissza mögött! — jelenti a mellette álló munkás.

— Menjen át és nézze meg, kik azok ... hadd írrom fel őket!

A küldött elsiet és néhány pillanat mulva visszatér.

— Nos?

— A négy ló dobog, kérem alásan ... várják a jelenésüket!

— Vagy ugy! ... pardon! És persze nem írta volna fel őket ... még ha a színpadon rögtönöztek volna is.

(Pálmai Ilka számítása.)

A Király-színházban is remekül beütközött az operetteudonság. A „Czigányprimás“ sikere talán még a jövő szezonra is át fog nyulni. Mindenki boldog, akinek része vagy köze van hozzá, de a legboldogabb mégis *Pálmai Ilka*, — a jelenkor legszebb színpadi mamája.

Neki a „Czigányprimás“ fellepti díjai aféle „talált pénz“. Neki nincs szerződése. Ő a „grande dame“ szerepét játszza, mint gróf *Kinskyne*, s hála istennek, nincs rászorulva, hogy játszzék. De ha alkalom nyílik rá, megieszi, — *passzióból*.

Azért, persze, nem utasítja vissza a Királysínház fényes fellépti díjait se.

— Villát építék ezen a pónzen! — mondja előgedetten.

És minden előadás után konstatálja:

— Már meg van a souterrain ára... most a „hall“ is együtt van... eljutottam a verandához... el az erkélyig...

Igy tovább. Azt jósolom, hogy a Pálmay-villának (vagy „Ilus lak“ lesz a neve?) emelete, tornya és sok-sok fényesen berendezett szobája lesz!

(Nekéz helyzet.)

A Vigszínházban ma volt *Hajó Sándor* új darabjának a főpróbája. Ez alkalommal kísérleteztek az új rendszerrel, mely szerint nem meghívóval, hanem rendes számozott belépőjegyekkel bocsátották be a „közönség“-et.

A földszint így is zsúfolva volt, de legalább tudta mindenki, hogy jogosan ül a neki jutott helyen.

A „Lakások“-ról csak egy vélemény uralkodik: hogy az egy nagyszerű darab. Különösen az újdíjgírók áradoztak az újdonság dícséretében.

— Na hát, — mondta ma délután az egyik napilap kritikusa a Club-kávéházban — én már sok szép darabot láttam életemben... de ehhez hasonlót sohasem!

Azután mély lélegzetet véve *Faludi Sándor*-hoz fordult:

— Most pedig sakkozzunk egyet.

A Vigszínház direktortársa azonban hűvös hangon kijelentette:

— Én ma nem játszom veled.

A kritikus e nem várt visszautasításra megdöbbenve kérdezte:

— Nem játszol?... Mi lett?...

— Az iménti jóleső nyilatkozatod után nem lenne szívem, hogy — megverjelek.

(A cím.)

A Magyar Színházban viszont ma van bemutató. *Ejré* Lajos, sok finomságban gazdag új darabját adják először.

Sokáig vitakoztak, milyen címet adjanak neki: Eleinte a két hösnőről „Ágnes és Lizi“-nek akarták címezni, de ezt — sok más prozopozícióval együtt — elvetették, míg a „Tavaszi ünnep“-ben állapodtak meg.

— Pedig ez is csak félig felel meg; — vélekedett a tegnapi főpróba után valaki.

— Hogyan? — kérdezték.

— Mert igaz, hogy a darab tavaszi ünneppel kezdődik, de a végén kettős halálet történi és így inkább „Tavaszi ünnepe és Halottak napja“ lehetne a címe.

Egy látósvés ur.

(*) **Japánról az Urániában.** Egy szerény megjelenésű, de európai műveltségű japán hírlapíró, névszerint *Schuho Chiba* ült le ma este az Uránia előadó asztalához, hogy regéljen nekünk a Sárgatengeren tuli sárga népfaj életmódjáról, szokásairól, vallásáról és kulturájáról. Az egész Európát beutazott előadó szerint Japán mind éghajlat, mind beszéd tekintetében Itáliához hasonlít legjobban. A hasonlat azonban csak külső, mert a japán kitartásával, ambíciójával és szerénységével, intellektualitásával és fogékonyságával már alig versenyezhet az olasz. A külföldi írók általában csodálják — magyarázza az előadó — hogyan terjedhetett el olyan gyorsan és hogyan verhető olyan mély gyökeret Japánban az európai kultúra. Ezen nincs csodálkozni való, mert a kétezer éves multra visszatekintő Japánban a kulturát mindig ápolták, csak hogy az utóbbi időben megsokszorozódott a sárga népfaj érdeklődése az európai civilizáció iránt s a Nyugat kulturáját átültette Japánba. Beszél arról is, miért maradt Japán hű a Buddha valláshoz s miért nem barátkozott meg valamelyik konfirmált nyugati vallással. Ebben ő a japán nép mélyen vallásos meggyőződését látja, amely óva örködik az ősi vallás fölött s a régi szertartások betartására ma is feltöve ügyel. Megemlékezik Nogi tábornok harakirijéről, mely nem vallási fanatizmus eredménye, hanem a vitéz tábornok egy hősi tette, amelylyel a császár iránti nu-

ségről akart az utókornak példát szolgáltatni. Igen érdekesen beszélt az európaszerite ösmert gésákról, japán teaházokról, melyek a valóságban nem egészen olyanok, mint amilyeneknek az európai fantázia színezi ki azokat. Végül megemlékezett azokról a magyar utazókról, akik eltévednek Japánba is, de sokszor európai hotelben laknak, Nyugatról odaszakadt emberekkel érintkeznek, így alaposan a japán életet nem tanulmányozhatják. Előadását vetített képekkel kísérte. A közönség igen meleg ünneplésben részesítette a kiváló előadót, aki megígérte, hogy néhány nap mulva még egyszer fog nekünk magyaroknak mesélni a cseresznyefák és liliumok hazájáról, a kies Japánról. (d.)

(*) **Szerepváltás a Vigszínházban.** Haraszi Hermin, ki az Elnöknében a czimszerepet játszotta, tegnap délután hirtelen rosszul lett s ennek következtében nem vehetett részt az előadásban. Helyette *Kende Paula* ugrott be, ki sikerrel alakította a szerepet és nagy hatást keltett.

(*) **Magyar opera.** Buttykay Ákos, a bolygó görög és a Hamupipőke szerzője, mint értesülünk, új operát ír dr. Mohácsi Jenő szövegére. Az operának Kaspar Hauser a címe és a cselekmény Nürnbergben játszódik a mult század elején.

(*) **Bemutató az Operaházban.** Vasárnap, márczius 2-án mutatja be az Operaház Waltershausen „Chabert ezredes“ című zenés tragédiáját, amely eddig majdnem valamennyi német operaszínpadon nagy sikerrel került színre. A czimszerepet Szemere Árpád énekli, a női főszerepet, a grófnőt, akinek két férje van, Szamosi Elza kreálja, aki ezuttal olyan szerephez jutott, mely egyuttal elsőrendű színészi feladat. A grófnő második férjét Környey Béla énekli. A többi szereplők: Mihályi, Ney B. és Kertész. Az újdonság holnapra hirdettet főpróbája elmarad.

(*) **Zeneakadémiai hangverseny.** Fényesen sikerült hangversenyt rendezett ma este a Zeneakadémia az intézet dísztermében. Az est legkiemelkedőbb pontja *Kotányi Nelli* zongorajátéka volt. Tanárának *Hegyi Emánuelnek* kíséretével Beethoven-Liszt „Athén romjait“ adta elő. Jó készültsgű zongorista, nagy technikai készséggel. Stílus érzelő erősen fejlett és kidolgozásbeli elgondolásai is nemesek. Nővére *Kotányi Erzsébet* szintén jelentős muzsikuss. Szépen dolgozza ki a darabok dinamikáját és érezteti a szerző egyéniségét. Jó énekesnek bizonyult *Kovács Károly*. *Blau Jenő* egészen fiatal gyermek, de művészetével komoly elbírálást igényel. Meleg tonusu hegedűs, akihez nagy reményeket fűzünk. A többiek *Gedeon Ildikó*, *Lukács Sári*, *Román Erzsé*, *Adorjanne Sámson* Mária, *Kálmán Mária* és *Csuka Edith* is tehetséges növendékek. A szereplőket nagyszámu közönség ünnepelte.

(*) **Ninon de Beauval.** Ezt a szépen csengő nevet egy fiatal francia leány viseli, aki néhány hónap alatt bejárta a fél világot s mindenütt esdálattot keltett a maga ujjajta, sajátos, külön művészetével. Ninon de Beauval kisasszonya ma a „Palais de Danse“ színpadán ismerkedtünk meg, ahol a fiatal francia leány ugynevezett előképeket mutatott be meghívott közönség előtt. A világhírű szobrász: Strasser mintázta azokat a görög mitológiából vett dionisosi képeket, amelyeknek Ninon de Beauval életet kölcsönzött és akik ma látták, valamennyien egy magas művészi élvezetet találtak a francia művészno mutatóványában. Ennek a francia leánynak a művésze mezzse tul megy azon a fogalmon, amelyet előképeknek neveznek. Távol a nuditástól itt minden a művészetből ered, minden póz, a testnek minden vonalartása, olyannyira, hogy görög szobrokat látunk magunk előtt, nem pedig egy husból és vérből alkotott fiatal, gyönyörű leány alakját. Tisztán esztétikai hatás az, amelyet Ninon de Beauval előképei keltenek s hatásuk a legfrappánsabb, amit eddig ebben a nembn láttunk. Ninon de Beauval holnap, szombaton este lép fel először a Palais de Danse közönsége előtt.

(*) **Gróf Bánffy Miklós mégis marad.** Általánosságban nagy szimpátiát keltett az a nobilis eljárás, melylyel gróf *Bánffy Miklós*, az Opera kormánybiztosa, rendelkezésére bocsátotta állását az új miniszternek. Mára azután kiderült, hogy az egész nem volt egyéb, mint egy hatásos gesztus, aminek legkevésbből sem ragaszkodik a gróf. Az új kormány marasztalja Bánffyt, ki állását tovább is fogja viselni. Az egyedüli különbség az, hogy a

kormánybiztosból teljhatalmu intendáns lesz. Ezt az emelkedést valóban megérdemli az elegáns, lemondó gesztusáért.

(*) **Molnár-premiére Bécsben.** Mint bécsi tudósítónk telefonon jelenti: *Molnár Ferenc* poétikus darabjának a „Liliom“-nak ma volt a bemutatója Bécsben Jarno színházában. A Josefstaedter Theaterben. Az érdeklődés, amely kiváló írónknak minden egyes bécsi szereplését kíséri, ezuttal sem maradt el, sőt olyan mértékben fokozódott, amelyre minden magyar büszke lehet. A színház zsúfolásig megtelt közönséggel. Az estnek a darabon kívül külön érdekességet kölcsönzött, hogy *Jarno* és felesége *Hansi Niese* az utolérhetetlen művésznő együttesen léptek fel, amire évek óta nem volt eset. A művészpár játszotta a két főszerepet. A darab nagy hatást keltett és a közönség a szereplőket nagyon sokszor szólította a lámpák elé a jelenlevő szerzővel együtt, akinek diadalmas esteje volt.

(*) **Kilencz éves művésznő.** Simon Sárika, egy kilencz éves leányka, aki szépen reczitál és énekel, ma este lépett fel a Tanítók Otthonának színpadán. A verses prologot ügyesen szavalta el. Ezután énekszámokat adott elő. A közönség elragadtatással tapsolt a kis fiókművésznőnek. Szünetek közben *Dick Marcell* szórakoztatta a közönséget hegedűjátékával.

(*) **Színházak hírei.** Az Operaházban holnap, szombaton a *Lenegrin* kerül előadásra, melyben *Elza* szerepét *Languard Borghild* énekl. Vasárnap két előadás lesz. Délután felháromkor „A denevér“-t adják.

A *Vigszínházban* ma délelőtt volt a *Lakások* díszletes és jelmezes főpróbája. *Varsányi Irén*, *Makay Margit*, *Hegedűs Gyula*, *Tanay Frigyes* és *Szerény Zoltán* alakításai rendkívül tetszetek és nagy hatást tett az újdonság kiállítása is. A *Lakások* bemutató előadásai holnap, szombaton, továbbá vasárnap és hétfőn lesznek.

A *Király Színházban* és *Magyar Színházban* holnap, szombattól kezdve az esti előadások 8 óraker kezdődnek. A *Király Színházban* a *Czigányprimás* előadásain ezentul is *Fedák Sári*, *Pálmái Ilka*, *Nyárai Rátkai*, *Perczel Sári*, *Latabár* és *Nádor* játszóak a főszerepeket. A Magyar Színházban *Biró Lajosnak* már a főpróba közönsége előtt nagy hatást ért *Tavaszi ünnep* második előadása lesz az első, amely holnap, szombaton, 8 óraker kezdődik.

(*) **Hangversenyek.** A Műegyetemi Zenekar a Zeneakadémia nagyermeiben, hétfőn este jótékony célú hangversenyt rendez. Jegyek *Rózsavölgyi és Társánál* (IV., Szervita-tér 5.) és este a pénztárnál. — A központi Katolikus Kör márczius 3-án este 6 óraker hangversenyt rendez, melyen közreműködnek: *K. Hermann Irén*, *Somogyi Ödön*, *Hermann Károly*, *Istók Barnabás*, *Márieh Alfréd*, *Somogyi Mór* és *Vendéghegyi Géza*.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Biró Lajos** Temesvárott. Temesvár intelligenciája nagy érdeklődéssel várja a Sárga Liliom szerzőjének, *Biró Lajosnak* márczius 2-iki előadását, amelyet „A magyar irodalom külföldön“ címen tart meg vasárnap délután a Temesvári Nőtisztviselők felkérésére. *Biró Lajos* vasárnap délelben érkezik Temesvárra, előadását délután 5 óraker tartja meg a Vigadó nagytermében.

* **A Magyar Figyelő** márczius 1-i számában találjuk *Szegedy Miklós* vezető értekezését „Magyar Magyarország“ címen. *Turóczy-Troszler József* nagyobb tanulmányban ismerteti azon leveleket, amelyek a magyar emigrációból *Varahagen von Ense* birtokába jutottak. Nagyon érdekes *Divald Kornél* cikke, amelyben művészeti emlékeink védelméről értekezik és gróf *Taléki Pál* földrajzi tanulmánya a déli sark meghódításáról. A szépirodalmi részben *Balla Ignác*: *A Madonna mécsesei* című novelláját találjuk. A kritikák közül kiemeljük *Gárdonyi Albert* nagyobb tanulmányát, amelyben *Szadeczky Lajos*: „Magyar ipartörténelmet“ kemény, de igazságos bírálatban részesíti. Érdekes *Feljegyzések* rovat egészíti ki a szám gazdag tartalmát.

* **A Murányi Vénus** új kiadása. *Gyöngyösi István* híres művének, mely majd két századon át mint a magyar irodalom legnagyobb remekműve szerepelt s mely még ma sem veszítette el vonzóerejét az olvasóra, nagyon ügyesen összeállított új kiadása jelent meg *Radó Antal* kitűnő vállalatában, a Magyar Könyvtárban. Kihagyásokkal közli, de úgy, hogy az egész kompozíció megmarad a maga eredeti mivoltában. Az összeállítást *Palágyi Lajos* végezte helyes érzéssel, ő is írt hozzá rövid összefoglaló előszót. A füzetet a *Lampel R.* (*Wódiáner F. és fia*) cég adta ki; ára 30 fillér.

* Az ember a természetben. Az Országos Ismeretterjesztő Társulat sorozatos előadásai során, márczius 2-án, vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Lenhossék Mihály udvari tanácsosa, egyetemi tanár tart előadást „Az ember helye a természetben” czimben az Urániában. Az előadást számos vetített kép kíséri. Beléptidij nincs.

FŐVÁROS.

A bérkocsisok és az autotaxi.

A kormányhoz fordulnak a főváros ellen.

Budapest, február 28.

A bérkocsisok holnap küldöttséggel járnak a kereskedelemügyi miniszter és a belügyi államtitkár elé, hogy a székesfőváros tanácsának az autotaxi rendszámok kiadása dolgában hozott határozata ellen felszólaljanak. Teszik pedig ezt közvetlenül azután, hogy a tanács őket jogtalan és méltánytalan követelésükkel elutasította, sőt a miniszterelnök — akinél szintén megfordultak már ebben az ügyben — is tudomásukra hozta, hogy az autotaxi rendszámok kiadása a tanácsnak kizárólagos joga, melyről az autotaxi-szabályrendelet imperative rendelkezik.

A fővárosi ember valósággal elámul, ha megtudja a bérkocsisok viselkedésének okát és célját. Sok évi vajadás és rengeteg ádáz harezok után végre eljutottunk oda, hogy a kormányhatóság véglegesen jóváhagyta az autotaxiról szóló szabályrendeletet, ami annyit jelent, hogy nincs már messze az az idő, amikor Budapest utcáin is számuldandó a taxaméteres gépkocsik. Nincsen Budapesten senki, aki ennek ne örülne, már csak azért is, hogy nem lesz jövőben kiszolgáltatva a bérkocsisok kapzsiságának, csaknem állandó zsarolásának és mindezek tetejébe: szégyenletes gorbacsáiraiknak. Egyedül és kizárólag a bérkocsisok síránkoztak, hogy az autotaxik életbeléptetése egzisztenciájukat veszélyezteti és szerintük a fővárosra hárul az a kötelesség, hogy róluk ezt a veszélyt elhárítsa (?), vagy pedig őket a konkurrenzia miatt kártalanítsa.

Amilyen naiv volt ez a követelésük, annyira erőlködtek azon, hogy ezt az abszolút tarthatatlan álláspontjukat jogosnak és méltányosnak tüntessék fel az illetékes tényezők előtt. Mintha bizony a kis cipésziparost (akik pedig sokkal többen vannak a fővárosban, mint a bérkocsisok), a főváros kártalanítaná azért, hogy a nagy cipőgyárak ugyszólván megölték ezt a hajdan virágzó kisipart. Vagy a főváros utcai életének nemrég még tipikus alakjait: a jó, öreg hordárokat a főváros kártalanította volna azért, hogy ma eleven, friss és gyors boy-vállalatok alkalmazottjai végzik a fővárosban a küldöncz-szolgálatot? De a főváros hatósága mégis lépre ment a bérkocsisoknak. Annak a három vállalatnak, akik részére az autotaxi-rendszámot a tanács kiadta: szerződésben tette kötelezővé, hogy a Budapesten forgalomban levő 500 kétfogatu bérkocsi felét, vagyis 250-et egyenként 3000 koronájával megváltssa. Ami annyit jelent, hogy a három vállalat összesen 750.000 koronát tartozik a bérkocsisoknak fizetni.

Erre már a bérkocsisok vérszemet kaptak. Nekik a háromnegyed millió korona nem elég, ők ennek a horribilis összegnek a dupláját akarnák kiesikarni. Megmozgattak minden követ, deputációztak fővárosnál, kormánynál: hogy a vállalkozók köteleztessenek az összes kétfogatu bérkocsisoknak 3000 koronájával való megváltására. A már szerződéses vállalkozókat a főváros erre természetesen nem kötelezheti, így hát a bérkocsisok abban bizakodtak, hogy a főváros, ez a jó fejős tén, vállalja majd magára a másik 750.000 korona terhet. Erre azonban még a főváros sem hajlandó és most már a bérkocsisok azt kérik holnap a minisz-

tertől és az államtitkártól, hogy semmisítse meg a főváros döntését, kötelezze a vállalkozókat az összes bérkocsi-rendszámoknak 3000 koronájával való megváltására és mindezek tetejébe adja meg a jogot bármelyik rendszámmal bíró bérkocsisnak, hogy bérkocsiját autotaxira cserélhesse át. Vagyis a bérkocsisok egy rókáról három bört akarnak lehuzni.

(Az új gázgyár. A központi gázgyár építési végrehajtó bizottsága dr. Bódy Tivadar alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A napirend tárgyalása előtt az elnöklő alpolgármester üdvözölte dr. Ripka Ferencet, a gázművek központi igazgatóját abból az alkalomból, hogy a tanács őt bizta meg a gázüzem vezetésével. Ripka Ferenc köszönetet mondott az üdvözlésért és kérte a tanács és a bizottság támogatását munkálkodásához. A napirend során a bizottság elfogadta a központi gázmű területének parkozási tervét és a gázmű igazgatóságának előterjesztésére elhatározta, hogy a központi gázmű területén három munkásillemet helyet létesít. A bizottság ezután elbírálás alá vette a gázgyár területén emelendő munkáslakóházak építési céljaira beérkező ajánlatokat, az ajánlatok ügyében azonban nem döntött, hanem az igazgatóságot bizta meg, hogy szakértővel a terveket vizsgálta meg és a vizsgálat eredményéhez képest tegyen konkrét előterjesztést a munkák odaítélése dolgában. A központi műhely és raktárépület munkáira negyvenöt ajánlat érkezett be, amelyeket átszámítás és felülvizsgálat végett kiadtak a bizottságnak.

(A városi villamosvasut nagy építő-programja. A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság új vonalépítési programjának tárgyalására tudvalévőleg vegyes bizottságot küldtek ki. A törvényhatósági bizottság újjáalakításával kapcsolatban ezt a bizottságot is újjáalakították és pedig a következőképpen: a bizottság elnöke: dr. Birczy István polgármester, helyettesei: dr. Vaszilievits János és dr. Bódy Tivadar alpolgármesterek, tagjai hivatalból: Rényi Dezső, gróf Festetics Géza, Fock Ede, dr. Harrer Ferenc tanácsosok, Melha Kálmán tiszti főügyész és Szimély Árpád főszámvéves, a közlekedési bizottság részéről: dr. Erdődy Lajos, Ehrlich G. Gusztáv, dr. Hajdu Marcell, dr. Hecht Ernő, Kollár Lajos, Komlósi Ágost, Kotányi Zsigmond, Krammer Károly, dr. Löwy Lajos, Nessi Gyula, dr. Nigriny György, dr. Oláh Dezső, Petri Ottó, dr. Platthy György, Zboray Gyula és Zepernovszky Károly. A pénzügyi bizottság részéről: Biró Henrik, dr. Bródy Samu, dr. Eulenbergs Salamon, dr. Feleki Béla, Földvári Imre, Glück Frigyes, dr. Glückstahl Samu, dr. Heltai Ferenc, báró Herzog Péter, Jenes Vilmos, Leitner Adolf, Márkus Miksa dr. Pető Sándor, dr. Rózsavölgyi Manó, dr. Springer Ferenc, dr. Stern József, dr. Szabeny Antal, Szekula Gyula, Szilágyi Károly és dr. Vázsonyi Vilmos. A bizottság jegyzője Till Antal.

(Uj kórházi orvosok. A főpolgármester a dunabalti köz-kórházakhoz dr. Árpáffy Jenőt és dr. Margalits Istvánt segédorvosokká nevezte ki.

(A városi villamostelep. A fővárosi elektromos mű építési végrehajtó bizottsága ma délelőtt Németh Béla tanácsjegyző elnöklésével ülést tartott. A bizottságban felbontották azokat az ajánlatokat, amelyek a központi áramfejlesztő telep kazánháza szönbunkereinek és szönmérlegeinek szállítására beérkeztek. A bizottság azután az elektromos telep igazgatójának előterjesztésére a központi telepen folyó építkezésnél és a kábelhálózat fektetési munkálatainál újabb egységárakat állapított meg, végül pedig elbírálta azokat a terveket, amelyek a telepen létesítendő tisztviselő- és lakóházak építésére készültek.

(A statisztikai igazgató huszonöt éves jubileuma. Ma huszonöt éve, hogy a fővárosi statisztikai hivatal jelenlegi igazgatója, dr. Thirring Gusztáv, mint statisztikai szaksegéd, a főváros szolgálatába lépett. A statisztikai hivatal személyzete dr. Pikler aligazgató vezetése alatt üdvözölte dr. Thirringet, ki meghatottan válaszolt és kiemelte, hogy a feladatok megoldása lehetetlen lett volna a hivatal tagjainak önfeláldozó munkássága nélkül.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához	1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény)	1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.—K-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódot, selyemkamagart, női kosziám szöveteket stb. gyári áron küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, meg a legkisebb rendelésnél is, teljesen trisszárban.

TANÜGY.

= Olasz kereskedelmi tanfolyam Fiumében. Fiuméből jelentik: A városi iskolák tanárai a városi kereskedelmi iskola tervezetének kidolgozásával foglalkoznak. Ezt az olasz ajku ifjuságra fontos kérdést úgy akarják megoldani, hogy a négyosztályos polgári iskola tantervét módosítják és hároméves kereskedelmi tanfolyammal kiegészítik. A mozgalom indítóka abban rejlik, hogy az állami felsőbb kereskedelmi iskola tanítási nyelve kizárólag magyar és így azok, kik a magyar nyelvet nem tökéletesen bírják, az iskolából kimaradnak. A kamara legutóbbi ülésén is szóba került az állami kereskedelmi iskola kizárólagos magyar nyelve és csak hosszas vita után vették tudomásul a kereskedelmi miniszter választát, mely szerint az iskolát két nyelvűvé nem teheti. Hasonló okból megnyitották szeptemberben a városi reáliskolákat is, melyet fokozatosan nyolcz osztályra fejlesztenek.

= Tanítók a nemzethez. A vasárnapi tanítói nagygyűlés határozata értelmében ma délelőtt összeült az a bizottság, melynek kötelessége a tanítóságnak a nemzethez intézendő szózatát megszerkeszteni. A bizottság elhatározta, hogy a kiáltványt akkor tartja czélszerűnek megszerkeszteni, mikor a parlament a fizetésrendezési javaslatokat tárgyalja. Így a szózat pár napig még késik, de akkor legalább de facto sérelmekkel foglalkozhatik.

= Látogatás a főzöiskolában. Dr. Petri Mór, Pest vármegye kir. tanfelügyelője, tegnap meglátogatta a Magyar Urinők Egyesületének a kispesti Wekerle-telepen létesített háztartási iskoláját. A kir. tanfelügyelő megtekintette a felvételi és számadási naplókat. Örömmel nézte a sürgő-forró fehérvörtes kislányokat, akiknek mindegyike más és más munkával volt elfoglalva. A felekező táblán felírt étrend jelezte, hogy aprókása (gerstli) leves, töltött káposzta sertéskarajjal és linzi tésztával a mai ebéd, saját készítette friss házikenyérrel. A háztartási iskolának nyolcz tanulója és nyolcz előfizető kosztosa van, akik ebédet vitetnek, ami kezdetnek elegendő eredmény. A félévi kurzus után vizsgát tesznek a tanulók és bizonyítványt kapnak. A tanfelügyelő ezután az ipari szakosztály által létesített ipari tanfolyamot tekintette meg. E tanfolyamnak husz tanulója van. A gyakorlati értéket képező munkák igen megnyerték a kir. tanfelügyelő tetszését, aki elismerését nyilvánította az egyesületnek.

= A felekezeti iskoláktól megtagadott segély. Zomborból jelentik: Óbecse bácsmegeyi mezőváros évek óta tekintélyes összegűvel támogatta a felekezeti elemi iskolákat. A képviselőtestület pár hónappal ezelőtt a további segélyezést megtagadta. A felekezetek ezt a határozatot megfellebkeztek. A kultuszminiszter a várost azon föltétellel mentette fel a felekezeti iskolák segélyezéséről, ha községi iskolákat állít fel. A katolikus és az izraelita felekezetek erre elhatározták, hogy iskoláikat átadják a politikai községnek.

= Nappali kereskedelmi tanfolyam. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete márczius elején nyitja meg új 6 havi kereskedelmi szaktanfolyamait, melyekre oly nők és férfiak vétetnek fel, akik a polgári iskola 2-4-ik osztályát sikerrel elvégezték és a kereskedelmi pályára óhajtanak lépni. A tanítás órái d. e. 9-12 és d. u. 3-6-ig vannak.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatát valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elronlott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

KÖZIGAZGATÁS.

Polgármester-választások. Déváról táviratozók: Hátszeg és Vajdahunyad rendezett tanácsú városok tegnap tisztújító közgyűlést tartottak. Hátszegen Muzsnay Bélát választották polgármesterre, Vajdahunyadon Imre István lett a polgármester. A választás mindkét helyen egyhangú volt. Este mindkét városban bankett volt, amelyen a lakosság nemzetiségi különbség nélkül megjelent.

Forrongás a jegyzőegyesületben. Köztudomású dolog, hogy a jegyzői kar többsége már régen elégedetlen a mai elnökség működésével s ezért a kar tagjainak általános óhaja, hogy közgyűlés tartassék, amely foglalkozzék a jegyzők most szűnyegen forgó fontos ügyeivel. Az elnökség azonban eddigelé merően elzárkózott a közhangyól és nem tett intézkedéseket a gyűlés összehívására iránt, mert attól tart, hogy meggyengült pozícióját nem lesz képes a gyűlésen előreláthatólag bekövetkező viharban megtartani. Most — úgy látszik — a kar tagjainak elégtelensége viszhangra talált a választmány tagjainál is, mert Doboss Gábor és tíz társa indítványt tett az elnökségnél a választmányi ülés összehívása tárgyában s ezen a választmányi ülésen utasítani akarják az elnökséget, hogy a rendkívüli közgyűlés összehívására iránt haladéktalanul intézkedjék.

Lugos város polgármesterének nyugdíjazása. Floreszku Dömét, Lugos polgármesterét a legutóbbi tisztújításon tudvalevőleg kibuktatták. A város képviselőtestülete elhatározta, hogy Floreszku, ki főjegyzői minőségben 24 évig szolgált a várost és csak 9 hónapig volt polgármester, méltányosságból polgármesteri fizetéssel, még pedig évi 3460 korona helyett 4000 koronával nyugdíjazza. Dr. Floreszku, aki ügyvédi irodát nyitott, nem elégszik meg a megállapított összeggel, mert azt vitatja, hogy öt már az új nyugdíjtörvény alapján megalkotandó városi nyugdíjszabályzat alapján évi 4560 korona illeti meg és a közgyűlés határozatát megfőlebbezi.

Nagyvárad 12 millió kölesőne. Biharvármegye székvárosa 12 millió értékű közműnek létesítésén fáradozik s e célra kölesőnt keres. Hazai pénzintézetek vállalkozása hiányában a polgármester külföldi bankokhoz fordult s így jutott a londoni Investemend Registered Ltd bankhoz, mely a nagy pénzt hajlandó volt megadni, de kissé drágán. A tárgyalások során a bank mindinkább nagyobb kedvet kapott az üzlethez s hogy megköthesse, Nagyváradra küldte egyik igazgatóját, Hinterman Armandot, ki oda február 26-án érkezett meg. Másnap Rimler Károly polgármesterrel tárgyalta egész nap és végül aláírta a kötelező ajánlatot, mely szerint a 12.000 milliót a város megkapja, amint a közgyűlés a feltételeket elfogadja s a belügyminiszter az ügyletet helyben hagyja.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaságnak tegnap este tartott igazgatóválasztmányi ülésén Kujáni Gábor olvasta fel értekezését a Brodaries-család eredetéről, amely Brodaries István életrajzának bevezetése. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után titkár bemutatta Csoma Józsefnek, a társaság másodelnökének „A magyar heraldika korszaka” című, legutóbb megjelent nagyszabású munkáját, amely a magyar heraldika fejlődését a legújabb időkig tárgyalja. A folyó ügyek élén Fejérfalvy László elnök meleg szavakkal emlékezett meg gróf Andrássy Dénesről, a társaságnak most elhunyt tiszteletbeli elnökéről, kinek emlékét az ülés jegyzőkönyvében örökítették meg.

(—) A budapesti orvosok szövetsége tegnap délután tartotta meg tisztújító közgyűlését és báró Babarcai Schwartzner Ottót, aki tizennégy éven át páratlan szakértelemmel és odaadással a szövetséget, mint elnöke vezette, a budapesti orvosszövetség örökös tiszteletbeli elnökének választotta meg. A főtitkár ezután évi jelentésében beszámolt a

mult év eseményeiről. A közgyűlés a főtitkári jelentést helyeslőleg tudomásul vette és úgy neki, mint a pénztárosnak a felmentvényt megadta. Végül a közgyűlés megválasztotta a szövetség új tisztikarát.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A képviselőházi tintatartódbálás. 1910. március 21-én a képviselőházban zárt ülés volt, amely alatt az akkori miniszterelnök Khuen-Héderváry felé egy vaskos tintatartót súították. Zakariás János, Hoffmann Ottó, Beck Lajos és Mérey Lajos képviselők ellen az inzultus miatt megindult a bünyvadi eljárás, akik ellen az ügyészség vádiratot adott be a törvényszékhez. A vádirat ellen beadott kifogásokat a budapesti törvényszék vádtanácsa elutasította és nevezett képviselőket vád alá helyezte. A határozat kiemeli, hogy az inzultus nem az ülés alatt történt, ez esetben tehát a tetteseket nem védi a mentelmi jog. A törvényszék elnöke ebben az ügyben a fő tárgyalást április 2. és 3. napjára tűzte ki.

§ Pályaorvos és állomásfőnök rágalmazási pöre. Dr. Borsay Sándor megyei tisztifőorvos és államvasuti pályaorvos és Frisch Lajos kiskőrösi állomásfőnök között régebb idő óta feszült viszony volt. Az állomásfőnök feljelentette a pályaorvost, hogy ez kötelességét nem végzi pontosan. Erre dr. Borsay egy hosszabb hírlapi cikkben felelt, amelyben az állomásfőnökről többek között a következőket mondta: Itt a főnöktől kezdve mind alkoholisták, szociálisták, sőt anarchisták. A főnök megbízhatatlan, verekedő, fizikailag ruinalt, jellemileg detronált egyén, aki csak a borralalokra gondol és éppen ezért tekintélye sincs. Legfőbb gondja a tringeldek bezedése. A borralalóért mindenre alkalmas, állására nem érdemes, megrögzött szurájkoló. Ezenkívül azt is állította az állomásfőnökről, hogy a kiskőrösi állomás anyagszertárából saját céljaira jogtalanul fát és szenet vitetett fel a lakására, két ízben pedig a szemébe mondta: Ön egy tringeldes zsaroló! Frisch Lajos ezen cikk miatt fegyelmi feljelentést tett maga ellen, dr. Borsayt pedig rágalmazás miatt pörölte be a kalocsai törvényszéknel. A fegyelmi eljárás tisztázta az állomásfőnököt, dr. Borsayt pedig a törvényszék 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A budapesti ítéletábla ma tárgyalta ez az ügyet és dr. Borsay büntetését 14 napi fogház és 300 korona pénzbüntetésben állapította meg.

§ A Magyar Hírlap sajtópöre. A Magyar Hírlap szerkesztősége ma felkérte dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselőt, hogy a Bud. Tud. ellen haladéktalanul indítsa meg a sajtópört, hogy így az ismert gyalázkodó czáfolat szerzőjét felelősségre vonhassa. Egyben arra kérte fő a Magyar Hírlap szerkesztősége dr. Vázsonyit, hogy ebben a pörben a legteljesebb, a minden korlátostól ment bizonyítást engedje meg; sőt: kijelölje azt.

§ Richter Annuska gyilkosa bolond? A kis Richter Annuska gyilkosa, Vicze Ferencz a vizsgálóbíró előtt megismételte a rendőrség előtt tett beismert vallomását. Kihallgatásai folyamán a gyilkos oly állatiasan butának mutatkozott, hogy védője egy kérvényt intézett a vizsgálóbíróhoz, amelyben a gyilkos elmeállapotának megvizsgálását kéri. A szakadatlan nyomor, éhség, betegség és az intelligencia teljes hiánya — ugymond a védő — ezt látszanak bizonyítani, hogy a gyilkos a büncselekmény elkövetése idején nem volt beszámítható állapotban.

§ A Palatinus R-T. téglái. A Palatinus Építési Részvénytársaság szolgálatában állott Laendler Lajos raktárnok, akinak az volt a feladata, hogy a társaság raktárhelyiségébe beszállított építési anyagokat átvette és gondozta. Laendler Lajos az 1911. év október havában bünyös módon összejátszott a téglák fuvarozó Schiller Sebestyén és Szijjártó József fuvarosokkal, akikkel akként egyezett meg, hogy fuvaronként 10 koronáért adott nekik átvételi elismervényt nem szállított téglákról. Ily módon mintegy 12 fu-

varról, tehát 12.000 téglát átvételéről szolgáltatott ki átvételi elismervényt anélkül azonban, hogy a téglákat a fuvarosoktól átvette volna. A két fuvaros a téglákat aztán elfuvarozta Czinótára és ott cinyecseknek eladta. A Palatinus Részvénytársaság egy véletlen folytán rájött raktárnokának bütlenségére s megtette a büntető feljelentést ellene. Ma tárgyalta ezt a büntető a büntető törvényszék. A bíróság Schiller Sebestyén és Szijjártó Józsefet sikkasztás vétségéért három-három hónapi fogházra ítélte. Laendler Lajossal szemben pedig védelejtés folytán a további eljárást megszüntette.

§ Elutasították a császárt. Megirtuk már lapunkban, hogy Vilmos német császárt az elblingi bíróságok elutasították keresetével, amelyet elblingi uradalmanak bérlője ellen indított. Erre a császár felmondási keresetet indított Sohst bérlő ellen, amelyben a bérlőnek június 30-ára való felmondás elismerését kérte. Elblingből ma azt a hírt kaptuk, hogy a császárt a polgári bíróság a felmondás fenntartása tárgyában indított keresetével elutasította, aminek az a következménye, hogy — akár tetszik a császárnak, akár nem — Sohst még további öt évig bérlője marad a császári uradalomnak.

§ Megrögzött betörő. Székesfehérvárról jelentik: A székesfehérvári kir. törvényszék háromnapos tárgyalás után mondott ítéletet Bereczki János 53 esztendő budapesti illetőségű csavargó fölött, aki negyvennyolczrendbeli család és sikkasztás miatt került a vádlottak padjára. A rovtomultu gonosztevő már 17 esztendőt töltött börtönben, ahonnan a mult év elején kiszabadulván, az egész Dunántulban követett el kisebb-nagyobb betöréseket és lopásokat. A mult év szeptember 9-ike óta van vizsgálati fogságban egyik orgazdájával, Horváth Sándor bokodi lakossal együtt. A törvényszék mintegy százhusz tanu és károsult kihallgatása után Bereczki Jánost hat esztendő fogházra, Horváth Sándort pedig orgazdaságért öt hónapi fogházra ítélte.

§ Megrágalmazott városbíró. Morvai János, egy követeléseket leszámítóló és magánkutató intézet tulajdonosa több pört indított a VI. kerületi előjáróságon, amely pöröket Forster Jenő városbíró megszüntetésével fejezett be. Morvai ezért szemrehányásokkal illette a városbíró. A vita annyira fajult közöttük, hogy tettelegessé lett belőle. Morvai és felesége erre boszúból azzal a váddal illették a városbíró és kezelőtiszviselőjét, Fodor Bélát, hogy a hivatalban erkölestelenséget művelnek. A városbíró feljelentésére két rágalmazás és hatóság elleni erőszak miatt indult meg az eljárás Morvai és felesége ellen, akiket ma a budapesti büntető törvényszék vádtanácsa vád alá helyezte.

§ Az öngyilkos apaes. Megirtuk, hogy a párisi automobil-apaesok egyike, a halálbüntetésre ítélt Carouy a fogházban megmérgezte magát. Párisból jelentik, hogy az öngyilkost most boncolták fel, amelynek folyamán kiderült, hogy Carouy cziánkálival mérgezte meg magát. A mérgeben ugyanannyi százalék kénsavat találtak, mint a Soudyud, Bonnot szobájában és Garnier villájában talált mérgekben volt. Utóbb kiderült, hogy Carouy a mérget czipőjének kivájt sarkáiban rejtgette, amely mérge a csekély arányu bomlás daczára is elég erős volt arra, hogy hatása halálos legyen.

SPORT.

(—) A lécsi Rapid csapata, amely vasárnap a FTC. vendége lesz — tekintettel az előre láthatólag erős mérkőzésre — következő legjobb összedállításában megy a küzdelembe:

Kaltenbrunner
Wegscheider Brandstaetter II.
Alisna Brandstaetter I. Hagler
Bauer Blaha Kuthan Grindl Kezal
Ezzel szemben a FTC. azzal a csapattal áll ki, amelylyel mult vasárnapon a NSC. fölött oly pompás győzelmet aratott. Ezt megelőzőleg a BAK—Törökvis bajnoki küzdelme fogja a közönséget gyönyörködtetni.

H e t i m ű s o r :

Március hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Népopora	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Uránia	Hangversenyek
Délután. 2 Vasárnap — — Este 8.	A denevér Chabert ezredes	Az első és a második Caesar és Cleopatra	—	Troubadur Aranyosó	Blla Lakások	Eva A cigányprimás	A tarkas Tavaszi ünnp.	A nagymama Mayerék	—	—

KÖZGAZDASÁG.

A MÁV. a magyar szén ellen? A MÁV. igazgatósága által megtartott szénárlejtés eredményeiről a legkülönbözőbb hírek kerültek forgalomba. A legtöbb ajánlattevő három éves kötésre tett ajánlatot s meglehetősen drága áron. A felszülézi és osztrák ajánlatok tonnánként 2 korona 60 fillér. sőt 3 korona 50 fillérrel is magasabbak, mint aminő áron 1911-ben a Máv. biztosította szén szükségletét. A legtöbb német és osztrák ajánlattevő kijelentette, hogy nem veti magát alá azoknak a szigorú feltételeknek, amelyeket a Máv. a szén minősége tekintetében kikötött, nyilván azért, mert a felszülézi bányáknak a múlt évben 300.000 koronát vontak le azon a czímen, hogy az általuk szállított szén minősége nem felelt meg a kikötött feltételeknek. Hír szerint a legolcsóbb ajánlat az Osztrau-kadini bányáé és a Nyugat-magyarországi kőszénbányáé. A helyzet tehát ma az, hogy a Máv. legolcsóbban és a minőség garancia feltételek teljes elfogadásával a magyar bányáknál kötheti le szükségleteit. Ezzel szemben világosan kitűnik, hogy a porosz bányák egyöntetűen arra törekcsenek, hogy magas árakkal eret vágjanak a Máv.-on. E világos tendencia dacára az a meglepő hír járja, hogy a kormány a magyar szén mellőzésével hosszú lejáratu és indokolatlanul drága szerződéseket akar adni a porosz bányáknak. Nem hishetjük, hogy a Máv. csakugyan ezzel az abszurd tervvel foglalkozik. Hiszen bizonyos, hogy országos följjajdulás járna nyomában.

A Kereskedelmi Csarnok ülése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmánya ma tartotta rendes havi ülését. Az elnök bejelentette, hogy a juta, kender, len és hasonczikkék szakmája részére egy új szakosztály alakult, mely edemleges működését már meg is kezdte. Az új szakosztály a Csarnok választmányába Fischl Simon és Morvay Izso szakosztályi tagokat küldötte be. A kereskedelmi miniszter véleményadásra híván fel az együletet a vasuti áru fuvarozás tárgyában 1890. évi október 14-ikén létrejött nemzetközi egyezmény tárgyában, a választmány megbizta az igazgatóságot, hogy az illetékes szakosztályok meghallgatása után a véleményt állapítsa meg. Az informáló irodák egy részének sérelmes eljárása tárgyában a választmány elhatározta, hogy ez ügyben a Kereskedelmi Kamaránál folyamatban lévő akcióhoz csatlakozik.

A Hálókocsi Társaság új kocsijai. A Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság, amely Magyarországon étkező kocikat is járat a főbb vonalakon közlekedő gyorsvonatokkal, elhatározta, hogy a közönség kényelmére az összes gyorsvonatokhoz eszatal ezental étkező-kocikat. E határozat meghozatala alkalmával Gerenday László, a társaság magyarországi igazgatója előterjesztést tett a Brüsszelben székelő társaságnak, hogy az ujonnan megépítendő kocikat a magyar ipar pártolása céljából Magyarországon építtesse meg. Az indítványt a társaság vezetősége elfogadta és így Gerenday László nagyobb megrendelést tett a győri vagongyárnál. Mintegy négy év alatt ez a társaság harminczöt új kocsi építtetett közel négy millió korona értékben és azóta magyar kocsi közlekednek, úgy a Máv., mint a Ksod. és a Délivásut vonalain. Tegnap délután ismét hat új étkező kocsi vett át a győri vagongyártól a Nemzetközi Hálókocsi Társaság magyarországi kirendeltsége, amelyeket — mint az szokásos — ünnepség keretében próbálták ki. E próbajarat alkalmából megjelentek a Nemzetközi Vasuti Hálókocsi Társaság részéről: Galla I. főfelügyelő, a Magyar Államvasutak igazgatósága részéről Schindler Ferenc főfelügyelő, Kabody Káry felügyelő, Vécey Ede felügyelő, Silberer Sándor máv. titkár, Boro Adolf, Mocsary Henrik máv. főmérnökök, Buzás Mihály főmérnök, Chorin József, Jobszt Sándor főellenőrök, Méricz István, a Hálókocsi Társaság budapesti műhelyeinek főnöke, Brüsszel Henrik, a társaság páisi kiküldöttje és Schermann Artur, a győri vagongyár igazgatója, ki személyesen adta át a kocikat. A próbamenet a keleti pályaudvarról indult ki és pedig Budapesttől Hatvanig személyvonat sebességgel, onnan visszajövet Gödöllőig hatvan kilométer, majd pedig kilenczven kilomé-

ter sebességgel haladva, amely Magyarországon a legnagyobb menetsebesség. Miután az összes kocsi minden néven nevezendő kívánalmaknak megfeleltek, a társaság átvette azokat s egyszersmind a bizottság megadta az engedélyt a kocsiak forgalomba való hozására. Az ujonnan épült, izléssel berendezett kocsi husz méter hosszúak s negyven személyre vannak berendezve. A konyhaberendezés azonban oly nagy, hogy egyszerre kétszáz személyt is elláthat. Mint értesülünk, a Hálókocsi Társaság ujjaban ismét tíz új étkezőkocsit rendelt meg.

Bosznia és Hercegovina ipari viszonyairól. Ezen a czímen tartott tegnap előadást Besarovic Vojislav bosznia-hercegovinai tartománygyűlési képviselő és a serajevói kereskedelmi és iparkamara titkára, a Magyar Bosnyák Gazdasági Központ meghívására. Az érdekes előadáson, amelyet a Kereskedelmi Csarnok dísztermében tartottak, az előadó az ipari viszonyok területéről kiindulva ismertette a Boszniában régebben fennállott czéhrendszert, az okkupáció óta a kézműiparban beállott változatok tüzetes méltatásával. A hanyatlóban lévő kézműipar újjáéledéséhez törvényes oltalomra és szakismeretek elsajátítására van szükség. A törvényes szabályozás hiányán segít egy törvényjavaslat, amelyet a kereskedelmi és iparkamara már tárgyalás alá vett. Az előadást a közönség rendkívüli figyelemmel hallgatta és zajos tetszéssel honorálta.

A vaskartell ellen. Az osztrák parlament pénzügyi albizottsága igen beható vizsgálatot vezet a haditengerészet legutóbbi külföldi megrendelése tárgyában. A tengerészeti parancsnokság tudvalevőleg azzal indokolta az uszódokk és tengeralattjáró hajók németországi megrendelését, hogy a vaskartell uszora árakat szabott. A pénzügyi albizottság ülésén aztán ezek a vádak be is igazolódtak. Kiderült ugyanis, hogy a kartell ugyanazt a vasat, amelyért Monfalkoneban az uszódokk-szállításnál tízezkilencz korona egységárat kért, Japánországba tizenhárom korona ötven filléért szállította. A kereskedelmi minisztérium képviselője ezt egészen rendjén valónak találta és hozzátette, hogy az árkülönbség érthető, mert Japánországban az árakat a világpiac versenyére való tekintettel kell megállapítani. Azonban egészen világos, hogy a vaskartellnek ilyen nagy árkülönbsétre mégsem lett volna szabad számítani, ez már tullepi azt a határt, ameddig közzállításknál el lehet menni. A vaskartell kérdésével idebaza, sajnos, a hivatalos körök nem foglalkoznak. Ellenben a Gyáriparosok Szövetsége foglalkozott legutóbbi igazgatósági ülésén vele s legalább a veszett fejse nyelét igyekezett megmenteni azzal, hogy a lefolytatott tárgyalások eredményeképpen kilátást szerzett arra, hogy a tengeralattjáró hajókat építő külföldi czég a hajók némely fontos alkatrésztét a magyar ipar révén szerzi be. Behatóan foglalkozott a Szövetség azoknak az intézményes biztosítékoknak a kérdésével is, amelyek hivatalos volna a jövőben hasonló eseteket megakadályozni és magáéva tette az alsóausztriai kereskedelmi és iparkamara azon kezdeményezését, hogy a hadsereg külföldi beszerzései csak a két kormány beleegyezésével legyenek eszközölhetők s hogy a külföldi és belföldi ár között a belföldi drágább termelés folytán indokolt latitude engedélyeztessék, melyet esetenként e czélra alakítandó bizottság termelési és gazdasági viszonyaink mérlegelésével állapítana meg.

Az év első hónapjának külkereskedelme. A központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak folyó évi január havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 129.8 millió koronával szemben ez év január havában 125.2 millió koronát tett s ebből 87.4 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múlt évi 123.5 millió koronával szemben a folyó évi január hónapban 126.4 millió koronát ért el, mely összegből az ausztriai rendeltetésű kivitelre 88.5 korona esik. Az 1913. év első hónapjában árumérlegünk összesen 1.1 millió korona, Ausztriával szemben pedig kerek egy millió korona *kiviteli többletet* tüntet fel. Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar készvártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a folyó év január havában 29.3 millió koronát (1912. januárjában 39.7 millió korona) tett. Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezental is a gabonaművek és a liszt. Az utóbbiból január havi kivitelünk 12.1 millió koronát tett, amiből 10.2

millió korona értékű Ausztriába szállított. A vágó és igás állatok kivitele az előző év január havának eredményeihez képest emelkedett s az előző évi 17.1 millió koronával szemben 23.5 millió korona értéket képviselt. Homok- és kristálycukorból kivitelünk az előző évi 851 ezer koronáról 8.1 millió koronára emelkedett, nyerscukorból ellenben 8.8 millió koronáról 5.3 millió koronára csökkent.

A gyáriparosok a magyar automobil-iparért. Ismeretes, a kereskedelemügyi minisztérium az autotaxi szabályrendelet kapcsán milyen mostohán bánt el a magyar automobil-iparral, amikor nem biztosította a kizárólágosságot a magyar ipar részére és ezt a főváros arra használta fel, hogy egyrészt külföldi automobiloknak is biztosított tekintélyes számú rendszámot, másrészt pedig kizárta a szállításból egyik legrégebb magyar automobilgyárunkat, mely nagy befektetésekkel — az állam által szubvencionálva — rendezkedett be automobilok gyártására és amely a Szövetségnek információi szerint teljesen versenyképes minőségben állít elő automobilokat. A Szövetség annak a reményének ad kifejezést, hogy a fővárosnál e kérdésben a méltányosság fog fölülkerekedni s hogy a kereskedelmi minisztérium igazi iparfejlesztő szempontok által vezetve a Szövetség ezirányu akcióját támogatni fogja.

Az osztrák osztályorsjáték. Bécsből jelentik: Az új állami osztályorsjáték első húzása októberben lesz. Minden húzáshoz 100.000 sorsjegyet bocsátanak ki, az eladásra a bankok, dohánytözsdek és a lottójövedék főkjai vállalkoztak. Ezek közösen eladási szövetkezet létesítenek, amely közvetítő kapocs lesz az osztályorsjáték igazgatósága és az elárúsítók közt.

Drágul a cipő. Bécsből jelentik: A kartellbe tömörült osztrák és magyar cipőgyárosok ma Bécsben ülést tartottak, amelyen heves ellenállás fejlődött ki a kartell fentartása ellen. A felszólalók rámutattak arra, hogy a kartell árpolitikája az év eleje óta a talpbőrnek minőség szerint 20—100 százalékos, átlagban 30—40 százalékos emelkedését idézte elő. Amióta a kartell fennáll, a cipők ára páronként átlag 1 koronával emelkedett, ami valósággal özönét zudította a monarchiára a német, angol és amerikai cipő-behozatalnak. Ez nagy veszélyt rejt magában a monarchia cipőipara részére. A gyűlésen a cipőgyárosok elhatározták, hogy szövetkezetet alapítanak a bőrbehozatalra és a kartellen kívül álló cserzőműhelyekkel való összeköttetés ápolására. Az ülés lefolyása rendkívül heves és izgatott volt.

A galgóczi szekérgyár újjászervezése. Szacelváry György egy érdekcsoporttal együtt megvette a múlt évben félmillió tőkével létesült galgóczi szekérgyárat. E vállalatból részvénytársaságot alakítanak. A társaság főleg gazdasági és hadi szerek gyártásával fog foglalkozni.

A nyersolaj-kartell ellen. Tudvalevő, hogy a petroleum-kartell óriási módon, három év alatt mintegy ezer százalékkal emelte a nyersolaj árát, amivel hallatlanul fölszöktette az ipari czélokra alkalmas benzín árát is. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége a petroleum-kartell e kizsákmányoló üzletpolitikája ellen új akcióit kezdeményezett.

Egybehívott közgyűlések.

Márczius 5. Első Magyar Iparbank rt.
Márczius 13. Magyar Jelzálog Hitelbank rt.
Márczius 13. Magyar Agrár- és Járadékbank rt.
Márczius 14. Első Magyar Általános Biztosító rt.
Márczius 19. Magyar Általános Hitelbank rt.

Felelős szerkesztő:

DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.

Kiadó tulajdonos:

Magyar Újságkiadó Vállalat.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Aggság ellen

Dr. Hommel-féle Haematogen!
Óvás: a Dr. Hommel nevet
hangsúlyozni kell!

TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Budapest, február 28. A készrúpiacra ma... Budapest, február 28. A készrúpiacra ma... Budapest, február 28. A készrúpiacra ma...

A készrúpiacra kötetett... Buza, Tiszavidéki: 100 q 80 k 23.50 K... Buza, Tiszavidéki: 100 q 80 k 23.50 K...

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtt:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Buza 1913 áprilisra, Rozs októberre, Zab áprilisra, Tengeri 1913 májusra.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Buza 1913. áprilisra, Rozs áprilisra, Zab áprilisra, Tengeri 1913. májusra.

Bécs, február 28. (Saját tudósítónktól.) A külföldi gabonapiacok nem adtak unszólást...

Buza: új tiszavidéki 12.10-12.55, mosoni és győri 11.10-11.50, felsőmagyarországi és délvidéki 11.10-11.50...

Ertéktőzsde.

Budapest, február 28. A külpolitikáról... Budapest, február 28. A külpolitikáról... Budapest, február 28. A külpolitikáról...

ték ki. Az általános sztrájkától való félelem sok eladót vonzott és így az értékek árai jelentékenyen esökkentek.

Az előzőszen kötetett: Osztrák hitel 631-582.25, Magyar hitel 823.75-825.50, Per. kor. 83.80-83.90, Jelzálogbank 434.50-435.50...

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 630.25-631, Magyar hitel 821.50-823.50, Prompt, kor. 83.60-83.65, Per. kor. 83.75...

Utőzősde: Osztrák hitel 630.50, Magyar hitel 821.75, Leszámitolóbank 515, Jelzálogbank 432.50...

Bécs, február 28. A piac ugyan nem ítélte meg olyan kedvezően a külpolitikai helyzetet, mint tegnap, az előtőzsde azonban szilárd irányzattal nyílt meg.

10 óra 30 perczkor kötetett: Osztrák hitel 632.50, Magyar hitel 825.50, Laenderbank 516, Unionbank 597, Államvasut 708...

1 óra 30 perczkor kötetett: Osztrák hitel 631.75, Magyar hitel 825, Anglobank 339, Laenderbank 516.50, Bankverein 513...

Utőzősde: Osztrák hitel 631.25, Magyar hitel 822.50, Anglo 337.50, Bankverein 514.50, Union 595, Laenderbank 516...

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró ár-folyam, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalom, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Közlökedési vállalatok. Includes various bank and company names and their market values.

Berlin, február 28. (Értéktőzsdé.) Megnyitáskor gyengébb irányzat uralkodott, mert a pénzpiac viszonyai és Albánia határmegállapításáról érkezett kedvezőtlenebb jelentések rontották a spekuláció optimisztikus hangulatát és tartózkodásra birták a spekulánsokat. Erősebb csökkenéseknek azonban csak egyes értékek voltak kitéve, mint rajnai acél és rhombachi kohó, melyek a kontinentális export-vasárak újabb csökkenésére mintegy 3 százalékkal, illetve 1 és fél százalékkal alacsonyabban indultak. Villamossági értékek közül a villamos vállalatok központjának részvényei szintén mintegy 1 és fél százalékkal emelkedtek. A csökkenés többnyire alul maradt az egy százalékon. Jól tartottak voltak gőzhajós részvények az Északnémet Lloyd fényes zárlatára és amerikai vasutak a tegnapi newyorki tőzsde szilárd magatartására. Járadékok közül török-sorsjegyek szilárdabbnak voltak, míg a 3 százalékos birodalmi kölcsön tovább csökkentek. A későbbi folyamatban London, Páris, Pétervári hatása alatt emelkedő árfolyamok mellett általános megszilárdulás állott be, főleg miután a politikai helyzetet is nyugodtabban itélték meg. Az utótőzsdén a felfelé menő mozgalom fokozódott. A készáruipiac ipari értékei túlnyomórészt tartottak voltak. Pénz néhány napra ultimón tul 3 és fél—3 és egyenved százalék, magánkamatláb rövid lejáratú 5 és háromnegyed százalék, hosszú lejáratra 5 és háromnegyed százalék.

Berlin, február 28. (Saját tudósítónktól.) A jelenlegi nagy pénzihiány igen kinosan nyilvánult meg a mai discont kamatláb megállapításánál. Csak főlórás tanácskozás után sikerült megállapítani a rövid lezárt kamatlábat 5%, a hosszabb lejáratú kamatlábat pedig 5 1/2 százaléknál. A napipénz ára 6 1/2 százalék. A pénzügyi szükségességgel összefüggésben nagy kínálat mutatkozik idegen váltókban. A londoni check 1 1/2 pfennig, a párisi 2 1/2 pfennig, a német visszafizetésű 2 1/2 pfennig.

Üzleti tudósítások.

Tojástőzsdé. (A budapesti tojástőzsdé árjegyzései 1913. február 28-án.) Tiszavidéki: eredeti 88, Kosárru (16 darab 1 korona), átszámítva 90 K, Irányzat: szilárd.

Kőbányai sertéspiac. Február 28. Magyar elsőrendű. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 142—148 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 klg.-ig terjedő súlyban) 143—150 fillér. Közép (páronként 240—280 klg., 138—140 fillérig). Sertéslejtés: 1913. évi február 26. napján volt készlet 28120 darab, február 27-én elszállított 290 darab, 1913. február 28. napjára maradt készletben 27840 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertésüzletirányzat. (A székesfehérvári állatvásár és közbizottságától 1913. február 28.) Előző napi eladatlan maradvány 228 darab sertés, 65 darab süldő, 13 darab malacz. Pótfelhajtás 300 darab sertés, 88 darab süldő, 15 darab malacz. Mai felhajtás (negyed 4-ig) 1744 darab sertés, 55 darab süldő. Összesen 2362 darab sertés, 143 darab süldő, 15 darab malacz. Eladatott 1902 darab sertés, 95 darab süldő. Mai maradvány 470 darab sertés, 48 darab süldő, 15 darab malacz. Árjegyzés. Zsirterítés. Öreg I. rendű 250 klg. életsúlyononással 132—140 fillér. Öreg II. rendű 230—350 klg. életsúlyononással 128—134 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felüli életsúlyononással 134—156 fillér. Fialat közép 220—300 kg.-ig életsúlyononással 136—146 fillér. Fialat könnyű 120 kg.-ig 142—160 fillér. Huszterítés süldő 50 kg.-ig belf. élőszulván 110—128 fillér. A vásár irányzata: élénk. Az árak változatlanok.

Budapesti szarómarhavásár. Február 28. Felhajtott 724 darab élő burju (közte 13 rugott), 7 darab lelt borju, 76 darab élő bárány, 1176 darab lelt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 110—118 fillérig, kivételesen 120—126 fillér, középminőségű élő borjúkért 100—108 fillér, lelt borjúkért 116—124 fillér, silány és rugott borjúkért 72—90 fillérig. Élő bárányokért 12—26 K, lelt bárányokért 10—20 K páronként. Az irányzat általában lanyha volt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 28. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Spitzer Jakabot, a budapesti és es kir. helyőrségi hadbírósnál alkalmazott cs. és kir. 23. gyalogezredbeli I. osztályú számjáró őrmestert, igazolványos altisztet a kassai kir. járásbíróshoz irnokkát; Puchlin Gyula okleveles kertész, kassai lakost, egyelőre ideiglenes minőségben, az aszói javítóintézethez családfigyelővé; a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Gaudernak Rudolf határrendőrfelügyelőt a határrendőrséghez segédfogalmazóvá; a pénzügyminiszter Kroll Albert segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a dévai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségénel és Gesmay Miksa községi

jegyző, balatonalmádi lakost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztekké a győri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségéhez kinevezte.

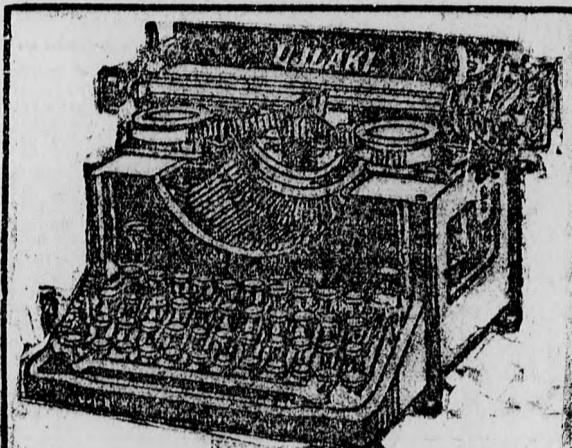
Áthelyezések. A budapesti kir. ítélőtábla elnöke Halász Vilmos dr. komáromi járásbírói joggyakornokot a szolnoki járásbíróshoz; dr. Tolcsvai Bónis Ferencz beregszászi törvényszéki és dr. Szentlélek Sándor kassai törvényszéki joggyakornokokat a budapesti kereskedelmi és váltóörvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Spiczter Endre nagyváradlakos „Szegő”-re, Greiner Andor ujjpesti lakos „Gábor”-ra, Grossmann Samu budapesti lakos családijának „Gyárfás”-ra kért átnevezését megengedte.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Részletfizetésre is!
Látható írásu
UJLAKI írógépek
Arjegyzék kívánatra. Arjegyzék kívánatra.
UJLAKI írógéptelep
Bpest, VII., Erzsébet-körut 28.
Telefon 122-60. Telefon 122-60.

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —

IRTA: RICNEBOURG EMIL.

Egy este a báróné felkérte őt, hogy ülne melléje: titokteljes kifejezést öltve, mondta: — Ön tudja, hogy Soleure gróf engem minap meglátogatott?

Raymunda önkénytelenül megrázkódott.

— Igen, báróné, — felelt elpirulva.

— A gróf egyedül óhajtott velem lenni, azért kérettem önt, hogy maradjon szobájában. tovább egy óránál beszélgettünk együtt. Sokat beszélt önről.

— A gróf ur? Rólam?

— Mondja meg nekem, kedvesem, mint vélekedik és mit tart a grófról?

— Minden tekintetben csak a legjobb véleményt táplálom felőle, épp úgy, mint maga a báróné.

— Ez helyes felelet. Azonban tudja ön, hogy a gróf szerelmes?

— Az nincs neki megtiltva.

— Bizonyosan nincs. Hanem amit önnek meg kell mondanom, az, hogy az ön személye foglalkoztatja gondolatait.

— Oh báróné! — hebegé Raymunda, megilletődött hangon, leütött szemekkel. Szíve hevesen dobogott.

— Igen, kedvesem, úgy van. — folytatta a báróné. — a gróf önbe szerelmes. Oh, én azt már régen észrevettem; gyakori látogatásai, ön iránti gyengéd figyelmességei, a mód, melylyel önre nézett, elfogult kifejezése, szavának hangja, ha önnel beszélt, szóval: egész tartása és viselete kitalálni s felismerni engedte érzelmeinek természetét. Igen, gyermekem, a grófnak eddig annyira elzárkózott szíve, mely előtt a szerelem öröme és bánata eddig ismeretlen volt, megnyílt

és megszólalt az ön számára. Akaratlanul s önkénytelenül — mi szükséges volt — győzte ön le, Raymunda, a gróf nőkerülő természetét. Önnek volt fentartva azon dicsőség, ezen nagy gyermeket megszelidíteni. Önt bájosnak, gyönyörűnek találja. Soha, igazán soha sem láttam ehez hasonló lelkesedést. Végre, édes Raymunda, Soleure gróf elhatározott szándéka, önt nőül venni.

A felolvasónó lassan emel fel fejecskéjét és bánatos tekintete urnőjének mosolygó arczára tapadt.

— Oh, báróné, — szóló aztán oly kedélymegtúllással, mely tán igazi volt, — mit mond ön nekem?

És a gyönyörtől elragadt báróné az ügyes színésznő szemében nagy könnyecskéket látott tündökölni.

— Kedves gyermekem, — szóló mosolygva, — én azt mondom önnek, ami igaz.

— Hisz ez lehetetlen!

— Miért volna lehetetlen? Nem tetszik önnek a gróf?

Raymunda, tudva azt, hogy mily heves van bizonyos körülmények közt a hallgatásnak, nem felelt; de elpirult s veres lett, mint a pünkösdi rózsá, melle pedig gyors ütemben zihált, ami kedélyizgatottságának heveségét tüntette fel.

— Ne tetesse magát, kedvesem, — folytatta a báróné, — az ön nedves szeméi, zavarára, felindulása nekem többet mondanak, mint amit sok szóval kifejezni lehetne. Vallja meg, Raymunda, hogy szereti Soleure gróft.

— Oh igen, szeretem őt! — felelé reszketeg, majdnem szinte suttogó hangon.

— Tudtam én azt! — kiáltott fel a báróné. Aztán élénk hangon folytató: — Istenem, mennyi bajjal jár, fiatal leányokból kis titkaikat kiorozkálni! De hisz minden a legjobban áll; a gróf önért ábrándozik, ön pedig szereti őt!

— Ön szívemben olvasott, báróné; ezen titkot, melyet még magamnak sem mertem bevallani, annyira megijesztett az, mi bennem véghez ment, ezen titkot ön kitalálta. Oh igen, báróné, én szeretem Soleure gróft; de ezen szerelem, melynek ellenállani nem tudtam, sem azt leküzdeni, mely más valakit boldoggá tenné, számomra fájdalmas bánat; mert, báróné asszonyom...

— Tudom, tudom, — vágott szavába az öreg hölgy. — Ön ismételtén azt akarja nekem mondani; én csak egy szegény leány vagyok!

— Ez igaz, és azért Soleure grófnak el kell állani szándékától... Ó minden és én — semmi sem vagyok. A különbség, mely bennünket elválaszt, tulságos nagy. Engem magához emelni, engem nőül venni, azt, báróné, ő nem teheti.

— Akkor ön, kedvesem, nem ismeri a gróft; semmi sem fogja visszatartani. Abból, amit nekem mondt, kivethetem s megértettem, hogy semmiféle tekintetben nem hagyja elhatározását megindíthatni. Anyja iránti barátságom azon kötelességet róta rám, hogy néhány kifogásomat s elvetésemet neki előterjeszsem; mindent elmondtam neki, amit ily esetben az ember csak elmondhat. Korom iránti tekintetből nyugodtan, de látható türelmetlenséggel végighallgatott. Aztán így felelt: — Nincs szükségem arra, hogy egy fiatal leány nekem pénzt hozzon, az ember nem veszi nőül a hozományt. Meglehet, hogy Dugmin Raymunda kisasszony szegény és alacsony származású, ám legyen; de azért kevesebb erénytel bir? Én csak kitaláló, jeles tulajdonságait látom, melyek rám nézve becsesebbek, mint a vagyon és nemesi címek. Ha oly fontos ügyről van szó, mint a házassági kötelek, akkor csak szívüinktől szabad tanácsot kérnünk.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szombat, 1913. március 1-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

A faun.
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Edward Knoblauch. Fordította: dr. Sebestyén Károly.

Kezdeté 1/8 órákor.

NÉPOPERA.

Aranyeső.
Operett 3 felvonásban. Irtá: Béldi Izor. Zenéjét szerzte: Zerkovitz Béla.

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Először:
Lakajok.

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Tavaszi ünnep.

Kezdeté 1/8 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

Nincs előadás.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Lohengrin.

Regenya dalmi 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Wagner Richard. Fordították Böhm G. és Ormay F.

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

A cigányprimás.
Operett 3 felvonásban Irták: Wilhelm és Grünbaum. Fordította Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzte Kálmán Imre

Kezdeté 1/8 órákor

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22.

Minden este 8 órákor a márciusi sláger-műsor keretében **BANDIKA** a kis mozi színész, aki nővérel Fonfonnal és saját szintársulatával új, eredeti, kizárólag a Royal-Orfeum részére készült mozi-szkeccset játszik. Azonkívül: **Bernhard Mörbitz** a legvidámabb német komikus és az összes márciusi új, pompás attrakciók. — Előadás után **Royal-Cabaret.** Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárú-sító helyeken.

Vasárnap, március 2-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyáru családi előadás, **Bandika** és az összes attrakciók felleptével.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22.

Vasárnap, március hó 2-án, délután 3 1/2 órákor a mérs. helyáru családi előadás keretében

BANDIKA a kis mozi színész nővérel **FONFON**-nal és saját szintársulatával új, eredeti, kizárólag a **ROYAL-ORFEUM** részére készült mozi-szkeccset játszik. Azonkívül az egész márciusi sláger műsor. Mérsékelt áru jegyek elővételi díj nélkül válthatók a **ROYAL-ORFEUM** jegypénztáránál és az összes városi jegyárú-sító helyeken.

PALAIS DE DANSE

(Táncpalota)
VI., Szerecsen-utca 35. Telefon: 120-77.

Kezdeté este fél 11 órákor.
!Csak rövid ideig!

NINON DE BEAUVAIL fellép-tével:
klasszikus szépségesték.

Ezenkívül La Sirène a „Tenger fenekén” című jelenetben, Scherbakoff hercegnő stb. stb. — Előadás után párisi vig hangulat és táncmulatság reggelig!!!

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. szám. Telefon: József 21-16.

Kezdeté 1/9 órákor.
9 órákor Ujdonság! 9 órákor.

A háboru áldozata!

11 órákor. 11 órákor.
A KÉK DOMINÓ.

Bohózatok. Irták: GLINGER és STAUSSIG.

Új kuplék és remek külföldi számok!
Jegyek: Délelőtt 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban. Egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban, Andrassy-ut 19. és a Hungaria-fürdő pénztáránál kaphatók.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre — 2.50 korona
Félévre — 5. — korona
Egész évre — 10. — korona

SINGER és WOLFNER
VI., Andrassy-ut 16. szám.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmaon Imre igazg.

Ma új műsor!
Sylvester Schäffer

(Prolongálva.)
Piccolo Roberts
A legkisebb dirigens.

Pichel and Skali
A legjobb excentrikusok.

The 4 Helleways
Komikus sódronykötél-jelenet.

Martiné Brothers
Trambolin-jelenet.

Dr. Wehler Hubertus
Imitátor.

Les Clements
Parodisták, stb. stb.

Holnap, március 2-án két előadás. Kezdetük fél 4 és 8 órákor Sylvester Schäffer felléptével

Jegyelővétel délelőtt 10—1 óráig és délután 3—6 óráig a nappali pénztáránál.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22.

Minden este 8 órákor a márciusi sláger műsor keretében

BANDIKA

a kis mozi színész, nővérel **FONFON**-nal és saját szintársulatával új, eredeti, kizárólag a Royal-Orfeum részére készült mozi-szkeccset játszik. — Azonkívül:

Bernhard Mörbitz

a legvidámabb német komikus és az összes márciusi új pompás attrakciók. Előadás után **ROYAL-CABARET.** Jegyek az összes előadásokra — elővételi díj nélkül — válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és az összes városi jegyárú-sító helyeken. Vasárnap, március 2-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyáru családi előadás **BANDIKA** és az összes attrakciók felleptével.

NESTLE

GYERMEKLISZT.

Csecsemők, szülők, és gyomorbetegségek részére.
A legjobb alpesi tejből készült.
Fizetést a „Gyermekápolásról” ingyen küld:
NESTLÉ, WIEN, I., BIBERSTRASSE 11. SZ.

ALKALMI SZŐNYEGEK, BUTOROK, CSILLÁROK

szalon- és bőrgarnitúrák, teljes lakberendezések
legolcsóbban kaphatók az

Alkalmi Butoráruházban
VIII., Baross-utca 9.
(az egész házban)

NÉPOPERA

MÁRCZIUS HAVI MŰSORA:

1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 23, 24, 25, 26

ARANYESŐ

Vogelström és Van der Osten

együttes vendégjátéka:
5. Wágner hangverseny.
7. Faust.
9. Délután: Mignon.
11. Hoffmann meséi.
13., 15., 18. A madonna ékszere.

Slezák Leó vendégjátéka

17. Trobadur.
19. Álarcosbál.

A müncheni udvari opera vendégjátéka WALTER BRUNO

főzenelgazdátó vezényletével:
20. Figaró házassága.
22. Don Juan.

Amatőr-kiadásban

most jelent meg:

BENEDEK ELEK
FALUSI BOHÉMEK

Idill 3 felvonásban, előjátékkal.

Ára 2 korona 50 fillér.

Kapható

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fia) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM
és minden könyvkereskedésben.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ma és minden este:

„Die Geschichte vom Wolf”
Irtá és rendező: Trebitsch Sándor.
EZT MEGELŐZI:
„Szégyen! Gyalázat!”

és az új szólószámok.
Jegyek elővételben: a nappali pénztáránál d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig: Hirsch Andrassy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. „Az Est” kiadóknál és Breuer tőzsde, Teréz-körút 54. — 12 óra után az első emeleti „Casino de Parisban” a legjobb énekek és táncszámok felleptével.

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körut 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Sérültek!

A világhírű **Multiform-sérvkötő**

szabadalom leírását ingyen és bérmentve küldjük.
— Kioszerélhető nyomlapok. Legfinomabb kiállítás, kényelmes viselet.

Sérvkötők egyoldalu 6-8-10-12-15 K
kétoldalu 12-16-20-24-30 K

Műláb a lehető legjobb kivitelben műköző a leg-izlésebb kiállításban műtűző

Támgép, haskötő, gumúharisnyák stb. saját gyárunkban jóállással, mérték szerint készítetnek.

Hagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Orvosi Műszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32., a Rókus-kórházzal szemben.

✚ A vörös keresztre ügyeljünk. ✚

„UJIDÓK“

TÁRSADALMI ÉS SZÉP-
IRODALMI KÉPES HETILAP

Szerkesztő: HERCZEG FERENCZ

KIADÓNYIVAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-UT
16. SZÁM. ÁRA:
NEGYEDÉVEN-
KÉNT 5 KORONA

Déli Jég- és viszontbiztosító társaság Triesztben.

Az igazgató-tanács ezennel tisztelettel meg-
hívja a társasági részvényeseket az 1913 márczius hó
15-én, szombaton délelőtt 11 órakor a cs. kir. szab.
Adriai Biztosító Társulat Triesztben Via Valdiriva
2. szám alatti igazgatósági termében megtartandó

rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Számadási jelentés és mérleg az 1912. üzlet-
évről.
2. Számvizsgálók jelentése.
3. Az évi számadás helybenhagyása.
4. Választások az igazgató-tanácsba.
5. Két számvizsgáló és egy helyettes számviz-
sgáló választása.

Ama tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen
részt szándékoznak venni és legalább 5 részvénynyel
bírnak, felkéretnek, hogy részvényeiket a társasági
alapszabályok 15. szakasza értelmében legkésőbb 8
nappal megelőzőleg, vagyis folyó évi márczius hó
7-ig a társaság pénztáránál vagy képviselőinél
Bécs, Budapest, Prága, Milánó vagy a cs. kir. szab.
Osztrák Laenderbanknál Bécsben letétbe helyezni
sziveskedjenek.

Trieszt, 1913 február 24.

Az igazgató-tanács.

Mindenütt kapható!

LEONARDT D. és Társa

Egyetlen

TOLLAK

Gömbhegygyel.

Mindenütt kapható!

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság.

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában

Budapesten, Kálvin-tér, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4. sz.

Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.

Legelőnyösebb díjak:

Az 1911. év végén a **392 millió** koronát
biztosítások összege meghaladta

A tartalékok **115 millió 894.476 kor.**
összege

Eddigi **119 millió 874.160 kor.**
kifizetések

a biztosítottaknak.

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóban

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:

Negyedévre . 2.50 K
Félévre . . . . 5.— K
Egész évre . 10.— K

SINGER és WOLFNER
Andrássy-ut 16. sz.

**AMERICAN
SHOE
COMPANY
LIMITED**

Amerikai cipő r. t.

Kizárólagos

amerikai cipő-
különlegességeink
az
eddigi árakon

kaphatók:

BUDAPEST,

IV., Kigyó-tér 1. (Királyi bérpalota.)

V., Dorottya-utca 6.

VII., Erzsébet-körut 42.

DEBRECZEN, Piac-utca 44. sz.

ZAGREB, Illica 22.

✚ Kérje képes árjegyzékünket.

(Postai megrendelések: IV., Kigyó-tér 1. sz. Inté-
zendők.)

Az egész világot nraló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harang-
csenpágygyal és szabadon-
futóval, 3 és 5 évi jótállással,
minden ártélemelés nélkül
szigorúan az eredeti gyári
árakon havi 10 és 15 kor-
nás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső
gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konusz-
kat és csészéket óriási forgalmunk következtében melyen le-
szállított nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is bárhová

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII., József-
körut 41. szám. Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán, Margit-
körut 6. Minthogy a Helical Premier kerékpárokkal, — melyek
egyedárusítói voltunk — az utolsó 2 évben rendkívül sok
kellemetleneséget voltunk kénytelenek tapasztalni a forgalomban-
hozatalát megszüntetni. **Díszárjegyzékünk 1500 képpel**
kerékpár- és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Házasságokat dlszkreton, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő...

Akar Ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák?

Gyorsírás és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen meggyorsítottak...

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás.

ADORJÁN ANDOR könyve: SORSOK ÉS PÁLYÁK Irodalmi arcképek. Ára 3 kor.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Veresátonya befőtt 5 kilós postakosár K 8.50. Felkai konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Tokaji szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 fél literes üveg 12 korona...

Találmányokat főmegalkotók megvételre külföldnek állandóan keresi Réval és Társa...

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak...

Singer Jakob ékezerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Haj fiatalok szin visszanyerését és hullás óvását tanítom 4 K 45 fillér beküldésével. Báncsól óvó róza-arckendő 90 fill. Minden rendelés árához 45 fillér belkötésével portomonosan szállíthatók...

Malagaszőlő. kávé, tea, rum, teasütemény, maróni, narancs, datolya, füge, mandula, dió, mogyoró, szaloncukorka, csokoládé, alma, körte vegyesen, postacsomagoként 8.- és 10.- K-ért Szabó Budapestről, Ferenc-körut 32.

Marónit mázsánként 42.- K, gesztenyét 24.-, téli almát Ranet Bálint-Szereska stb. fajok, télitörte 40.-, narancs, citrom ládánként 10.-, postakosaranként 3.20. Szabó, Budapestről, Ferenc-körut 32.

Sonkapác szépségi, 1 adag 1 sonkára K 50, 12 adag K 5.- Felkai Konzervgyár, Barta József, Szepesmegye.

Köhög? Használjon Réthy-féle cziporkát ára 60 fillér gyógyszerárak és drogériákban.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HÖSE Verses regény. Ára 3 korona. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT. Kapható: Lempel R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Szabadalmakat külföldi értékesítésre elfogad Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körut 21.

Gyümölcsfa, díszfa és rózsaszárjegyékkel minden államban értékesít Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körut 21.

Régi jó üzlet vegyeskereskedés Budapest környékén teljesen berendezve olcsón bérbe adó, esetleg olcsó áron eladó házzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. I 4.

MAKAY BÉLA új könyve: A LÁP VIRÁGA és egyéb írások. Ebben az új könyvében is megmarad a természet bájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.

Örökre írója tyukszemnek, minden borbajnak, fagyásnak, viszketegnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 kor. Relhané, Nagykáta, Pestmegye.

Yelviskola. Visegrádi-utca 10. Minden hó elején és 15-én angol, francia és német tanfolyamok kezdődnek. Havi tandíj 8 korona. Kiváratra „Tájékoztató” ingyen küldünk.

A magyar memoár-irodalom értékesége! ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM Első kötet. Ára 6 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Kitűnő fegyverek örököknek. Önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Wernli gyárlógási fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Wernli lovassági karabély 18 korona. Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. Fegyverszíj 1 korona, éles tölthető darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék klyáratra díjmentesen.

Szingazdag természeti leírások! Makay Béla Hegyen-Völgyön Természeti és vadászkepek Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbihez. Ilyet, költői lendület van minden leírásban, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt. Ára 6 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Juniperus (nemes boroviska) 4* II. teres postatartály bérmentve K 12.20. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Feltalálóknek díjtalanul küld szabadalmi tanácsadókat találmányokat minden államban értékesít Réval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körut 21.

Diszertekedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszertató faskolától. Tulajdonosa: Copony Éde Körmondén. 120 fajta füvelvélűk, lombfák, sorfák, diszertjék kaphatók.

Ügyes szorgalmas varrónó mindennemű házbani varráásra ajánlkózik. Cim: Mikus Matild, III. Zsigmond-utca 55. sz., II. em., ajtó 12. Levelező-lap meghívásra házhoz is eljön.

Ajtók, Ablakok vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

Kitűnő tanerő elismert legjobb módszer szerint tanít gymnáziumi, reál- és polgári iskolai tárgyakból. Elkészít teljesítkerrel bármely magánvizsgára, érettségire, önkéntessegire. Vizsenkinti oktatás. Abamulatos eredményeket igazoló okiratok felmutathatók. Külön gyorsírási tanfolyam. Két tanuló teljes ellátásra felvételt. Fordítások elfogadtatnak. G. H. Budapest, VIII. ker., József-utca 52., III. 22.

„Hungaria” beszélő-gépek töltőszárnélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is eicsón kaphatók. Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körut 4. Kérjen árjegyzéket.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenc-terez 3. főemelet. Vétel és eladása hasznáit és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol bürgeritúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 32-13. 28598

UJ KÖNYVI! GYULAI PÁL KRITIKAI DOLGOZATOK 1851-1861. Ára 5 korona. Hét nagyobb kritikai essay van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melyet irodalmunk leghatalmasabb kritikusa és féltettes polemikusává küzdötte fel magát.

Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

MIKSZÁTH KALMAN utolsó könyve: Tövikes látogatóban Elbeszélések (Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörödéke.) Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Deményi és Társa Budapest, VI., Teréz-körut 4. Kérjen árjegyzéket.

Szólóoltványok szőlővesszők és kifűnő er-melléki hegyi borokról tessék azonnal egy levelezőlapon ingyen kérni a most megjelent legújabb nagy képes főárjegyzéket, melyet bárkinék is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírnök örvendő Ermelléki szőlőoltványok és vesszőszaporító telepek tulajdonosai. Cim: Györgyevich és Lakatos, szőlőnagybirtokosok, Székelyhid, Biharn.

Réthy név látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján.

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép felt. testidomokat nyerne. — Bütykek remek keblet. Hat hét alatti 20 kiló gyarapodásért tölállást. Verszegénység, gyengesség, idegesség ollen és gyomorbetegsőknek nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készítő levelek minden országból. Dobozonként 1 fűt 10 kr. Használati utastással. — Főraktár Balázs Károly drogeria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 23-29.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR legújabb kötete: Anatole France: Az istenek szomjaznak 190. Eddig megjelentek: KÖRÖR TAMÁS: Komédiák. Nov. (224 old.). BIRO LAJOS: Glória. Novellák (448 old.). BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.). Fordította Harsányi K. ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A. DICHENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.) ANATOLE FRANCE: A Pinguinek szidete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.) CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal). BÖLSCHÉ: Szerlem az első világban. (1152 oldal). Két kötet. TOLSTOJ: Hadsi-murat. Regény. Az őrdő. Elbeszélés. (374 old.). VOSS RICHARD: A költő és az asszony. Regény. (384 oldal). TÓTH BELA: A boldg-asszony dervisze. (372 oldal). MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal). C. F. MEYER: A barát néze és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.) HELTAI JENŐ: Hét sóvány esztendő és más elbeszélések. (384 o.) GELJERTAN: Az őselke. Az őrdő rejtély. (384 o.) Minden kötet 1 KOC 190. Kapható minden könyvárusnál, Kiadja az Athenaeum Irod. és nyomdai r.-társ.